

Duurzaamheids- rapport

2020





In acht te nemen regelgeving

Luminus dient als vennootschap naar Belgisch recht, producent en leverancier van gas en elektriciteit, alle wet- en regelgeving in acht te nemen die de federale, regionale en lokale overheden en de vier regulatoren van de gas- en elektriciteitsmarkt - CREG, Brugel, CWaPE en VREG – opleggen.

Luminus NV moet tevens zijn jaarrekeningen en een beheersrapport neerleggen bij de Nationale Bank van België overeenkomstig het Wetboek van vennootschappen. Volgens de voorschriften van dit Wetboek heeft Luminus gekozen voor de vrijstelling van subconsolidatie.

De dochterondernemingen van Luminus worden in het MVO-rapport en in dit document dus niet geconsolideerd.

Als dochteronderneming van de EDF Groep, beursgenoteerd in Parijs, moet Luminus ook beantwoorden aan bepaalde verplichtingen die de Autorité des Marchés Financiers (AFM) oplegt, vooral wat de toegang tot informatie betreft. Daarom is een elektronische versie van dit document beschikbaar in het Nederlands en Frans. Cf. <https://www.luminus.be/nl/corporate/duurzaamheid/duurzaamheidsrapport/>

We respecteren de aanbevelingen van de Europese Commissie voor financiële rapportering. Daarom publiceren we informatie die (1) relevant is ('material'), (2) objectief, evenwichtig en toegankelijk, (3) volledig maar bondig, (4) strategisch, (5) gericht op alle belanghebbenden (6), coherent en duidelijk, volgens de GRI-normen (Global Reporting Initiative) van de Global Sustainability Standards Board (GSSB).

Meetinstrumenten gebruikt in het rapport

Bepaalde gegevens uit dit document werden nog eens extern geverifieerd:

- De jaarrekeningen van Luminus worden gecertificeerd door KPMG Bedrijfsrevisoren en worden neergelegd bij de Nationale Bank van België.
- De inventaris van de uitstoot van broeikasgassen is opgesteld door Climact, conform het internationaal GHG-protocol.
- Er worden verschillende documenten voor rapportering aan de Belgische autoriteiten gebruikt om de resultaten van het bedrijf voor te stellen, vooral op het vlak van maatschappelijke en milieuaangelegenheden.

Periode van rapportering

Het MVO-rapport 2020 heeft betrekking op de periode van 1 januari 2020 tot 31 december 2020, tenzij anders vermeld wordt.

Dankbetuiging

Van de collega's die regelmatig bijdragen aan dit verslag, gaat dit jaar onze bijzondere waardering naar: Ben Aelbrecht, Ignace Allaëys, Marie Arys, Halida Benaïche, Jacques Bolzer, Annemie Buggenhout, Marc Buyle, Kris Callebaut, Cedric Cassiers, Stijn Ceulen, Didier Claes, Stephan Cludts, Christian Collin, Eliane Corbeel, Erwin Daelman, Kathleen Daems, Michael Dasnois, Geoffroy Dauby, Nico De Bie, Lies De Cock, Michèle De Pauw, Alexia De Gyns, Evelien De Kerpel, Colin Debruyne, Frédéric Demaret, Jo Demol, Martine De Pauw, Niels Dewil, Sabine D'Haen, Benoît Delière, Baptiste Desbois, Els Devalez, Jo Dierick, Julien Doyard, Philippe Habay, Kris Hackars, Stéphane Hacquin, Christophe Heijmans, Gitte Heirman, Heidi Heleven, Maxime Kelder, Pablo Izquierdo, Pierre-Anne Jacqmain, Christine Jensen, Anamari Kurti, Joeri L'Allemand, Sophie Lambrechts, Sebastien Legat, Xavier Leroy, Evie Lodewijckx, Isabelle Liebens, Tom Loix, Geert Maes, Sebastian Matoso, Christophe Mestdagt, Gregory Michiels, Martine Moreau, Eric Mussels, Thai-Son Nguyen, Pierre Nihant, Eric Perdu, Nathalie Petit, Kris Remels, Eline Reynders, Christian Robin, Didier Salmon, Frank Schoonacker, Jan Schoupe, Daniel Sesvecan, Frederik Simoen, Brecht Snoeks, Yannick Soares Almeida, Bart Swings, Pierre Theunissen, Jean-François Tock, Morgane Tock, Dirk Van Bavel, Veerle Vandevorst, Petra Vavedin, Mariëlle Vande Lanotte, An Van Waes, Bertrand Vanden Abeele, Patrick Verhasselt, Koen Verhoeven, Korneel Vermeyen, Aude de Villenfagne, Dimitrios Voidanidis, Valérie Wampach, Caroline Woodall.

Foto's

Voorzijde: Luminus.

Berichten van het Senior Management: Michel Deveen.

Dialogoog met de stakeholders: Luminus.

Hernieuwbare energie: Luminus, Kristof Van Der Perre.

Bescherming van de ecosystemen: Benoît Huc, Faune et Biotopes, Luminus.

Energieoplossingen: Eric Perdu, Luminus, Dauvister, ATS Groep, LuWa, Bcheck, Luminus Solutions, RenoWatt.

Innovatie: Luminus, Eric Bouvier, ATS Groep, Befutura, North Sea Port.

Copyright

Hoofdredacteur: Pascale-Marie Barriquand, Head of Corporate Social Responsibility.

Mederedacteurs: Lorenz Leyssens, Sophie Tips (& Coördinator), Frédéric Wauters.

Opmaak: Kiss Production.

Nederlandse versie: Van Gerwen & Vader.

V.U. Pascale-Marie Barriquand, Koning Albert II laan 7, 1210 Brussel, juli 2021

Foto voorzijde: bouwplaats van het windmolenpark van Tourpes (Leuze-en-Hainaut)

MVO-rapport 2020

GRI (Global Reporting Initiative) Standards



Het MVO-rapport 2019 van Luminus kreeg drie prijzen van de jury voor het beste Belgische duurzaamheidsverslag

- Best Impact Sustainability Report*
- Best Pioneering SDG 2030 Agenda*
- Best Stakeholders Inclusiveness and Engagement (alle categorieën samen)

<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	BERICHTEN VAN HET SENIOR MANAGEMENT	4-7
<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	BESTUURORGANEN	8
<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	VERBINTENISSEN 2030	9
<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	KERNCIJFERS 2020	10-11
<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	CONTEXT, BELANGRIJKSTE TRENDS EN EFFECTEN	12-23
<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	DIALOOG MET DE STAKEHOLDERS	24-32
<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	ETHIEK EN VERANTWOORDELIJKHEID	33-35
<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	MILIEU	36-56
<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	KLANTEN	57-75
<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	INNOVATIE	76-81
<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	HUMAN RESOURCES	82-91
<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	ECONOMISCHE PRESTATIES	92-93
<input checked="" type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	GRI INDEX	94-99

* Categorie middelgrote ondernemingen.



Een 'essentiële' operationele prestatie, ondanks de gezondheids-crisis

In 2020 heeft Luminus zijn investeringen in hernieuwbare energie en energie-efficiëntie niet teruggeschroefd. We blijven de strijd tegen de klimaatverandering aangaan, zonder de bevoorradingszekerheid van ons land in gevaar te brengen. Integendeel zelfs. Dat kunnen we staven met verschillende cijfers.

Het eerste cijfer dat ik wil aanhalen – en waarvan ik hoop dat het zo blijft - gaat over de gezondheid van onze medewerkers. Voor elke raad van bestuur kregen wij een update. Tot op vandaag zijn er geen besmettingen op de werkplek vastgesteld bij werknemers die niet thuis konden werken. Ik beschouw dit als het resultaat van een cultuur waarin de veiligheid van mensen alle aandacht krijgt.

Dit blijkt ook uit het aantal arbeidsongevallen die op een zeer laag niveau zijn gebleven.

Het tweede cijfer dat me bijblijft: de 22 windturbines die we in 2020 hebben gebouwd. Ze symboliseren de enorme inspanningen van de Luminus-teams om onze doelstellingen te bereiken en zelfs te overtreffen - en dit ondanks de omstandigheden.

Met een capaciteit van 588 MW versterkt Luminus zijn positie als marktleider in windenergie op het land. De productieverhoging (+26% in 2020) verloopt zoals gepland. De investeringen in hernieuwbare energie blijven op een hoog niveau: ruim 300 miljoen euro in drie jaar, waarvan bijna 80 miljoen in 2020.

Het project Life4Fish boekt veel vooruitgang. Het beoogt het samengaan van waterkracht en bescherming van de biodiversiteit. Dit project, met de steun van de Europese Commissie, wordt gedragen door de afdeling Onderzoek & Ontwikkeling van de EDF Groep, de universiteiten van Luik en Namen, en in samenwerking met de Waalse Overheidsdiensten en Sofico.

Een ander veelzeggend cijfer gaat over de stijging van de thermische productie. Die bedroeg 10% terwijl de gecombineerde cyclus van de Ringvaart in het begin van het jaar niet beschikbaar was. Het bewijst dat de thermische installaties van Luminus konden beantwoorden aan de grote marktvrage, zowel dankzij hun beschikbaarheid als hun competitiviteit. Zij hebben hun rol met verve vervuld: de energievoorziening in

ons land verzekeren door het variabele karakter van de hernieuwbare energiebronnen te compenseren.

In dit verband zien we de vergunningsaanvraag voor het nieuwe gecombineerde-cyclusproject in Seraing als een antwoord op de uitdaging van de geplande sluiting van de Belgische kerncentrales. Wij volgen de besprekingen over de invoering van een capaciteitsvergoedingsmechanisme op de voet. Dit bepaalt immers mee onze toekomstige investeringsbeslissingen. Deze projecten liggen mij nauw aan het hart omdat ik al zo lang betrokken ben bij de thermische knowhow van de Luminus-teams.

Tot slot, maar zeker niet de minste prestaties van het voorbije jaar. Het nettoresultaat is stabiel en licht positief, net zoals in 2019. Het operationele resultaat is iets gestegen en dit ondanks de daling van de omzet als gevolg van de prijsdalingen en verkochte volumes. Ik constateer ook dat de klanttevredenheid toeneemt, mede door het efficiënte telewerken. Felicitaties in het bijzonder voor de teams van Retail en IT!

De sterke inzet en betrokkenheid van alle Luminus-teams en dochterondernemingen bij de energietransitie stemt mij optimistisch voor de toekomst – ondanks de bijzondere omstandigheden. Ik hoop dat de crisis, die ons allemaal op de een of andere manier raakt, bijdraagt aan de versnelling van de noodzakelijke energietransitie. We werken er elke dag aan.

Paul De fauw



Samen maken we het verschil door te bouwen aan een CO₂-neutrale energietoekomst

Ondanks de coronacrisis stonden onze teams in 2020 paraat om onze kerntaken te blijven uitvoeren: elektriciteit opwekken - steeds meer op basis van hernieuwbare energiebronnen -, de energie leveren die voor onze klanten van vitaal belang is en oplossingen aandragen om hun verbruik te verminderen.

Tijdens de coronacrisis toonden onze teams nog maar eens hun sterke inzet en betrokkenheid. Hun kerntaken hebben ze onverminderd verdergezet. Zoals de productie van elektriciteit, die steeds vaker hernieuwbaar is, en hun bijdrage aan de energiebevoorrading in België. Tot slot stonden ze ook in voor de levering van energie en boden ze een kwaliteitsservice en oplossingen voor energie-efficiëntie aan. Dit alles steeds volgens de veiligheidsvoorschriften.

Deze crisis blijft veel leed veroorzaken. Wereldwijd, in ons land en binnen onze eigen teams, ondanks de aanzienlijke middelen die zijn ingezet om de gevolgen in te perken. De temperatuurrecords van 2020 herinneren ons er echter aan dat de klimaatopwarming nog veel meer leed dreigt te veroorzaken als we geen actie ondernemen volgens de ernst van de situatie.

Het is een individuele en collectieve verantwoordelijkheid om onze CO₂-uitstoot drastisch te verminderen. Deze is de oorzaak van de klimaatopwarming. Als bedrijf is Luminus klaar om op industrieel niveau bij te dragen aan de oplossing. Daarom hebben wij samen met de EDF Groep onze missie aangescherpt. "Samen maken we het verschil door te bouwen aan een CO₂-neutrale energietoekomst, waar bescherming van de planeet, welzijn en economische groei met elkaar verzoend worden dankzij elektriciteit en innovatieve oplossingen en diensten."

Onze resultaten van 2020 weerspiegelen de aanzienlijke investeringen in al onze activiteiten om aan die toekomst te bouwen.

Toename van de elektriciteitsproductie, vooral uit windenergie

In 2020 hebben we voornamelijk in hernieuwbare energiebronnen geïnvesteerd (79,8 miljoen euro in één jaar*) en zo onze leidende positie in onshore windenergie in België versterkt. Ondanks de stopzetting van de bouwwerken in het voorjaar zijn we erin geslaagd 22 windturbines te bouwen met een totaal vermogen van 70 MW. Eind 2020 bedroeg onze totale capaciteit aan windenergie 588 MW. Hierdoor produceerden we 1,18 TWh aan elektriciteit uit windenergie, d.w.z. 26% meer dan in 2019. Bovendien zit er meer dan 1.000 MW aan projecten in diverse ontwikkelingsstadia in de pijplijn. Hierdoor kunnen we blijven groeien, op voorwaarde dat de regelgeving gunstig blijft en de vergunningsprocedures het toelaten. Ons doel is om tegen eind 2024 800 MW gebouwde capaciteit te overstijgen.

Verder gaan we door met de renovatie van onze waterkrachtcentrales. We testen verschillende systemen om de impact op de stroomafwaartse migratie van trekvissen te verminderen. In 2020 hebben wij aanvullende oplossingen getest en evalueren die verder in de loop van dit jaar.

Ten slotte hebben onze gasgestookte elektriciteitscentrales eens te meer hun nut bewezen om de wisselende productie van zonne- en windenergie te compenseren - net zoals voor de verminderde hydro-elektrische productie (-8,6% als gevolg van de droogte). De acht piekcentrales in Ham, Angleur en Izegem lieten een nooit eerder bereikt aantal starts zien, en dit steeds met een uitstekende betrouwbaarheid.



31 januari 2020: Inhoudiging van de drie nieuwe windturbines in de industriezone Geel-West. Van links naar rechts: Grégoire Dallemagne, CEO van Luminus; Vera Celis, burgemeester van Geel; Cathy Berx, gouverneur van de provincie Antwerpen.

* Volgens BGAAP-equivalent (Belgian Generally Accepted Accounting Principles).

Een nieuwe beweegreden om de energietransitie te versnellen

De klimaatverandering tegengaan: het is een absolute noodzaak geworden. Bij Luminus zien we dit al enkele jaren als een kans om onszelf te transformeren en oplossingen aan te dragen. Onze proactieve houding stelt ons in staat ons bedrijf aan te passen aan de nieuwe omstandigheden en om aan onze toekomst te bouwen.



Dit bracht in 2020 de missie van ons bedrijf in een volgende fase. In de nieuwe verwoording ervan ligt de nadruk op een

koolstofvrije toekomst. Het is de eerste hefboom die we allemaal moeten gebruiken om de opwarming van de aarde te beperken.

Wij zetten ons in voor de bescherming van de planeet in al haar facetten: klimaat, biodiversiteit en natuurlijke bronnen, maar we willen dit streven ook verzoenen met welzijn, zodat iedereen het leven ten volle kan (be)leven. Elektriciteit wordt gebruikt voor verlichting en koeling, maar ook om te leren, te verzorgen, ...

Als speler in de energiesector heeft Luminus de plicht om zijn klanten te helpen bij de overgang naar een koolstofvrije toekomst. De eerste prioriteit is hen te helpen om hun energieverbruik te verminderen, net zoals hun facturen te verlagen en uitstoot te beperken.

We stellen daarom alles in het werk om te elektrificeren wat kan en om toepassingen die nog stammen uit het fossiele tijdperk koolstofvrij te maken. Bijvoorbeeld het verwarmen van gebouwen en transport. Elektriciteit zorgt voor energie-efficiëntie, maar is ook de enige energiedrager die op grote schaal koolstofvrij kan worden gemaakt.

In totaal bedraagt onze thermische productie meer dan 3,3 TWh, - ondanks de onbeschikbaarheid van de gecombineerde Ringvaart gedurende meerdere maanden, na een incident met de alternator eind 2019. De daling van de gasprijzen ten gevolge van de gezondheids crisis, en tijdens de zomermaanden, verklaart deze prestatie, samen met de zeer hoge betrouwbaarheid van de gecombineerde cyclus van Seraing (97,3%).

Om in te spelen op de toegenomen behoefte aan flexibiliteit en op de geplande sluiting van de Belgische kerncentrales, ontwikkelen we projecten voor nieuwe gasgestookte elektriciteitscentrales. In juli is er een vergunningsaanvraag ingediend voor een gecombineerde cyclus van 870 MW in Seraing.

Solidariteit met onze klanten en daling van onze energieverkoop

Wij hebben solidariteit met onze klanten getoond door een aantal maatregelen te nemen. Bijvoorbeeld de aanpassing van voorschotfacturen voor wie door de crisis is getroffen of de invoering van flexibele oplossingen voor gespreide betalingen, die ook online beschikbaar zijn. De moeilijke situatie van sommige van onze klanten tijdens de coronacrisis zal zich ook doen voelen in 2021 en 2022, dus na het einde van de steunmaatregelen van de overheid. Deze situatie weegt ook op Luminus, vooral omdat wij als leverancier de gevolgen dragen van facturen die niet volledig betaald worden. Zelfs al vertegenwoordigt de energie die wij leveren slechts een klein deel van de factuur (minder dan 40%). Het grootste deel bestaat uit netkosten en diverse belastingen.

De coronacrisis en opeenvolgende bedrijfssluitingen zorgden bij onze klanten voor een daling van het energieverbruik (-10% van het verkochte volume voor aardgas, -8% voor elektriciteit). Luminus moest deze niet-

gebruikte volumes doorverkopen tegen zeer lage prijzen op de groothandelsmarkten en maakte hierop aanzienlijke verliezen. Ten slotte werden veel klanten door de prijsdalingen op de groothandelsmarkten voor energie gestimuleerd om van leverancier te veranderen. Dit resulteerde in een lichte daling van ons marktaandeel.

Gestegen klanttevredenheid

De klanttevredenheid is op alle onderzochte punten verbeterd. De constante en nauwgezette opvolging van de telefoongesprekken leidde tot betere prestaties van onze callcenters. De Net Promoter Score steeg sterk.

Het totale aantal ontvankelijke en niet-ontvankelijke klachten over Luminus bij de ombudsdienst daalde in 2020 met 28% ten opzichte van 2019. Dit is opnieuw een teken van de toegewijde inzet van de serviceteams. Wij zijn hier bijzonder trots op.



Overname van Essent België

Een van de grote projecten van 2020 werd voltooid op 3 mei 2021. Op die datum verwierf Luminus 100% van de aandelen van Essent Belgium. Deze overname helpt Luminus en Essent de kwaliteit van de dienstverlening aan hun klanten te versterken, en hen te begeleiden bij de energietransitie naar een CO₂-neutrale toekomst.

Onze klanten helpen om minder energie te gebruiken

Ondanks een vertraging van hun activiteiten tijdens de eerste lockdown, hebben onze dochterondernemingen die actief zijn in energieoplossingen zich positief ontwikkeld. Met een totaal van 1.285 werknemers eind 2020 (+5,3%) verstevigde onze positie zich verder.

ATS heeft in het bijzonder zijn opmars in elektrotechniek voortgezet, met de overname van vier bedrijven: Elektriëk, CDL Engineering, Elektrotech VVV en Westelec.

Verscheidene nieuwe warmtekrachtkoppelingseenheden werden gebouwd in 2020, waaronder in het Sint-Trudo Ziekenhuis. Luminus Solutions kon de werken van het RenoWatt energieprestatiecontract afronden. Dit maakt de weg vrij voor een vermindering van het energieverbruik met ten minste 45% op 14 schoollocaties in Luik.

Onze dochterondernemingen Insaver en Davister plaatsten opnieuw meer dan 20 MW aan fotovoltaïsche panelen in één jaar. Dit brengt het totaal vermogen dat geïnstalleerd is op de sites van onze klanten op 65 MW.

Voor elektrische mobiliteit is er nu een strategisch partnerschap met BMW Group Belux. We gaan de komende drie jaar verschillende soorten concepten ontwikkelen voor dealers, bedrijven en particulieren. Dit gaat over oplaadinfrastructuur, toezicht op het verbruik, vlootverbruik of de levering van hernieuwbare elektriciteit.

Een evenwichtig resultaat ondanks de crisis

Op financieel vlak heeft de coronacrisis een zichtbare impact gehad, met name op de omzet. Die is met 13% gedaald, ondanks de productietoename van windenergie (+26,6%) en thermische centrales (+10,3%).

Het nettoresultaat daarentegen bleef stabiel op 11,18 miljoen euro. Dit is vooral te danken aan een goede beheersing van onze bedrijfskosten en de uitstekende prestaties van het windmolenpark. De coronacrisis had een geschatte negatieve impact van 22 miljoen euro. Dit komt vooral door verliezen op posities gerelateerd aan de daling van het verbruik en door de inningsrisico's op handelsvorderingen. Dit effect werd gedeeltelijk gecompenseerd door eenmalige uitzonderlijke inkomsten.

Onze teams blijven zeer geëngageerd ondanks de coronacrisis

In 2020 heeft Luminus strikte sanitaire protocollen opgezet om alle medewerkers te beschermen. Telewerken werd zeer snel ingevoerd, en dat gebeurde heel efficiënt. Er zijn geen besmettingen op de werkplek vastgesteld bij werknemers die niet thuis konden werken. Het absentisme is stabiel gebleven. Ook het aantal arbeidsongevallen bleef laag, ondanks de doorlopende activiteiten (frequentiegraad van 0,8; ernstgraad van 0,1).

Onze human resources-teams hebben een uniek opleidingsprogramma opgezet om veerkracht op te bouwen, motivatie te behouden en de teamgeest te versterken, ondanks het telewerken. Door de regelmaat van de onlinesessies bleef er een nauwe dialoog met onze teams. Ook konden we zo snel het opleidingsprogramma aan de behoeften aanpassen. Het verbondenheidspercentage bleef zeer hoog (82%).

Gedurende het hele jaar hebben onze collega's blijk gegeven van een ongekende betrokkenheid. Inzet, zelfstandigheid, teamgeest en klantgerichtheid waren maximaal aanwezig. Ze lagen mee aan de basis van onze goede bedrijfsresultaten, ondanks de crisis. Daardoor konden we ook onze transformatiestrategie

verderzetten, en de noodzakelijke veranderingen voor de energietransitie in gang zetten.

Wij hebben een unieke kans om deel uit te maken van een groen economisch herstel en om een CO₂-neutrale energietoekomst te bouwen. Hierin komen het behoud van onze planeet, welzijn en ontwikkeling samen en dit dankzij elektriciteit, innovatieve oplossingen en diensten. Laten we dit moment aangrijpen! Laten we samen het verschil maken! ■

Januari 2020: Luminus viert de verhuis van zijn maatschappelijke zetel naar Seven, een bijna-energieneutraal gebouw gelegen aan de Koning Albert II-laan, evenals het behalen van het "Top Employer"-certificaat voor de negende keer.





Samenstelling van de raad van bestuur

Op 31 december 2020 bestaat de raad van bestuur van Luminus uit 13 bestuurders:

- zes voorgedragen door Belgische aandeelhouders
- zeven voorgedragen door de EDF Groep

De voorzitter van de raad is Paul De fauw.

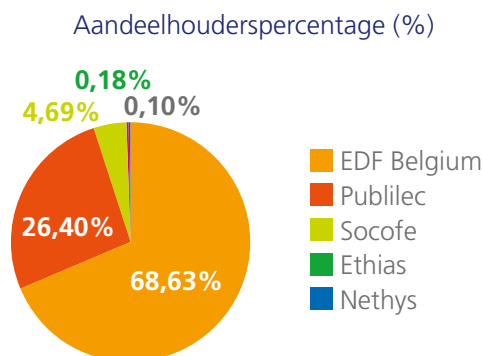
Belgische bestuurders

- Defada bvba, vertegenwoordigd door de heer Paul De fauw
- Eficaz bvba, vertegenwoordigd door de heer Ludy Modderie
- De heer Alain Decerf
- De heer Laurent Levaux
- De heer Bernard Thiry
- De heer Renaud Witmeur

Bestuurders EDF Groep

- Sylvie Billon, Chief Financial Officer, International Division
- Carine de Boissezon, Directeur Duurzame Ontwikkeling
- Bruno Bensasson, Group Senior Executive, Vice President Renewable Energies
- François Driesen, General Counsel, Head of International Internal Control & Risks
- Béatrice Buffon, Group Senior Executive Vice-President, International Division
- Marc Benayoun, Group Senior Executive Vice President, Customers & Energy Services
- Florence Schreiber, Directeur Kaderleden, Talentontwikkeling en Managementvorming

Vier Belgische aandeelhouders bezitten 31,4% van de aandelen van Luminus



Bron: Luminus.

Aantal vergaderingen raad van bestuur en gespecialiseerde comités



GRI 102-18

Bestuur: periodieke vergaderingen van bestuursorganen

De raad van bestuur bepaalt het beleid en de algemene strategie van het bedrijf en houdt toezicht op het operationeel beheer. De raad delegeert het dagelijks bestuur aan het uitvoerend comité. In 2020 waren er vijf vergaderingen.

De raad van bestuur heeft drie speciale comités opgericht om zijn taken tot een goed einde te brengen. De leden van de comités zijn bestuurders die door de raad van bestuur zijn gekozen. Elk comité komt minstens tweemaal per jaar samen en telkens wanneer het nodig is in het belang van het bedrijf.

De comités:

- Het strategisch comité evalueert het strategisch plan van het bedrijf zoals investeringsprojecten of overnames, en geeft advies over de te volgen richtlijnen. Het comité is twee keer bijeengekomen in 2020.
- Het audit- en risicocomité controleert de betrouwbaarheid van de financiële informatie die aan de aandeelhouders wordt gegeven. Het doet aanbevelingen in verband met de boekhouding, de controle van de rekeningen en het budget en de kwaliteit van de interne controle. Het comité formuleert ook aanbevelingen voor het beleid in verband met grote financiële of operationele risico's. Dit comité is vier keer bijeengekomen in 2020.
- Het nominatie- en remuneratiecomité onderzoekt het verloningsbeleid van het bedrijf en volgt vooral de benoemingen, prestaties en verloning van de leden van het uitvoerend comité op. Het comité is één keer bijeengekomen in 2020.

Zes verbintenissen voor twaalf duurzaamheidsdoelstellingen van de Verenigde Naties

Op 25 september 2015 hebben de Verenigde Naties hun programma voor duurzame ontwikkeling tegen 2030 goedgekeurd. De 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG/DOD*) zijn een wereldwijde oproep om de armoede uit te roeien, de planeet te beschermen en ervoor te zorgen dat alle mensen in vrede en welvaart kunnen leven. Luminus heeft zich in 2019 tot 12 doelstellingen verbonden.

Eind 2015 had het zich al met het netwerk The Shift voor vier doelstellingen geëngageerd. Ze hadden betrekking op de gezondheid en het welzijn van het personeel (DOD nr. 3), schone en betaalbare energie (DOD nr. 7), duurzame steden en gemeenschappen (DOD nr. 11) en de strijd tegen de klimaatverandering (DOD nr. 13).

In 2019 heeft Luminus een denkoefening gestart om zijn verbintenissen verder uit te diepen. Dat heeft zes concrete verbintenissen opgeleverd – waaronder de vier oorspronkelijke – met verwijzing naar in totaal twaalf doelstellingen. De zes verbintenissen werden in het MVO-verslag 2019 gepubliceerd en in januari 2021 door de jury van de wedstrijd voor het beste Belgische duurzaamheidsverslag bekroond als “Best Pioneering SDG 2030 Agenda”.

1. **Ethiek en aankoop:** integreren van de beste praktijken op het gebied van ethiek en ervoor zorgen dat de aankopen meer verantwoord zijn
2. **Kwetsbare klanten:** anticiperen op moeilijkheden van kwetsbare klanten om hun toegang tot energie te vrijwaren
3. **Decarbonisatie:** bijdragen aan de strijd tegen de klimaatverandering door hernieuwbare energie en oplossingen voor energie-efficiëntie te ontwikkelen, en door de burgers te betrekken bij de investeringen
4. **Biodiversiteit:** de impact van onze projecten beperken en maatregelen treffen ter bevordering van de biodiversiteit
5. **Gezondheid, veiligheid en welzijn op het werk:** zorgen voor de gezondheid en veiligheid van iedereen, zowel binnen het bedrijf als daarbuiten
6. **Diversiteit:** diversiteit bevorderen en discriminatie bestrijden



SDG 1.4



SDG 3.4
SDG 3.5
SDG 3.9



SDG 5.1
SDG 5.5



SDG 6.3
SDG 6.6



SDG 7.2
SDG 7.3
SDG 7.A



SDG 8.8



SDG 10.2
SDG 10.3



SDG 11.B



SDG 12.4



SDG 13.3



SDG 15.1
SDG 15.5
SDG 15.8



SDG 16.5
SDG 16.7
SDG 16.b

Meer informatie leest u in de folder over de 12 verbintenissen en de 30 bijbehorende indicatoren.



* SDG/DOD: Sustainable Development Goals of duurzame ontwikkelingsdoelstellingen



Ethiek en verantwoordelijkheid



0 meldingen in verband met aankopen
2 ethische incidenten gemeld aan de EDF Groep



4 interne audits die zijn afgerond tijdens het jaar



85/100
EcoVadis-Score

Milieu



€ 79,8 mln. geïnvesteerd in hernieuwbare energie op land



Netto elektriciteitsproductie

38% aardgas
44% nucleair
18% hernieuwbaar



588 MW geïnstalleerd gecumuleerd vermogen met **234** windmolens



5 116 ktCO₂e
Totale CO₂-voetafdruk

287 ktCO₂e vermeden dankzij de productie van elektriciteit uit hernieuwbare bronnen



65 MW gecumuleerd vermogen van fotovoltaïsche panelen, geïnstalleerd bij klanten



961 ton afval gerecycleerd

Klanten



11,8 TWh elektriciteit verkocht

11,7 TWh gas verkocht



NPS-score met betrekking tot de nieuwe diensten: **39**

NPS-score in de week na een contact: **19**



22% van de gasverkoop is CO₂-gecompenseerd

Innovatie



€ 115,4 mln. geïnvesteerd

€ 3,68 mln. verlaging op de bedrijfsvoorheffing dankzij innovatie



Economische prestaties



€ 2,2 mld. omzet

€ 11,18 mln. bedrijfsresultaat



€ 30,18 mln. belastingen en heffingen

Human resources

944 medewerkers Luminus NV



2 229 medewerkers Luminus-groep



Frequentiegraad ongevallen met werkverlet van 0,8
Globale ernstgraad van 0,1



Betrokkenheidsgraad van 81%

5,16% ziekteverzuim



41% vrouwen

36% vrouwelijke kaderleden



15 nationaliteiten

97% van toegekend aantal dagen voor geboorteverlof opgenomen





Specifieke kenmerken van de gas- en elektriciteitsmarkt

De uitdagingen

Dit hoofdstuk heeft een pedagogisch doel en wil de volgende zaken zo helder mogelijk uitleggen:

- de specifieke kenmerken van de gas- en elektriciteitsmarkt
- de grote trends waaraan de sector onderhevig is
- de belangrijkste externe ontwikkelingen die de activiteiten van Luminus in 2020 hebben beïnvloed
- alle onderdelen van de energiefactuur, ook die waar Luminus geen invloed op heeft
- de waardeketen om onderscheid te kunnen maken tussen de activiteiten die onder de directe controle van Luminus vallen, de activiteiten binnen Luminus' invloedssfeer en de activiteiten die buiten de controle van het bedrijf liggen.
- De (in)directe, interne of externe impact van Luminus' activiteiten op de natuur of de mensen (personeel, klanten, omwonenden enz.), in toepassing van de GRI-normen, de gangbare standaard als het om duurzaamheid gaat.

Een heel specifieke sector

Elektriciteitsmarkt

Het elektriciteitsverbruik in België schommelt sterk volgens de buitentemperatuur, het aantal uren zonneschijn en de economische activiteit. In de zomer kan het verbruik in België slechts 6 GW bedragen, terwijl het verbruik tijdens de avondpiek in de winter kan oplopen tot meer dan 13 GW.

Dit betekent dat flexibele en betrouwbare productiemiddelen nodig zijn om op elk moment aan de vraag te kunnen voldoen. Vooral omdat de capaciteit van hernieuwbare energiebronnen (wind, zon) met hun schommelende productie toeneemt en de uitstap van kernenergie gepland is voor 2025. Deze zeer complexe taak moet tegen een aanvaardbare kost worden volbracht. Daarom moet er ingespeeld worden op de macro-economische vooruitzichten, moeten er op korte termijn aanpassingen kunnen gebeuren, en moet er systematisch geëvalueerd worden.

De wetgever heeft deze taak toevertrouwd aan de transportnetbeheerder Elia. Hij garandeert een continue bevoorrading, heel het jaar door. Zijn hoofdtaak is de zorg voor het transport van de elektriciteit op het Belgische grondgebied: van de elektriciteitsproducenten naar de distributienetbeheerders die de eindklanten bevoorraden. Om het globale evenwicht in zijn regelzone te verzekeren, moet Elia elke seconde zorgen voor de compensatie van de onevenwichtigheden.

Daartoe moet de beheerder van het transmissienet voor elektriciteit:

- een beroep doen op 'evenwichtbeheerders': elektriciteitsleveranciers die te allen tijde een aanpassing kunnen garanderen tussen wat hun afnemers verbruiken en wat zij produceren en/of afnemen;
- via aanbestedingen een deel van de flexibele productiecapaciteit reserveren om over vermogensreserves te beschikken voor stijgingen of dalingen.

Gasmarkt

In de gasector is de verkoop recht evenredig met de buitentemperatuur en met de economische activiteit. De activiteit is dus zeer temperatuurgevoelig. Er is over het algemeen een hoog verbruik in de winter, van oktober tot maart, met zeer hoge verbruikspieken bij vorst.

Om het hoofd te bieden aan deze schommelingen beschikt België over een relatief gediversifieerde bevoorradingsstructuur, maar de opslagcapaciteit is beperkt. De prijs van gas schommelt ook naargelang de wereldvraag.

Fluxys, de beheerder van het vervoersnet voor aardgas onder hoge druk, moet zorgen voor een continue bevoorrading, aangepast aan het Belgische verbruik, en dit op uurbasis. Daartoe kan Fluxys de gasdruk in het transportsysteem zowel naar boven als naar beneden bijstellen. Hij maakt daarvoor onder meer gebruik van de infrastructuur in de haven van Zeebrugge, invoer uit de buurlanden en de Belgische opslagcapaciteit.



Belangrijkste trends: klimaatverandering, biodiversiteit, circulaire economie en digitale transformatie

In 2018 selecteerde The Shift, het ontmoetingspunt voor duurzaamheid, een aantal jongeren voor de "Generation T(ransition) Challenge". De jongere generatie wilde van Luminus horen wat de belangrijkste trends zijn in de energiesector. Zo krijgen ze een beter begrip van de energiecontext én van de belangrijkste uitdagingen. Een van de drijfveren van het meerjarige transformatieplan van Luminus is een antwoord bieden op deze trends.

Dit hoofdstuk spitst zich toe op een selectie van onderwerpen die alle spelers in de energiesector bezighouden:

- Het streven naar koolstofneutraliteit en de energietransitie
- De uitputting van natuurlijke hulpbronnen en de circulaire economie
- Behoud van biodiversiteit
- Digitale transformatie

Drie van deze onderwerpen kwamen reeds aan bod in het verslag van 2019. De toevoeging van het thema 'uitputting van natuurlijke hulpbronnen en circulaire economie' speelt in op de groeiende bezorgdheid over de overexploitatie door de voortdurende bevolkingstoename.

De strijd tegen de klimaatverandering

In 2015 werd het Akkoord van Parijs aangenomen tijdens de 21e zitting van de Conferentie van de Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering. 195 landen hebben zich ertoe verbonden hun broeikasgasemissies te verminderen. Dit is nodig om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5°C boven het pre-industriële niveau. Het IPCC-verslag* uit 2018 stelt dat energiebronnen met lagere broeikasgasemissies essentieel zijn om tegen 2050 de 1,5°C-doelstelling te behalen.

Volgens het Internationaal Energieagentschap (IEA) moeten de CO₂-emissies van de energiesector tegen 2030 met ongeveer 45% dalen ten opzichte van 2010. Onder die voorwaarde kan tegen 2050 klimaatneutraliteit worden bereikt.

Het streven naar koolstofneutraliteit

De economische crisis als gevolg van de gezondheids crisis was de gelegenheid om de klimaatveranderingsproblematiek in een aantal stimuleringspakketten te integreren. De langetermijnbegroting van Europa (2021-2027) bedraagt, met inbegrip van het budget voor de Green Deal, 1.210,9 miljard euro**. 33% ervan is bestemd voor het milieu en natuurlijke hulpbronnen. Daarvan zal 14,48 miljard euro specifiek worden besteed aan klimaatmaatregelen.

Ter herinnering: de Green Deal uit 2019 heeft tot doel de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met ten minste 55% te verminderen ten opzichte van 1990 en om tegen 2050 koolstofneutraliteit te bereiken. Europa heeft besloten 806,9 miljard euro aan deze begroting toe te voegen via zijn herstelplan 'EU van de volgende generatie'. Van dit budget is 17,5 miljard euro (2,2%) bestemd voor het milieu en de natuurlijke hulpbronnen en 10,87 miljard euro voor klimaatacties. Het Europese Taxonomieproject is bereid om ESG-criteria (Environmental, Social, Governance) in beleggingsbeslissingen op te nemen.

In 2020 hebben meer dan 110 landen zich ertoe verbonden om tegen 2050 koolstofneutraliteit te bereiken. China heeft zich geëngageerd om dit tegen 2060 te doen. Dit betekent dat wereldwijd 50% van het bruto binnenlands product dan onder een netto-nulverbintenis valt. Dit vertegenwoordigt ongeveer 50%*** van de globale kooldioxide-uitstoot.

België heeft een Nationaal Energie-Klimaatplan 2021-2030 (NEKP) ontwikkeld. Hiermee wil het de Europese doelstellingen halen door voor de zogenaamde niet-ETS-sectoren (vervoer, gebouwen, landbouw en afval) de broeikasgasemissies tegen 2030 met 35% te verminderen ten opzichte van 2005.

* Intergouvernementele expertengroep voor de klimaatverandering

** Aanpassing van de in 2018 vastgelegde begroting (1,074 miljard euro) om de inflatie in 2020 te compenseren

*** UN, Net-Zero Emissions Must Be Met by 2050

Elke regio heeft een strategie uitgewerkt om dit doel te bereiken.

- De stad Brussel heeft een Klimaatplan voor 2030 opgesteld. Het moet de uitstoot van broeikasgassen met ten minste 40% verminderen ten opzichte van 1990, de energie-efficiëntie verbeteren en het aandeel van hernieuwbare energie tot 27% verhogen.
- In Vlaanderen voorziet het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2021-2030 in een vermindering van de broeikasgasemissies van niet-ETS-sectoren met 85%.
- Wallonië wil met het Plan Air Climat Energie (PACE) de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met 35% verminderen.

De energietransitie

De energietransitie is van cruciaal belang om de opwarming van de aarde te beperken tot minder dan 1,5°C (IPCC). Verschillende oplossingen kunnen hiertoe bijdragen:

- Energie-efficiëntie
- Elektrificatie van de economie (verwarming, vervoer en industrie)
- De ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen
- Koolstofvrije waterstof
- Biogas
- CO₂-opslag en/of -terugwinning

In 2020 groeiden de investeringen in hernieuwbare energie en in koolstofarme oplossingen. Wereldwijd werd in dat jaar 303,5 miljard* dollar geïnvesteerd in hernieuwbare energie. Het Belgische NEKP verwacht dat tegen 2030 het aandeel van hernieuwbare energie in België oploopt tot 40%. Bovendien zal de zogeheten 'groene' waterstof - afkomstig uit hernieuwbare bronnen - sterk opgang maken als een van de koolstofarme oplossingen.

In juli 2020 heeft de Europese Commissie haar strategie voor waterstof gepubliceerd. Zij is van plan de productiecapaciteit van koolstofvrije waterstof tegen 2024 met een factor zes en tegen 2030 met een factor van meer dan veertig te verhogen. België heeft nog geen precieze doelstellingen voor groene waterstof, maar erkent het belang dat de gewesten en de federale regering het eens worden over een stappenplan.

De bijdrage van Luminus

Luminus draagt op drie manieren bij tot het koolstofvrij maken van de Belgische energiemix.

• Ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen

In 2020 heeft Luminus, direct of indirect, 79,8 miljoen euro geïnvesteerd in de ontwikkeling van [hernieuwbare energie](#).

• Opzetten van innovatieve partnerschappen

Luminus wil verschillende spelers (bedrijven, overheden, enz.) samenbrengen om technologieën te implementeren die bijdragen tot het koolstofvrij maken van de economie, zoals [adaptieve verlichting](#), [biomethaan](#) en [koolstofvrije waterstof](#).

• Aanbieden van diensten die bijdragen tot de vermindering van broeikasgasemissies

Luminus helpt zijn klanten hun uitstoot van broeikasgassen te verminderen met [verschillende diensten](#). Voorbeelden zijn de installatie van zonnepanelen, de renovatie van gebouwen (isolatie, verlichting, verwarming/ventilatie, warmtepompen) en de installatie van windturbines op industrieterreinen. Luminus ondersteunt ook de overgang naar elektrische mobiliteit met aangepaste laadoplossingen voor thuis, onderweg en op het werk.

Uitputting van natuurlijke hulpbronnen

De bevolkingsgroei en het huidige consumptietempo oefenen een aanzienlijke druk uit op de natuurlijke hulpbronnen: drinkwater, bodem, mineralen, enz. Het Global Footprint Network schat dat de globale "dag van de overschrijding" door de pandemie in 2020 plaatsvond op 22 augustus, 24 dagen later dan in 2019. Dit betekent dat de mensheid alle hulpbronnen die de aarde in een jaar kan hernieuwen in minder dan acht maanden heeft verbruikt. In 2019 was dit in minder dan zeven maanden. Volgens het WWF is het vermogen van de aarde om zich te herstellen in de afgelopen 60 jaar met 56%* afgenomen. Deze uitputting van natuurlijke hulpbronnen hypothekeert de toekomst van toekomstige generaties.

Elk jaar wordt voor 400 miljard euro** aan voedsel verspild en wordt voor meer dan 10 miljard euro*** aan grondstoffen zoals goud, platina en andere edele metalen weggegooid.

De circulaire economie

De circulaire economie helpt ons om afstand te doen van het "maken-gebruiken-weggooien"-systeem. Het houdt in dat duurzaamheid deel uitmaakt van het ontwerp van de verkochte producten en diensten, dat de levensduur ervan wordt verhoogd en dat de geproduceerde hoeveelheid afval tot een minimum wordt beperkt. Het hergebruik en de recycling van materialen die vroeger als afval werden beschouwd, kunnen aanzienlijke kostenbesparingen opleveren. Het Economisch Wereldforum raamt de besparing op materialen op 700 miljard euro.

In maart 2020 heeft de Europese Commissie een nieuw actieplan voor de circulaire economie goedgekeurd. Het is een van de belangrijkste pijlers van de Green Deal voor Europa. Het plan moet circulariteit bevorderen door een samenhangend beleidskader. De nadruk zal liggen op producten met niet-duurzame waardeketens, zoals elektronica, informatie- en communicatietechnologie, textiel, alsook meubilair en halfproducten met een grote impact, zoals staal, cement en chemicaliën.

In juni hebben meer dan 50 ondertekenaars****, waaronder bedrijven, regeringen, ngo's en internationale organisaties, zich ertoe verbonden de circulaire economie als oplossing te gebruiken. Ze willen de samenleving hierdoor beter heropbouwen, als antwoord op de economische gevolgen van de pandemie.

De vooruitgang voor de circulaire economie werd in 2020 gekenmerkt door de opkomst van nieuwe meetinstrumenten, zoals Circulytics van de Ellen MacArthur Foundation of de Circular Transition Indicator van de World Business Council for Sustainable Development (WBCSD).

De bijdrage van Luminus

Investerings in energie-infrastructureur zijn kapitaalintensief. Luminus streeft ernaar zijn impact op de natuurlijke hulpbronnen in België te beperken.

Bovendien past Luminus de principes van de circulaire economie toe door:

- **Recycling van het grootste deel van zijn industrieel afval**

Luminus recycleert elk jaar het grootste deel van het gevaarlijk en niet-gevaarlijk industrieel afval dat het produceert of aan de Maas onttrekt.

- **Beheersing van het waterverbruik**

Luminus bewaakt het waterverbruik van zijn thermische centrales en streeft ernaar dit te verminderen.

* Living Planet Report 2020, WWF

** UN, The SDG report 2020

*** The Global e-waste Statistics Partnership

**** Ellen MacArthur Foundation

Behoud van biodiversiteit

Van de naar schatting 8 miljoen dier- en plantensoorten op aarde zijn er bijna 1 miljoen met uitsterven bedreigd in de komende decennia. Uit de Global Living Planet Index 2020 blijkt dat de onderzochte populaties van zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vissen tussen 1970 en 2016 gemiddeld met 68% zijn afgenomen.

De IPBES - een groep van internationale deskundigen op het gebied van biodiversiteit - waarschuwt voor het tempo waarin levende soorten verdwijnen. Menselijke activiteiten dragen hieraan rechtstreeks bij. IPBES onderscheidt vijf bedreigende factoren: verlies van de habitat, overexploitatie, klimaatverandering, verontreiniging en invasieve uitheemse soorten.

De coronacrisis benadrukt de band tussen mens en natuur

De menselijke druk op ecosystemen en de gevolgen daarvan, zoals het risico op nieuwe overdraagbare infectieziekten, kregen in 2020 veel aandacht in de media.

Ontwikkelingen in de politieke en methodologische context

In september 2020 hebben 84 landen tijdens de top van de Verenigde Naties over biodiversiteit een verbintenis ondertekend om de natuur te beschermen. Deze intentie roept op tot permanente wereldwijde samenwerking. Ze wil biodiversiteit de speerpunt maken van de herstelstrategieën in de nasleep van de coronacrisis.

In 2020 waren drie wereldwijde initiatieven gericht op biodiversiteit. De Task Force on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) biedt financiële instellingen en bedrijven een methodologisch kader voor natuurgerelateerde risico's en opportuniteiten. Het is een aanvulling op de bekende TCFD (Climate-related). SBTi is het initiatief rond op wetenschappelijke gegevens gebaseerde streefcijfers. Het heeft specifieke doelstellingen voor biodiversiteit toegevoegd aan de bestaande streefcijfers voor de vermindering van broeikasgassen. Bovendien wordt in een bijgewerkte versie van de Equator Principles (EP's) voor het eerst expliciet aangedrongen om biodiversiteit op te nemen in de criteria voor de financiering van projecten.

In Europa heeft de Europese Commissie in 2020 haar eigen biodiversiteitsstrategie 2030 vastgelegd. Er zijn vier doelstellingen: beschermde gebieden op land en op zee creëren, in heel Europa aangetaste ecosystemen op land en op zee herstellen, 20 miljard euro per jaar voor biodiversiteit uittrekken, en ervoor zorgen dat de EU wereldleider wordt in het beheer van de wereldwijde biodiversiteitscrisis.

In België beoogt het NEKP (Nationaal Energie- en Klimaatplan) onder meer de ontwikkeling van ecologische netwerken en groenblauwe netwerken*. Voor het Vlaamse gewest is in december 2020 een rapport van het INBO (Instituut voor Natuur & Bosonderzoek) verschenen. Dit rapport geeft een overzicht van de toestand van de biodiversiteit in Vlaanderen en formuleert aanbevelingen, in lijn met de Europese 2030-strategie. In mei 2020 heeft de Waalse regering haar "360° Biodiversiteitsstrategie" goedgekeurd, een richtlijn voor het jaar 2050. In Brussel wordt in het Natuurplan een visie voorgesteld voor de ontwikkeling van de natuur en de biodiversiteit in het Brussels Gewest tegen 2050.

* Ecologische netwerken en groenblauwe netwerken vormen ecologische verbindingen op land en water (niet-marien) om het verlies aan biodiversiteit een halt toe te roepen.

De bijdrage van Luminus

Luminus voert wettelijk verplichte en vrijwillige maatregelen door om het milieu te beschermen.

- **Maatregelen ter voorkoming van industriële risico's**
Elke site van Luminus wordt systematisch om de vijf jaar of bij elke wijziging op industriële risico's geanalyseerd. Dit om elk incident met een mogelijk negatief effect op het milieu te voorkomen.

- **Maatregelen ter bescherming van de biodiversiteit**
Luminus moet voldoen aan de bestaande regelgeving indien zijn bestaande of geplande infrastructuur de ecosystemen kan aantasten. Met name voor de ontwikkeling van nieuwe productie-eenheden moeten specifieke studies worden uitgevoerd als onderdeel van de vergunningsprocedure. Indien de gevolgen niet voldoende kunnen worden beperkt, moeten compenserende maatregelen worden getroffen.

Naast deze verplichte maatregelen neemt Luminus ook vrijwillige initiatieven. Bijvoorbeeld voor de installatie van bijenkorven op de meest geschikte plaatsen of aanplantingen in samenwerking met het Jane Goodall Institute.

Voor onze windenergieprojecten voert de non-profitorganisatie Faune & Biotopes ornithologisch toezicht uit op de doeltreffendheid van de maatregelen. Daaruit blijkt dat deze een positief effect hebben op de plaatselijke fauna.

De verlenging van vergunningen betekent soms dat er nieuwe maatregelen komen ter bescherming van de biodiversiteit. Dit is met name het geval voor het Life4Fish-project dat voorziet in de specifieke aanpassingen van waterkrachtcentrales.

Digitale transformatie

De energietransitie vindt plaats in een wereld die onderling steeds meer verbonden is. In de energiesector gaat de digitale transformatie hand in hand met de verbetering van tal van diensten: monitoring van het verbruik in realtime via slimme meters, controle van het energieverbruik in gebouwen dankzij 'intelligente' sensoren, decentraal beheer van de productiemiddelen, enz. De digitalisering biedt kansen om nieuwe activiteiten te ontwikkelen. Door de kwaliteit van onlinediensten te verbeteren komen deze beter tegemoet aan de eisen van de consument. Hij verwacht immers steeds meer efficiëntie, eenvoud en transparantie.

Pandemie benadrukt het belang van supersnelle verbindingen

In 2020 heeft de lockdown de digitale transformatie aanzienlijk versneld. Dit geldt met name voor werknemers die moesten telewerken en voor studenten die verplicht hun cursussen online volgden. Tegelijkertijd is er een aanzienlijke toename van het aantal onlinebestellingen vastgesteld. Daardoor is de betrouwbaarheid van netwerken een essentieel onderdeel van de economische en sociale activiteit geworden.

Een zeer grote meerderheid van de bedrijfsleiders (97%*) verklaarde dat de coronacrisis de digitale transformatie van hun bedrijf heeft versneld. Volgens vele studies zullen telewerken en het regelmatig gebruik van de nodige technologieën in de toekomst zeker vaste waarden worden.

Maar ook aandachtspunten op ethisch of milieuvlak

De versnelde digitalisering van communicatie doet meerdere ethische vragen rijzen, met name op het gebied van gegevensbescherming (GDPR) of schadelijke inhoud. Bedrijven moeten steeds meer aandacht besteden aan de risico's van cybercriminaliteit. Het toegenomen gebruik van IT-tools zowel voor beroeps- als voor privédoeleinden, draagt bovendien bij tot de vergroting van onze ecologische voetafdruk.

De bijdrage van Luminus

Luminus levert diverse bijdragen aan de digitale transformatie.

• Met online-toepassingen

Klanten van Luminus kunnen hun energieverbruik continu monitoren. Zij kunnen de maandelijkse voorschotten zelf aanpassen en zo verrassingen bij de jaarlijkse afrekening voorkomen. Via [MyLuminus](#) vergelijken klanten onder meer hun verbruik op jaarbasis met vergelijkbare woningen en passen ze hun persoonlijke gegevens zelf aan.

• Door onze werkwijzen aan te passen

Samen met de werknemers verbetert Luminus al enkele jaren de werkomstandigheden: inrichting van de ruimtes, invoering van telewerken en collaboratieve IT-tools. Om te voldoen aan de gezondheidsvoorschriften

en social distancing konden de medewerkers van Luminus in 2020 telewerken. Als zij toch op kantoor aanwezig moesten zijn, reserveerden ze met de tool [Safe@work](#) online hun werkplek.

• Door het gebruik van artificiële intelligentie

Luminus gebruikt tools voor [artificiële intelligentie](#) om de energie-efficiëntie van zijn gebouwen en die van zijn klanten te verbeteren.

Luminus biedt zijn klanten ook de installatie van slimme thermostaten aan.

• Door online informatiesessies te organiseren

Het was in 2020 niet mogelijk om informatiesessies over de windprojecten voor groepen te organiseren. Luminus had echter snel een oplossing. Op

6 mei 2020 hield Luminus zijn eerste [online-informatiesessie](#) voor de inwoners van Puurs-Sint-Amands. Thema was het project om een windturbine te bouwen op het terrein van Novartis.

• Door zijn digitale voetafdruk te meten

Luminus werkt permanent aan een beter beheer van zijn digitale koolstofvoetafdruk. Daartoe is het in 2020 lid geworden van het Institute for Responsible Digital.

* Onderzoek uitgevoerd door Twilio, dat opinieleiders van meer dan 2.500 bedrijven in negen landen (Australië, Frankrijk, Japan, enz.) heeft ondervraagd.



Marktwerving: opmerkelijke externe gebeurtenissen in 2020

Dalend energieverbruik en dalende energieprijzen, recordproductie van hernieuwbare energie

Het meest opvallende feit van 2020 houdt verband met de gezondheidscrisis: het elektriciteitsverbruik daalde met 4,5% (81,1 TWh in plaats van 84,7 TWh in 2019). Het aardgasverbruik nam af met 1,1% (190,7 TWh in plaats van 192,8 TWh in 2019). Deze daling van het energieverbruik is toe te schrijven aan het zachte weer - 2020 was het warmste jaar ooit in België - en de economische vertraging door de gezondheidscrisis.

Een ander opmerkelijk feit: het totale volume van in België geproduceerde hernieuwbare energie (wind en zon) steeg van 11,5 TWh in 2019 tot 14,9 TWh in 2020. Dit is een stijging met bijna 30%, en het vertegenwoordigt 18,6% van alle in België geproduceerde energie in 2020.

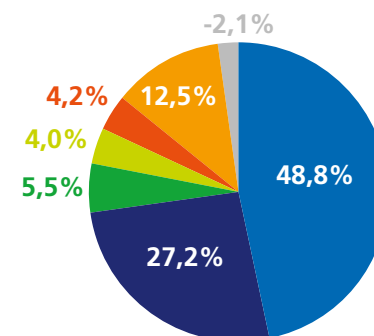
Gunstige weersomstandigheden en de toename van de geïnstalleerde capaciteit verklaren deze stijging.

Andere hoogtepunten voor het jaar 2020:

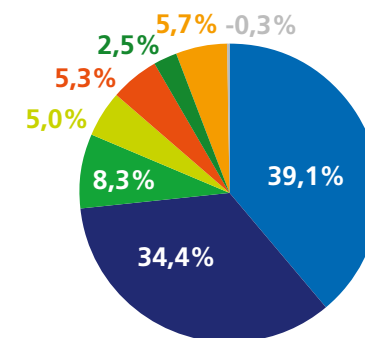
- In mei 2020 werd een nieuw maandrecord voor de productie van zonne-energie genoteerd met 683 GWh.
- In december 2020 zijn nieuwe offshore-windmolenparken (Northwester 2 en Seamade) in gebruik genomen. De offshore-productie van deze twee parken bedroeg eind december 2.262 MWh. Dit verklaart mede de sterke stijging van de cumulatieve productie over het jaar: 6,7 TWh tegenover 4,6 TWh in 2019 d.w.z. +45,6%.
- Wind op land genereerde op zich 4,1 TWh (+21,6% ten opzichte van 2019), waarvan 27% door Luminus werd geproduceerd.
- Het aandeel van kernenergie neemt af en dekt nu 39,1% van de elektriciteitsbehoefte. Dit is een lager cijfer dan in 2019 (48,8%). Dit wordt o.a. verklaard door diverse geplande of ongeplande revisies.
- De productie van gasgestookte elektriciteitscentrales stijgt met 4,8 TWh door een wijziging van de methodologie. De transmissienetbeheerder Elia, die verantwoordelijk is voor het evenwicht tussen productie en verbruik, beschikt voortaan over meer volledige informatie over kleine aardgasgestookte eenheden. Deze vallen nu onder de categorie "gas" in plaats van de categorie "andere".

Belgische energiemix

2019: Totaal 84,7 TWh



2020: Totaal 81,1 TWh



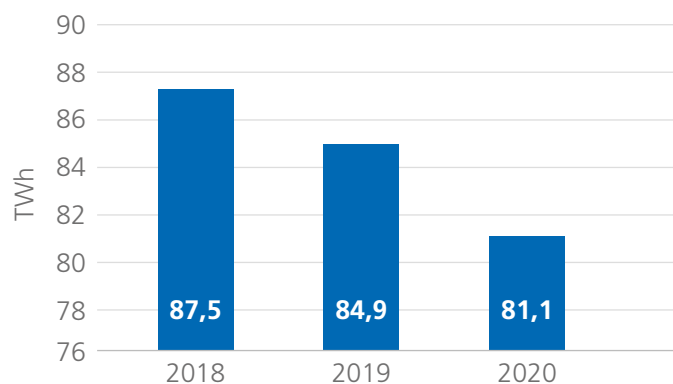
Bron: Elia.

Gevolgen van de COVID-19-crisis

De gezondheids crisis had twee grote gevolgen voor het Belgische elektriciteitssysteem in 2020:

- Het totale verbruik nam af met 81 TWh. Dit komt neer op een daling met 7% ten opzichte van het gemiddelde van de zes jaren voorafgaand aan 2020. Het verbruik is in april 2020 scherp gedaald, om zich vanaf mei 2020 licht te herstellen en in augustus uiteindelijk weer op een normaal niveau te komen.
- De gemiddelde MWh-prijzen op de day-aheadmarkt voor de maanden februari tot en met juni waren lager dan het jaargemiddelde. Dit kwam vooral door het hoge aandeel van hernieuwbare energiebronnen tijdens de lockdownperiodes, toen het elektriciteitsverbruik lager was. Het was ook het gevolg van de extreem lage gasprijzen door de daling van de internationale vraag tijdens de pandemie.

Elektriciteitsverbruik in België



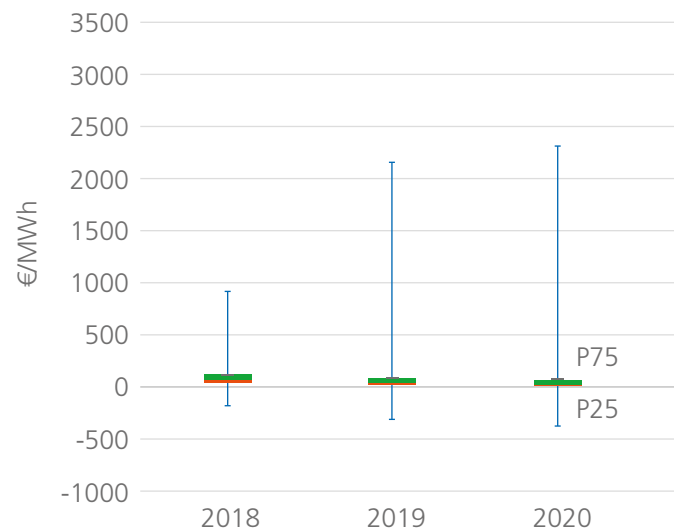
Bron: Luminus, op basis van gegevens van Elia.

Verdere toename van de volatiliteit van de onevenwichtsprijzen

Sinds 2020 is de volatiliteit van de onevenwichtsprijzen toegenomen omdat Elia de methodologie heeft veranderd. De wijziging in de "alfa"-berekeningsmethode versterkt de prijs in geval van structurele onevenwichtigheid van het systeem en moedigt actoren derhalve aan proactiever te reageren in geval van onevenwichtigheid.

Bovendien zet Elia tools (aFRR* en mFRR**) in bij te hoge prijsniveaus.

Verdeling van de onevenwichtsprijzen***



Bron: Luminus, op basis van gegevens van Elia.

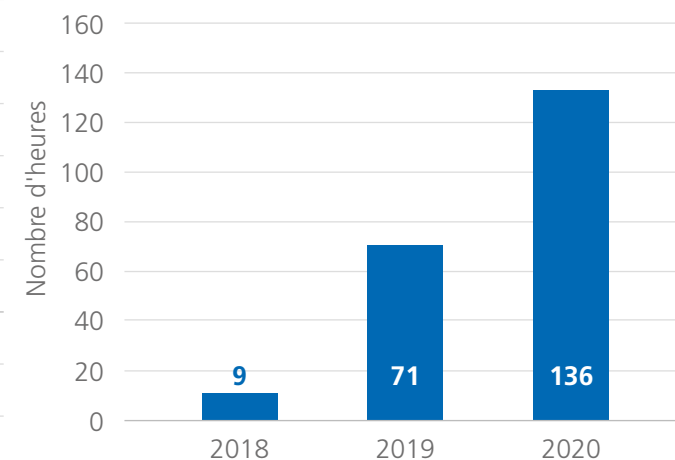
Tijdelijke daling van de day-aheadprijzen

Het aantal uren met de negatieve kortetermijnprijzen is in 2020 gestegen (136 uur tijdens het jaar) ten opzichte van 2019 (71 uur tijdens het jaar).

De day-aheadprijzen daalden gestaag van januari tot mei, en belandden op historisch lage niveaus. Dit kwam deels door de aanhoudend hoge productie van hernieuwbare energie tijdens de lockdown, terwijl het elektriciteitsverbruik lager was en de gasprijzen daalden. Het jaar 2020 eindigde met dagkoersen die vergelijkbaar zijn met het einde van het voorgaande jaar.

Gemiddeld bedraagt de elektriciteitsprijs op de kortetermijnmarkt € 31,85 /MWh in 2020, tegen € 39,4 /MWh in 2019 (-19,2%).

Negatieve kortetermijnprijzen



Bron: Luminus.

* aFRR: Automatisch frequentieherstelproces, Elia

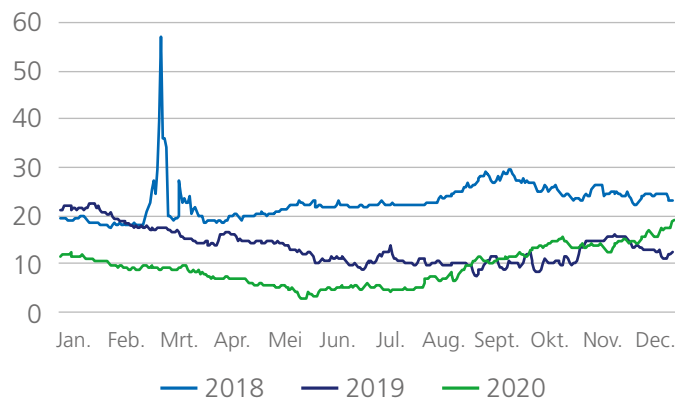
** mFRR: Frequentie herstel door handmatige activering, Elia

*** De negatieve en positieve onevenwichtsprijs is de in real time betaalde of ontvangen prijs voor respectievelijk een negatieve en een positieve onevenwichtigheid. Bij een negatief onevenwicht betaalt degene die verantwoordelijk is voor het evenwicht voor het negatieve onevenwicht voor zijn tekort; in het geval van een positief onevenwicht ontvangt hij de positieve balansprijs voor zijn overschot.

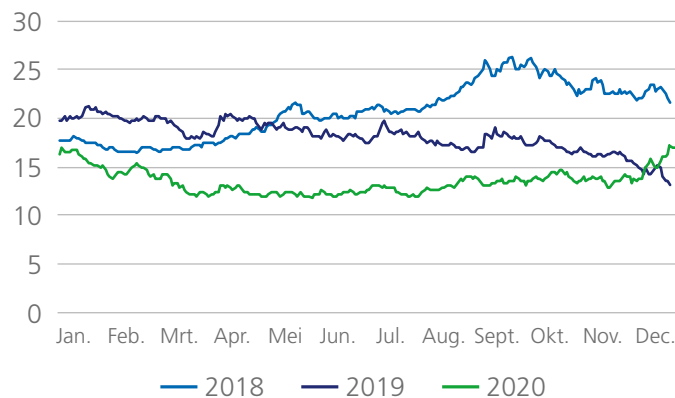
Sterke daling van de gasprijen tot de herfst

De gemiddelde gasprijs op de kortetermijnmarkt is in 2020 sterk gedaald, van € 13,5 /MWh in 2019 tot € 9,3 /MWh in 2020. Deze daling zien we ook op de langetermijnmarkt: de termijnprijs Y+1 daalde van € 18,2 /MWh in 2019 tot € 14,8 /MWh in 2020.

Gasprijen op de kortetermijnmarkt



Gasprijen op de langetermijnmarkt (Y+1)



Koolstofemissierechten omlaag door gezondheidscrisis, daarna omhoog door ambitieuze doelstellingen voor de reductie van broeikasgas-uitstoot

In 2020 schommelde de prijs van koolstofemissierechten gemiddeld rond 24,47 euro per ton, met een minimumprijs van 15,30 euro per ton en een maximumprijs van 30,90 euro per ton. Deze sterke prijschommelingen houden verband met de gezondheidscrisis.

De lockdownmaatregelen die de Europese regeringen in maart 2020 hebben genomen om de verspreiding van het virus tegen te gaan, hebben immers geleid tot een vertraging van de economische activiteit en tot een daling van het verbruik van energie, goederen en diensten. Als reactie op deze daling van de vraag moesten energieproducenten en de industrie hun productie verminderen. Daardoor hoefden zij minder broeikasgasemissies te dekken met koolstofemissierechten. Vervolgens steeg de prijs van koolstofemissierechten nadat de economische activiteit zich herstelde. Deze bleef het hele jaar door hoog vanwege het optimisme dat de consumptie weer normaal zou worden.

Het hogere prijsniveau werd ook veroorzaakt door de plannen van de Europese Commissie om de doelstellingen voor CO₂-reductie tegen 2030 van 40% naar 55% aan te scherpen.

Prijs van de emissierechten





Energiekosten voor eindverbruikers

De verbruikte energie maakt tussen 23 en 27% van de totale elektriciteitsfactuur uit

De energieprijz zelf is minder dan een derde van de totale factuur van de eindverbruiker. Toch is deze prijs een van de belangrijkste criteria voor klanten bij hun keuze uit verschillende aanbiedingen.

Het prijsniveau hangt af van externe factoren

Om als leverancier concurrerende commodity-prijzen te kunnen aanbieden, is het volgende vereist:

- een vlot functionerende groothandelsmarkt
- een land met een betrouwbare en flexibele productiecapaciteit met voldoende volumes om consumptiepieken te dekken
- eenvoudige en efficiënte verkoop-/facturatiesystemen
- lage interne en externe kosten.

Al deze punten vallen niet onder de directe of exclusieve controle van de leveranciers. Immers,

- de prijzen op de groothandelsmarkten evolueren in lijn met de Europese en wereldwijde energiemarkten, o.a. die voor gas, olie en kolen;
- de facturatiesystemen moeten gegevens integreren die de netwerkbeheerders verstrekken zoals verbruik, transmissiekosten, distributiekosten, ...;
- De facturen omvatten ook de kosten van groenestroomcertificaten, de zogeheten openbaardienstverplichtingen, belastingen en heffingen (btw, federale bijdrage), alsook wijzigingen in de regelgeving die soms met terugwerkende kracht worden ingevoerd en van regio tot regio verschillen. Dit betekent een stijging van de administratieve kosten.

Bedrijven kunnen de prijs van elektriciteit en gas vastzetten ofwel de marktprijzen volgen. Dit gebeurt volgens formules die prijsschommelingen op de groothandelsmarkten al dan niet afvlakken, flexibiliteit belonen, elektriciteit uit hernieuwbare bronnen garanderen, enz.

Voor particulieren kunnen de prijzen vast of variabel zijn. Zij veranderen periodiek al naargelang het gekozen tarief (jaarlijks of driemaandelijks) en volgens de evolutie van de groothandelsmarkten. Particulieren kunnen ook kiezen voor hernieuwbare elektriciteit of CO₂-gecompenseerd gas.

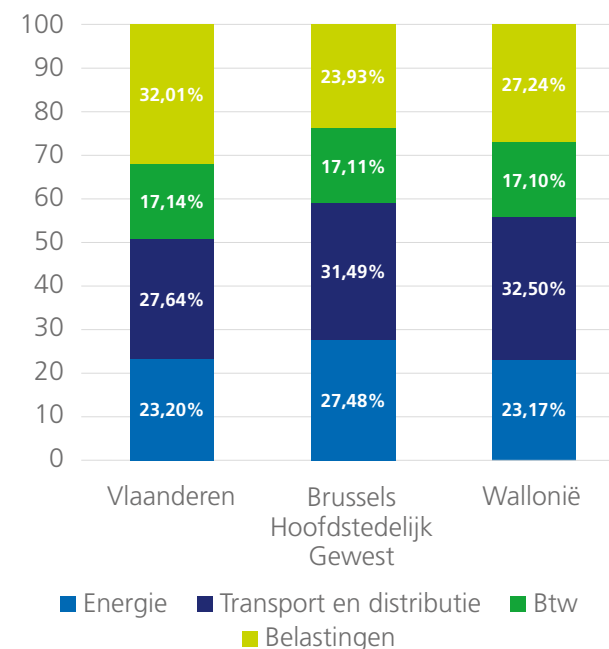
Evolutie van de componenten van de totale elektriciteitsfactuur

De grafiek hiernaast toont het percentage van de verschillende onderdelen van de elektriciteitsfactuur voor huishoudelijke afnemers in de drie Belgische gewesten. Elektriciteit maakt in december 2020 maximaal 27% van de totale factuur uit. De leveranciers dragen de kosten van onbetaalde facturen voor alle onderdelen van de factuur, met uitzondering van de btw en de federale bijdrage.

In 2020 is het aandeel van de geleverde elektriciteit in de drie gewesten met ongeveer 2 tot 3% gedaald ten opzichte van 2019. Dit kwam voornamelijk door de daling van de vraag.

De tarieven voor transport en distributie zijn nauwelijks gewijzigd.

Onderdelen van de factuur in de drie Belgische gewesten



Bron: CREG maandelijkse boordtabel elektriciteit en gas .
- December 2020 -

Waardeketen

De Luminus-waardeketen kent een opdeling volgens drie types van activiteit:

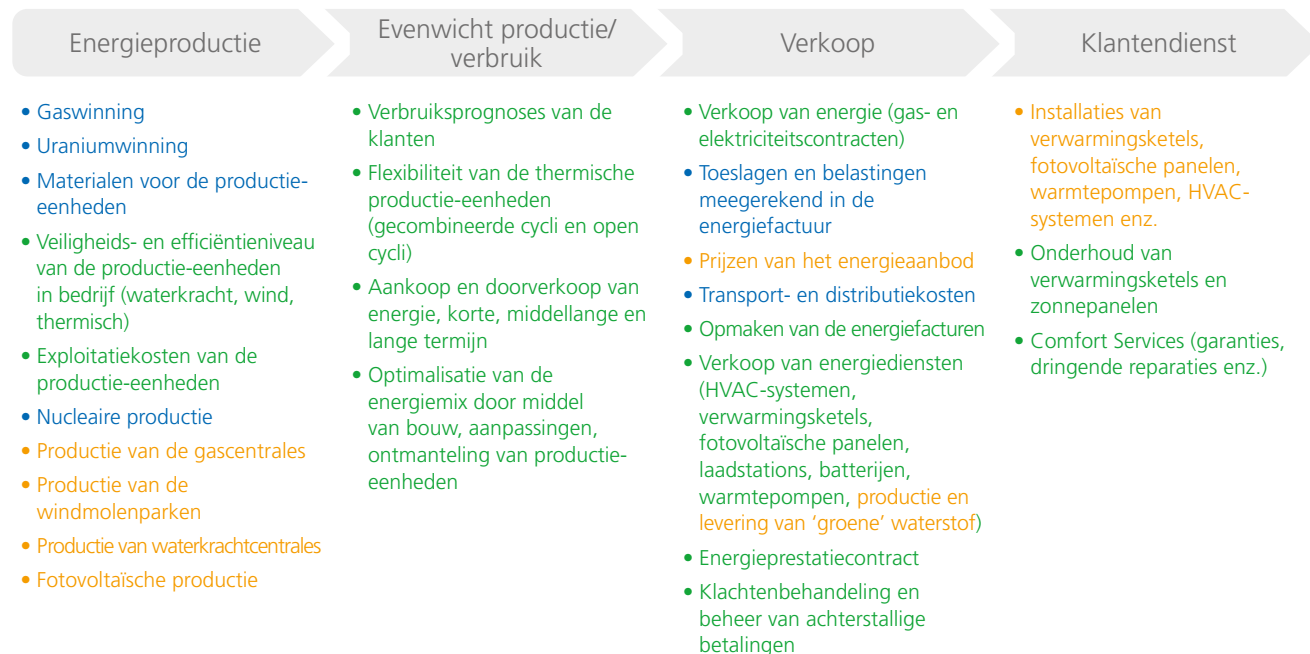
- activiteiten die onder de directe controle van Luminus vallen;
- activiteiten die tot de invloedssfeer van Luminus behoren;
- activiteiten waarop Luminus geen invloed heeft, conform de aanbevelingen ISO 26000 als leidraad voor maatschappelijke verantwoordelijk ondernemen.

In deze waardeketen is in 2020 slechts één wijziging aangebracht. Deze heeft betrekking op de levering van waterstof aan bedrijven (een project in ontwikkeling).

In de tabel hiernaast zijn de activiteiten gestructureerd volgens:

- het soort activiteit: 'kernactiviteiten of 'ondersteunende activiteiten' met telkens de verschillende vakgebieden (energieproductie, energieverkoop, energiediensten);
- de mate van controle die Luminus heeft over de activiteit: groen voor directe controle, oranje voor gedeeltelijke controle en blauw indien geen controle.

Kernactiviteiten



Eindklanten

Ondersteunende activiteiten



Directe en indirecte effecten van de activiteiten

De GRI-normen bevelen aan om in een duurzaamheidsverslag een 'toelichting van de prioritaire thema's en hun draagwijdte' op te nemen.

In 2017 is een eerste effectenbeoordeling gemaakt om de rol van Luminus toe te lichten: de directe verantwoordelijkheid, de bijdrage via zijn handelsrelaties en de afhankelijkheid van externe beslissingen.

In 2018 zijn er enkele wijzigingen aangebracht in de tabel in verband met veranderingen in de structuur van het verslag.

De tabel hieronder houdt rekening met de wijzigingen in het rapport van 2019 (13 belangrijke thema's in plaats van 16 in 2018). Bovendien bevat ze een kolom "draagwijdte van het effect", op korte of langere termijn, overeenkomstig de aanbevelingen van de GRI-norm.

Deze tabel heeft voor het jaar 2020 geen wijzigingen hoeven ondergaan.

	OPENBAARMAKINGEN OVER MANAGEMENTAANPAK	BELANGRIJKSTE EFFECTEN	OP WIE IS ER EEN IMPACT		DRAAGWIJDTE VAN HET EFFECT		ROL VAN LUMINUS	
			Intern	Extern	Onmiddellijk	Middellange of lange termijn	Impact rechtstreeks veroorzaakt door Luminus	Impact onrechtstreeks veroorzaakt door Luminus
ETHIEK	Ethiek en naleving	Reputatie, economische prestaties, klantentevredenheid, keuze van de leveranciers	Personeel, aandeelhouders	Leveranciers, klanten, overheidsinstanties, ngo's	X	X	X	X
MILIEU	Hernieuwbare energie	CO ₂ -uitstoot, geluid, visueel	Personeel, aandeelhouders	Omwonenden, overheidsinstanties, milieu, ngo's	X		X	
	Koolstofdioxide voetafdruk	CO ₂ -uitstoot, klimaat, milieu	Personeel, aandeelhouders	Milieu, experts, omwonenden, burgers, overheidsinstanties, ngo's		X	X	X
	Veiligheid van de installaties	Gezondheid van het personeel en de omwonenden, crisisbeheer, milieu	Personeel, aandeelhouders	Omwonenden, milieu, gemeenten, provincies	X	X	X	X
	Bescherming van de ecosystemen	Milieu	Personeel, aandeelhouders	Milieu, overheidsinstanties, experts, omwonenden, ngo's	X	X	X	X
KLANTEN	Consumentenbescherming	Klantentevredenheid, motivatie personeel, koopkracht, economische prestaties	Personeel, dochterondernemingen, aandeelhouders	Klanten, verkopers, overheidsinstanties, regulatoren, leveranciers, burgers, ngo's	X	X	X	X
	Energieoplossingen	Klantentevredenheid, CO ₂ -uitstoot, concurrentiekracht bedrijven, motivatie personeel, economische prestaties	Personeel, dochterondernemingen, aandeelhouders	Residentiele klanten, zakelijke klanten, milieu		X	X	X
	Bevoorradingszekerheid	Klantentevredenheid, economische prestaties, crisisbeheer, reputatie	Personeel, dochterondernemingen, aandeelhouders	Klanten, netbeheerders, overheidsinstanties, burgers	X		X	X
INNOVATIE	Innovatie	Nieuwe diensten, producten, aanbiedingen, economische prestaties	Personeel, dochterondernemingen, aandeelhouders	Klanten, onderzoekscentra, leveranciers		X	X	X
HUMAN RESOURCES	Veiligheid en welzijn	Aantal ongevallen, motivatie personeel, klantentevredenheid, innovatie, economische prestaties	Personeel, aandeelhouders	Volksgezondheid, sociale partners, klanten, familie van het personeel	X	X	X	X
	Competentieontwikkeling	Innovatie, economische prestaties, motivatie personeel	Personeel, dochterondernemingen, aandeelhouders	Klanten, onderwijs		X	X	X
	Diversiteit	Inclusie, reputatie	Personeel	Burgers	X		X	
ECONOMISCHE PRESTATIES	Economische prestaties	Winstgevendheid	Personeel, dochterondernemingen, aandeelhouders	Overheidsinstanties (belastingen), leveranciers, klanten	X	X	X	



Een regelmatige dialoog, ondanks de pandemie

Uitdaging

Een kwaliteitsvolle dialoog met alle stakeholders is de hoeksteen van een bedrijf. Een succesvolle strategie start met intern en extern overleg. Het is de basis voor positieve resultaten: sociaal, ecologisch, economisch en commercieel. Daarom kiest Luminus resoluut voor een brede dialoog voor zijn MVO-beleid.

Het kader

Deze dialoog wordt op verschillende manieren op gang gebracht.

- Jaarlijkse evenementen voor het grote publiek in de buurt van de Luminus-sites
- Samenwerkingsovereenkomsten met de overheid (bv. voor waterbeheer op de Maas, ondertekend met het Waals gewest in 2017)
- Wettelijk verplichte of vrijwillige openbare vergaderingen om nieuwe projecten voor te stellen, zowel online als via fysieke meetings
- Opzetten van organisaties die gemeenten en burgers betrekken bij de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen (bv. E-NosVents, Activent Wallonie, Lumiwind)
- Partnerschappen met verenigingen
- Een duurzaamheidsrapport dat sinds 2012 jaarlijks wordt gepubliceerd
- Een regelmatige evaluatie van het duurzaamheidsrapport door jonge werknemers of studenten zoals in 2015 (Antwerp Management School), 2016 (UC Louvain) en 2018 (Generation T)

- Kwantitatieve of kwalitatieve studies die regelmatig worden uitgevoerd om de inhoud van het rapport te verfijnen zoals de studies van 2019 om de materialiteitsmatrix te actualiseren.

Expliciete engagementen

Het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen-beleid van Luminus bevat in de versie van 2019 een specifieke verbintenis tot de dialoog met de stakeholders. Deze herneemt de volledige formulering uit 2017: “Wij identificeren en reageren op verantwoordelijke wijze op onze ecologische en maatschappelijke uitdagingen. Wij gaan specifieke MVO-verbintenissen aan die verder gaan dan de geldende normen en wetten. Deze worden openlijk besproken met onze stakeholders, in het bijzonder de leveranciers. Wij monitoren en evalueren onze MVO-prestaties en rapporteren jaarlijks over onze voortgang.”

Deze verbintenis vertaalt zich sinds 2015 in de publicatie van een jaarlijks duurzaamheidsrapport conform de richtlijnen van het Global Reporting Initiative voor duurzaamheidsverslaggeving. Dit rapport over het jaar 2020 bundelt 13 thema's die de stakeholders als prioritair beschouwen, op basis van meer dan honderd indicatoren.

Bijzondere aandacht voor nieuwe projecten

In het kader van zijn Ambitie 2030 verbindt de EDF Groep zich ertoe om consequent en overal in de wereld een transparant proces van dialoog en overleg te organiseren rond elk nieuw project. Elke stem verdient hierin een plaats. Luminus heeft deze verbintenis vlot kunnen

integreren in de praktijk omdat de Belgische wet erin voorziet dat de bevolking kan worden geraadpleegd via openbare bevestigingen. Met name in Wallonië is de organisatie van een openbaar onderzoek verplicht voor de installatie van elk windmolenpark met een vermogen van meer dan 3 MW.

Dialoog met de stakeholders

We meten op verschillende manieren de impact van de dialoog met externe stakeholders vanuit de verbintenis van de EDF Groep en Luminus. Eén kwantitatieve indicator is de organisatie van openbare vergaderingen over de bouwprojecten van het bedrijf, met name op het gebied van windenergie. Het doel van deze vergaderingen is om een constructieve dialoog aan te gaan – ongeacht of ze op vrijwillige of verplichte basis worden georganiseerd. In 2020 werden tijdens de lockdown verschillende openbare bijeenkomsten online georganiseerd. In Vlaanderen ging het om 18 vergaderingen, allemaal met een vrijwillig karakter, waarvan 6 tijdens een fysieke bijeenkomst. In Wallonië werden 4 verplichte vergaderingen georganiseerd en 3 vrijwillige, allemaal via fysieke bijeenkomsten.

		Verplichte vergaderingen	Vrijwillige vergaderingen	Totaal
2020	Vlaanderen	0	18	18
	Wallonië	4	3	7
	Totaal	4	21	25



Achtergrond: de evolutie van de materialiteitsmatrix uit 2015

'Het meest recente MVO-rapport moet de historiek van de materialiteitsmatrix bespreken'. Dit was een aanbeveling van de jury voor het Beste Belgische duurzaamheidsrapport tijdens de editie van 2017. Daarom geeft dit hoofdstuk een samenvatting van de informatie uit de voorgaande rapporten.

In 2015 stelde Luminus zijn materialiteitsmatrix op met de steun van de consultant Cap Conseil, conform de aanbevelingen van de GRI4-rapportagemethoden.

Gevolgd methodologie in 2015

De richtlijnen van de GRI-norm (Global Reporting Initiative) en van de G4-versie (die niet langer van kracht is) voor duurzame verslaggeving bepalen de vaststelling van prioritaire onderwerpen ("material topics") op basis van de inbreng van de verschillende stakeholders.

Deze prioritaire thema's moeten formeel worden behandeld in het kader van een GRI-rapport. Voor elk thema moet ook een herhaling van de uitdagingen, een beschrijving van de interne processen en een keuze uit de belangrijke indicatoren voorzien worden.

Het is voor de geloofwaardigheid van een duurzaamheidsrapport essentieel om de "material topics" nauwkeurig te identificeren.

Voor Luminus kwam er in 2014 voor het eerst een lijst met 35 uitdagingen. Hierbij werden de reeds vastgelegde uitdagingen voor de EDF Groep afgestemd op de Belgische context. Deze eerste lijst is opgenomen in het duurzaamheidsrapport van 2014. Ze werd het jaar daarna vereenvoudigd en teruggebracht tot 20 uitdagingen die de stakeholders moesten rangschikken volgens prioriteit. De stakeholders werden op verschillende manieren geraadpleegd, zie kaderstuk.

Raadpleging stakeholders 2015

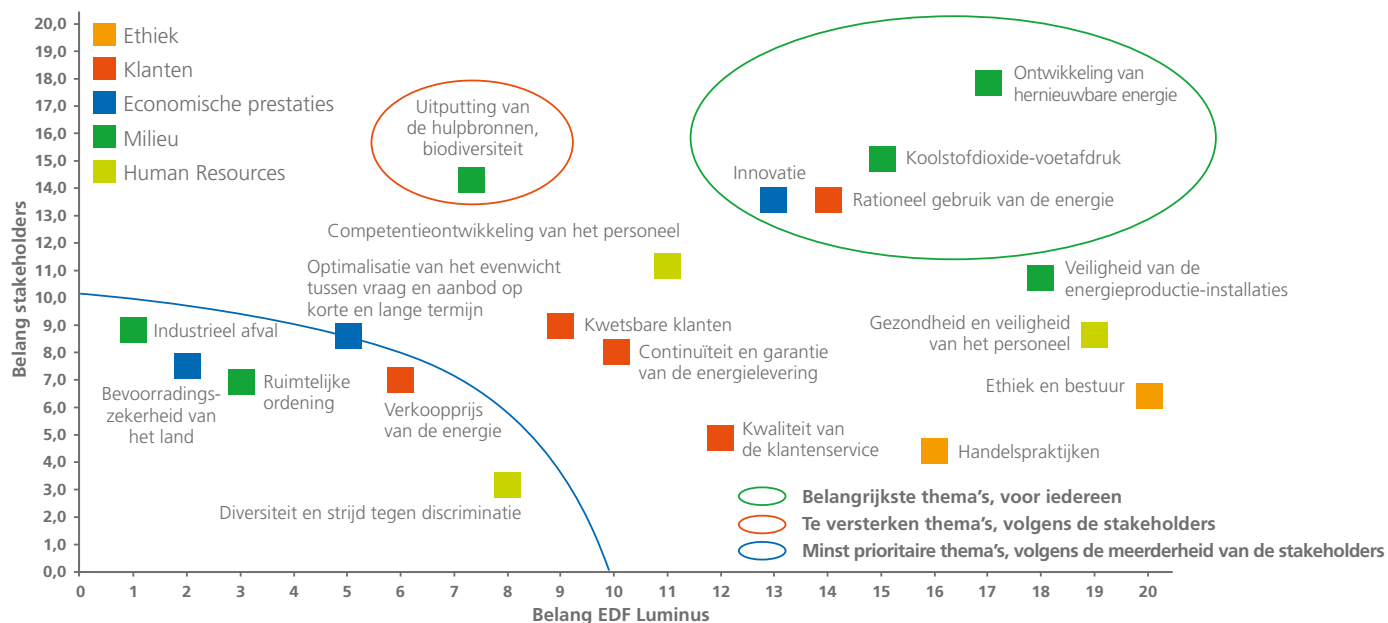
CATEGORIE	WIJZE VAN RAADPLEGING	AANTAL
Medewerkers	Enquête via intranet (vrijwillig)	29
Personeelsafgevaardigden	Specifieke bijeenkomsten	2
Particuliere klanten	Enquête via website Luminus en sociale media	20
Grote klanten	Kwalitatief onderzoek	3
Ngo's	Kwalitatief onderzoek via externe consultant	2
Overheden	E-mail en kwalitatief onderzoek via externe consultant	4
Experten en academische wereld	E-mail en kwalitatief onderzoek via externe consultant	7
Leveranciers	Anonieme enquête via e-mail	5
Directiecomité Luminus	Rangschikking 20 prioritaire thema's	11

Resultaten van de raadpleging: de in 2015 opgestelde materialiteitsmatrix

Na de formele raadpleging in 2015 werd de materialiteitsmatrix gepubliceerd in het duurzaamheidsrapport van 2015 (zie volgende pagina). De materialiteitsmatrix 2015 omvat de adviezen van interne en externe stakeholders. Aan de hand van de materialiteitsmatrix konden de 20 thema's in verschillende categorieën worden ingedeeld:

- vijf thema's die door het bedrijf als prioritair werden beschouwd: ethiek, de gezondheid en veiligheid van het personeel, veiligheid van de installaties, kwaliteit van de klantendienst;
- een thema dat door de externe stakeholders als zeer belangrijk werd beschouwd (en waarover men meer informatie wou krijgen): de uitputting van natuurlijke bronnen en de bescherming van de biodiversiteit;
- drie thema's die als erg belangrijk werden gezien: competentieontwikkeling, continuïteit van de energievoorziening en bescherming van de kwetsbare klanten;
- zes minder belangrijke thema's: diversiteit, de verkoopprijs van energie, het evenwicht tussen productie en verbruik, ruimtelijke ordening, bevoorradingszekerheid en beheer van industrieel afval.

DIALOOG MET DE STAKEHOLDERS - OPVALLENDE FEITEN



15 prioritaire thema's van het MVO-rapport 2015

In 2015 hield Luminus bij het opstellen van het rapport rekening met de verschillende standpunten. Er werd getracht om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van elke stakeholdercategorie. Dit waren de 15 thema's die werden uitgewerkt in het rapport van 2015:

ETHIEK	Ethiek en naleving	Handelspraktijken
KLANTEN	Kwaliteit van de dienstverlening	Kwetsbare klanten
	Energie-efficiëntie	Bevoorradingszekerheid
	Energieprijs	
WINSTGEVENDHEID	Innovatie	Economische prestaties
MILIEU	Hernieuwbare energie	CO ₂ -voetafdruk
	Veiligheid van de installaties	Natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit
HUMAN RESOURCES	Ontwikkeling van vaardigheden	Gezondheid en veiligheid

De materialiteitsmatrix van 2015 is een afspiegeling van de opvattingen van externe en interne stakeholders: rechtsboven staan de zaken die iedereen als prioritair beschouwt, linksonder staan de zaken die minder prioritair zijn.

NB: De in 2015 opgestelde materialiteitsmatrix integreert alle ontvangen antwoorden, zowel via de onlinevragenlijst als degene die werden geformuleerd tijdens de kwalitatieve gesprekken. De resultaten zijn niet gewogen volgens categorie, een overheidsvertegenwoordiger weegt m.a.w. evenveel mee als een residentiële klant.

Stakeholders met zeer uiteenlopende opvattingen

Uit een diepgaande analyse van alle verkregen resultaten, inclusief kwalitatieve gesprekken vanaf 2015, blijkt dat de verschillende categorieën stakeholders zeer uiteenlopende, en soms tegenstrijdige opvattingen hebben. Enkele voorbeelden:

- De kwaliteit van de dienstverlening was zeer belangrijk voor de particuliere klant, maar minder voor de experts en overheden.
- De ontwikkeling van hernieuwbare energie was een prioriteit voor iedereen, maar minder voor de particuliere klant.

- De aandacht van de experts en de academische wereld ging vooral uit naar ecologische thema's.
- Een aantal ngo's hechtten veel belang aan thema's die volgens anderen weinig prioriteit hebben, zoals het industrieel afval.
- Specifieke domeinen die vooral de overheidsinstanties bezig houden, zijn de continuïteit van de energievoorziening en het globale evenwicht tussen vraag en aanbod.



Aanpassingen aan de materialiteitsmatrix sinds 2015

Sinds 2015 zijn meerdere wijzigingen aangebracht in de structuur en inhoud van het Luminus-verslag. Hieronder vindt u een overzicht van deze aanpassingen.

Toevoeging van twee hr-thema's in 2016

In 2016 werd na nieuw intern overleg besloten om twee thema's die al in het rapport werden behandeld op het niveau te brengen van "Disclosures on Management Approach", in de GRI-betekenis van de term. Het gaat om 'Welzijn op het werk' en 'Diversiteit'. Deze thema's winnen immers aan belang met het oog op de komende transformatie van Luminus. Het zijn "essentiële thema's" geworden, met de bijhorende uitdagingen en processen, en geformaliseerde indicatoren. Een andere symbolische verandering betreft het op zichzelf staande thema "Innovatie". Het vormt nu een afzonderlijk hoofdstuk, los van het hoofdstuk "Economische prestaties". Deze evolutie is een voorbode van toekomstige ontwikkelingen.

Geen aanpassingen aan de matrix in 2017

In 2017 werd een twintigtal medewerkers van verschillende afdelingen geraadpleegd om na te gaan of we het aantal behandelde thema's konden beperken. Uit die raadpleging bleek dat geen enkel van de 17 thema's kon worden geschrapt. Net zoals in 2015 liepen de meningen over de prioritaire thema's immers enorm uiteen, zonder dat er een tendens kon worden vastgesteld.

Herindeling en herformulering van verschillende thema's in 2018

De lijst met prioritaire thema's die in het rapport van 2018 aan bod kwamen, onderging enkele wijzigingen. Hiermee voldoen we beter aan de GRI-normen en vereenvoudigen we de boomstructuur:

- de subrubriek "Energieprijzen", die tot dan terug te vinden was in het hoofdstuk Klanttevredenheid, werd verplaatst naar het deel "Context en effecten". Dit omdat Luminus weinig controle heeft over de evolutie van de prijzen op de groothandelsmarkten;
- de subrubriek "Handelspraktijken" in het hoofdstuk Ethiek verschoof naar het hoofdstuk Klanten. Hierdoor kreeg het hoofdstuk Ethiek een algemenere strekking terwijl het hoofdstuk Klanten de interactie met de klant behandelt, van de verkoop tot en met betalingsmoeilijkheden;
- een nieuwe subrubriek in het hoofdstuk Klanten, "Energieoplossingen", groepeerde de inhoud van de twee subrubrieken die vroeger "verbruik van de residentiële klanten" en "energie-efficiëntie van de bedrijven" heetten. Hiermee bundelen we alles wat te maken heeft met het verminderen van verbruik en uitstoot van broeikasgassen;
- de titel van het subhoofdstuk "Natuurlijke hulpbronnen en biodiversiteit" is ingekort en heet nu "Bescherming van de ecosystemen", met betrekking tot alle onderdelen (lucht, water, bodem, biodiversiteit).

Regelmatig extern advies

Het duurzaamheidsrapport wordt regelmatig beoordeeld door zowel interne als externe stakeholders. Dit gebeurt voornamelijk via opdrachten die worden toevertrouwd aan de studenten van de Antwerp Management School en de UC Louvain.

In september 2018 nam Luminus deel aan het "Generation T Challenge"-initiatief van het duurzaamheidsnetwerk The Shift en jongerenorganisatie Act4Change. Vier jonge pioniers kregen zo de kans om in dialoog te treden met de CEO van Luminus en zijn MVO-manager, en om hun suggesties voor verandering voor te leggen.

Op basis van deze feedback konden verschillende verbeteringen aan het rapport worden aangebracht, voornamelijk toevoegingen en aanvullende informatie.

Wat de inhoud betreft, werd er een subrubriek "belangrijkste trends" toegevoegd aan het hoofdstuk "Context en effecten". Dit hoofdstuk bevat nu veel meer details, zowel over de specifieke kenmerken van de markt als over de opvallende feiten van het voorbije jaar.

Het was echter niet mogelijk om de aanbeveling van de jongeren te volgen rond de publicatie van specifieke vijfjarige doelstellingen - behalve voor de windactiva. Dit komt door de vertrouwelijkheid van deze gegevens in een sterk concurrentiële markt.



Focus op 13 prioritaire thema's in 2019

Er werden nieuwe wijzigingen aangebracht in de structuur van het MVO-rapport 2019. De aanpassingen gebeurden na bevraging van twee complementaire categorieën stakeholders: particuliere klanten enerzijds en opinieleiders anderzijds.

Een grondige studie naar de verwachtingen van particuliere klanten

24 consumenten (al dan niet klant van Luminus) namen vrijwillig deel aan een kwalitatieve enquête. Ze moesten een verslag maken over het onlinerapport van 2018. Dit proces, gespreid over vier dagen, hielp hen om stap voor stap vertrouwd te raken met de materie en hun eerste indrukken te delen. Vervolgens was het de bedoeling dat ze hun gewenste verbeteringen gedetailleerder weergaven.

De eerste bevinding van de basisenquête: voor de meerderheid van de respondenten staat een duurzaamheidsrapport gelijk aan een milieुरapport. De ethische, sociale en economische dimensies van duurzame ontwikkeling worden door de meerderheid van de lezers niet als dusdanig herkend en opgemerkt. Ze verwachten niet om er informatie terug te vinden over de kwaliteit van de dienstverlening, de veiligheid op het werk of competentieontwikkeling.

Het concept van een "geïntegreerd" rapport is hen onbekend, net als dat rond prestaties en een algemene maatschappelijke beoordeling. Hierdoor leren particuliere klanten veel bij tijdens het lezen van het rapport. De klanten zouden echter liever een sterk ingekorte versie van het rapport willen lezen, met enkele zeer opvallende feiten en indicatoren.

Opmerkelijk is dat de "meer informatie"-links op het einde van elke pagina in het online rapport de lezer eerder "misleiden". Deze links waren bedoeld als stimulans om andere delen van het verslag te ontdekken. Gezien de omvang van de gepubliceerde informatie verkiezen de lezers een pdf-document waardoor ze in het rapport kunnen bladeren.

Er werden ook 8 opinieleiders bevraged over verschillende thema's van het verslag door consultant Cap Conseil. De helft van de respondenten kwam uit de politieke wereld. Drie regio's en drie partijen werden vertegenwoordigd, alsook de federale overheid. Drie respondenten werkten in de academische wereld. Bovendien werden beide landstalen in dezelfde mate vertegenwoordigd: er waren vier Nederlandstalige en vier Franstalige respondenten.

De in 2018 geïnterviewde 8 opinieleiders zijn, op enkele uitzonderingen na, geen specialisten in de energiesector. Het was een goede gelegenheid om de opvattingen te kennen van mensen die we in andere omstandigheden zelden ontmoeten. Dit gebeurde met de hulp van consultant Cap Conseil.

Het doel was om de classificatie van de 16 thema's in volgorde van belangrijkheid te vereenvoudigen. Daarom werd hun gevraagd de drie belangrijkste en de drie minst belangrijke thema's te geven. De meeste respondenten deden dit. In de grafiek hiernaast zien we dat twee milieuthema's het vaakst genoemd zijn, net als in 2015: hernieuwbare energiebronnen en de CO₂-voetafdruk. Daarna volgen de thema's Innovatie, Energieoplossingen en Veiligheid van de installaties, die enkel "top" en geen "flop" krijgen.

Over de andere thema's is er veel minder consensus. Soms staan de standpunten zelfs diametraal tegenover elkaar. Dit is met name het geval voor het thema "kwetsbare klanten". Sommigen hebben hier simpelweg geen zicht op. Zo zijn het in Vlaanderen de netbeheerders die instaan voor het beheer van klanten die hun energiefactuur niet kunnen betalen. Voor anderen is het dan weer een belangrijk aandachtspunt.

In Wallonië bijvoorbeeld blijven klanten die de installatie van een budgetmeter aanvaarden bij de leverancier van hun keuze. De thema's die als het minst belangrijk werden beschouwd, hadden betrekking op de economische prestaties en human resources, met uitzondering van gezondheid en veiligheid. Net zoals in 2015 wekte het thema Diversiteit het minste belangstelling.



DIALOOG MET DE STAKEHOLDERS - MATERIALITEITSMATRIX

Belangrijkste wijzigingen in het rapport van 2019

Na een grondige analyse van de verschillende gesprekken en verslagen zijn er diverse wijzigingen aangebracht in het rapport van 2019.

Inhoudelijk zijn er een aantal veranderingen doorgevoerd om te beantwoorden aan de verwachtingen van de lezers en om de structuur te vereenvoudigen. Deze aanpassingen werden behouden in het rapport van 2020:

- De titel van het hoofdstuk "Ethiek en naleving" is gewijzigd om rekening te houden met de feitelijke inhoud van het hoofdstuk. Hierin zijn de ethische verbintenissen gegroepeerd die verder gaan dan de regelgeving (in het bijzonder MVO-beleid en gedragscodes). Het hoofdstuk heet nu "Ethiek en verantwoordelijkheid".
- Het hoofdstuk Milieu gaat vooraf aan het hoofdstuk Klanttevredenheid, omdat het door de overgrote meerderheid van de stakeholders als prioritair werd beschouwd.
- Binnen het hoofdstuk Klanten zijn drie subhoofdstukken gegroepeerd onder één titel: Consumentenbescherming. Dit nieuwe overkoepelende thema behandelt achtereenvolgens Handelspraktijken, Kwaliteit van de dienstverlening en Kwetsbare klanten. Het subhoofdstuk "Energieoplossingen" omvat alle diensten die aan de residentiële en zakelijke klanten worden aangeboden. Hierdoor is er een duidelijker onderscheid met het hoofdstuk Innovatie enerzijds en het subhoofdstuk "Bevoorradsingszekerheid" anderzijds. Het hoofdstuk Innovatie blijft dus voorbehouden aan specifieke projecten. Soms bevinden die zich nog in de fase van het prototype en maken ze nog geen deel uit van het producten- en dienstenaanbod van Luminus. Het hoofdstuk "Bevoorradsingszekerheid" dat vroeger "Continuïteit van de levering" heette, behandelt enkel nog de diensten die worden geleverd aan de transmissienetbeheerder van het hoogspanningsnet.

- Binnen het hoofdstuk Human Resources zijn twee subhoofdstukken gegroepeerd onder het thema "Gezondheid, veiligheid en welzijn op het werk". De actiemiddelen en de indicatoren met betrekking tot veiligheid en welzijn mogen dan wel sterk verschillen, vanuit het standpunt van niet-specialisten lijken hun doelstellingen inderdaad vergelijkbaar.

De rapportagestructuur bevat nog altijd zes hoofdstukken, die aansluiten op de zes pijlers van het MVO-beleid van Luminus. In totaal zijn er 13 thema's vastgelegd onder de noemer "Disclosures on Management Approach" (in plaats van 16 in 2018).

Ook is besloten om in 2019 en 2020 opnieuw te kiezen voor een traditionele lay-out. Dit ondanks de beperkingen van dit format in vergelijking met de flexibiliteit van een online-boomstructuur.

Prioritaire thema's of DMA ("Disclosures on Management Approach") in 2019 en 2020



Wijzigingen in het rapport van 2020

Er zijn weinig wijzigingen aangebracht in de structuur en inhoud van het rapport voor 2020, rekening houdend met de drie prijzen die in januari 2021 behaald werden voor het rapport van 2019. Om bepaalde aanbevelingen van de jury te volgen, hebben we beslist om onderstaande zaken aan te passen in de nieuwe publicatie:

- Een iets kortere versie van het verslag: 28 pagina's - in plaats van 32 in 2019 - zijn gewijd aan de strategie en 20 aan opmerkelijke verwezenlijkingen. Hierin focussen we opnieuw op de thema's die opinieleiders en particuliere klanten als prioritair beschouwen. Dit zijn de ontwikkeling van hernieuwbare energie, de bescherming van ecosystemen, energie-efficiënte oplossingen voor klanten en verschillende innovaties.
- Een herziene versie van het "overzicht van de indicatoren" dat in 2018 en 2019 online werd gezet. De nieuwe versie telt 7 pagina's in plaats van 13 en spitst zich toe op 6 engagementen die Luminus in 2019 is aangegaan in het kader van de 12 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN. Naast een opsommingen van de zes engagementen bevat het boekje meer dan 30 indicatoren - waaronder drie nieuwe - voornamelijk voor de bescherming van ecosystemen.

Net als in 2019 was het echter niet mogelijk om een gedetailleerde vergelijking te maken met concurrerende bedrijven, aangezien geen enkele Belgische producent/leverancier een MVO-rapport publiceert.

Net als de voorgaande jaren is het MVO-rapport van Luminus niet gecertificeerd. Aangezien Luminus de enige leverancier is in de energiesector die een dergelijk document publiceert, zou dit erg duur zijn vooral

omdat Luminus zo volledig mogelijk wil zijn in dit vrijwillig gepubliceerde rapport. Het verslag bevat elementen die reeds zijn gecertificeerd, in het bijzonder de sociale, financiële en ecologische resultaten (CO₂-voetafdruk).

NB : Ondanks talrijke proeflezingen stonden in de gepubliceerde teksten transcriptie- of vertaalfouten. Zij zijn verbeterd en worden in het volgende verslag gepreciseerd.



Feedback van de jury van het beste Belgische duurzaamheidsrapport

Na nominaties voor een uitstekende verslaggeving in 2014 en 2015 werd het duurzaamheidsrapport van Luminus bekroond met drie prijzen door de jury van de wedstrijd voor het beste Belgische duurzaamheidsrapport.

Deze drie prijzen werden uitgereikt door een jury* van 25 personen tijdens een wedstrijd georganiseerd door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren. In de categorie middelgrote bedrijven ontving Luminus twee prijzen: de prijs voor het "Best Impact Sustainability Report" en voor de "Best Pioneering SDG 2030 Agenda". Over alle categorieën heen won Luminus ook de prijs voor de "Best Stakeholders Inclusiveness and Engagement" en haalde het hierbij van 50 andere rapporten.

Naast deze prijzen heeft de jury zoals elk jaar ook adviezen en aanbevelingen gegeven aan de deelnemers. Luminus kreeg volgende feedback:

- het verslag inkorten indien mogelijk
- maatschappelijke prestaties vergelijken met die van andere spelers in de sector
- de verbintenissen met betrekking tot de duurzaamheidsdoelstellingen van de VN koppelen aan gekwantificeerde doelstellingen
- de dialoog blijven aangaan met stakeholders en toelichten hoe rekening gehouden wordt met hun standpunten

* De jury bestaat uit vertegenwoordigers van de federale overheid, de academische, economische en journalistieke wereld, de non-profitsector en vertegenwoordigers van het IBR.

De nieuwe coöperatieve Lumiwind vergemakkelijkt investeringen voor burgers in de windmolenparken Turnhout en Fernelmont 2

Na het succes van Luminus Wind Together* - ons eerste initiatief voor participatieve financiering van windparken - lanceerde Luminus in mei 2020 Lumiwind. Deze nieuwe coöperatieve** biedt de omwonenden van windparken en het grote publiek de mogelijkheid te investeren in de energietransitie.

Het Lumiwind-project maakt deel uit van Luminus' streven naar meer burgerinvesteringen. Doordat burgers windenergieprojecten mee kunnen financieren, zijn zij nauwer betrokken bij de energietransitie in ons land en bij de strijd tegen de klimaatverandering,

Lumiwind verschilt op twee vlakken van Luminus Wind Together:

1. De financiering wordt aangeboden in schijven, met bijbehorende aandelenklassen. De eerste schijf werd gelanceerd in mei 2020 met aandelen van 25 euro per stuk en met een maximum van 400 aandelen per coöperant, of 10 000 euro per coöperant. Luminus Wind Together bood aandelen aan tegen 125 euro, met een maximum van 3 000 euro.
2. Een andere bijzonderheid van het Lumiwind-project: de omwonenden van de windmolenparken hebben voorrang bij de financiering van de projecten. Zij krijgen een gepersonaliseerde brief met informatie over de exclusieve intekenperiode die voorafgaat aan de publiekscampagne.

De campagne van 2020 ging over twee windturbines: de ene met een vermogen van 2,3 MW en gelegen in Turnhout, en de andere met een vermogen van 3,6 MW op het park Fernelmont 2. De totale verwachte jaarproductie van deze twee windturbines is ongeveer 10 700 MWh.

De aandeelhouders ontvangen 86% van de inkomstenrechten van de windturbine van Turnhout. Dit komt overeen met een productievermogen van 3 612 MWh. De windturbine Fernelmont 2, met een plafond van 55% inkomstenrechten, is goed voor een productie van 3 575 MWh.

Dankzij hun aandelen kunnen de coöperanten een dividend verwerven. Het is gekoppeld aan de winst van de windmolenactiviteit en is gebaseerd op de gemiddelde productie. Dit dividend is niet gegarandeerd, maar in het geval van Turnhout en Fernelmont 2 is de verwachting dat het ongeveer 4% bedraagt.

Tussen 18 mei en 31 mei 2020 konden omwonenden aandelen van de coöperatieve kopen. De Lumiwind-campagne voor het grote publiek startte op 1 juni 2020.

Bij de afsluiting van de aandelenverkoop, op 15 oktober 2020, telde de coöperatieve bijna 1 500 leden. Samen investeerden zij voor 5 miljoen euro. Daarmee was op alle beschikbare aandelen ingetekend.

Dankzij Lumiwind konden 1 462 Belgische burgers investeren in twee windturbines, één in het windpark Fernelmont 2 en één in het windpark van Turnhout. Dankzij deze windturbines wordt per jaar de uitstoot van bijna 3 039 ton CO₂ vermeden.

* De coöperatieve Luminus Wind Together bracht in 2019 5 miljoen euro bijeen. Deze coöperatieve heeft bijna 4 000 leden.

** Lumiwind is een coöperatieve vennootschap die is erkend door de Nationale Raad voor Samenwerking, volgens criteria die bij Koninklijk Besluit zijn vastgesteld. Deze goedkeuring garandeert dat de waarden en beginselen van de coöperatieve worden nageleefd, d.w.z. dat maatschappelijk verantwoord ondernemerschap wordt bevorderd, gebaseerd op solidariteit en gedeelde waarden.

De Leuvenaars investeren mee in de zonnepanelen van de AB Inbev-brouwerij

Bij AB Inbev staat koolstofneutraal ondernemen hoog op de agenda. Daarom heeft het beslist om in 2020 fotovoltaïsche panelen te installeren op het dak van zijn Stella Artois-brouwerij in Leuven. Dit project wordt gedeeltelijk gefinancierd door Leuvenaars.

AB Inbev heeft besloten een nieuwe stap te zetten om de CO₂-uitstoot van zijn brouwerij Stella Artois in Leuven te verminderen. Deze site heeft overigens al een gegarandeerd '100% hernieuwbare oorsprong'-energiecontract. In 2020 werden op 3 800 m² dakbedekking 2 117 fotovoltaïsche panelen geïnstalleerd door Dauvister, een dochteronderneming van Luminus.

Deze panelen produceren ongeveer 576 000 kWh hernieuwbare energie per jaar, gelijk aan het jaarlijkse verbruik van 164 huishoudens*. De opgewekte elektriciteit wordt ter plaatse gebruikt voor de productie van ongeveer 30 miljoen 25 cl-flessen. Hierdoor zal de Leuvense brouwerij en zal de uitstoot van ongeveer 100 ton** CO₂ per jaar voorkomen.

Participatieve financiering

Dit project kadert in de ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen van AB Inbev: wereldwijd 100% hernieuwbare energie tegen 2025. Toch ziet de groep het ook als een gelegenheid om de banden met Leuven en zijn inwoners te versterken. De financiering is in handen van de investeringsmaatschappij Power2Green, dat voor dit project samenwerkt met het crowdfunding platform Mozzeno. De doelstelling: de inwoners van Leuven en Vlaams-Brabant mee laten investeren in het project. En

dit voor een minimumbedrag van 250 euro en met als maximumbedrag 750 euro per deelnemer. In een tweede fase werd de inschrijving opengesteld voor investeerders uit de Mozzeno-community, voor een minimumbedrag van 25 euro. Mozzeno heeft in totaal 47 700 euro opgehaald, afkomstig van 269 burgers. De lening met een looptijd van 5 jaar die de particulieren via het platform verstrekken, levert hun 3% bruto per jaar op. Maar hierdoor spelen zij vooral een actieve rol in de energietransitie.

Deze betrokkenheid van de burger krijgt een bijzondere betekenis voor Leuven. De stad heeft zich geëngageerd om de CO₂-uitstoot vóór 2030 met 67% terug te dringen, tot het niveau van 2010. Een ambitieus doel dat burgers en bedrijven aanbelangt. De gemeentelijke autoriteiten en de non-profit organisatie Leuven 2030 – waarvan AB Inbev al partner is – hopen dat het andere bedrijven zal stimuleren om dit voorbeeld van de brouwer én de steun van de burgers te volgen.

Het 3 800 m² grote dak van de brouwerij is volledig bedekt met fotovoltaïsche panelen.

* Op basis van 3,5 MWh/jaar per gezin.

** Berekening op basis van uitstootfactoren rekening houdend met de levenscyclus: 48 gCO₂e/kWh voor fotovoltaïsche energie (referentie IPCC 2014) en 223 gCO₂e/kWh voor de Belgische energiemix (referentie IEA 2019).





Vele uitdagingen voor duurzame ontwikkeling: een aangepast kader

De uitdagingen

Individuele of collectieve energiekeuzes voor een land, een regio of gemeente zijn van strategischer belang dan ooit. De gevolgen reiken immers ver: voor de klimaatverandering, de kwaliteit van het milieu, de energie-onafhankelijkheid van het land, het concurrentievermogen van bedrijven, de koopkracht van de mensen, het welzijn en de veiligheid van de bevolking.

Als we al deze uitdagingen willen aangaan, is de naleving van wetten en regelgevingen alleen niet voldoende. Elke onderneming heeft de verantwoordelijkheid om de ecologische en maatschappelijke uitdagingen van haar industriële en commerciële activiteiten zwart op wit te zetten. Pas dan kan het concrete engagementen aangaan. Deze moeten afgestemd zijn op de verwachtingen van alle betrokken belanghebbenden.

Een andere uitdaging gaat over de behaalde resultaten die opgesteld moeten zijn volgens de internationale normen voor verantwoorde rapportage.

Luminus is zich als nummer 2 op de Belgische elektriciteitsmarkt bewust van al deze uitdagingen. Het stelt alles in het werk om de juiste voorwaarden te creëren voor ethisch gedrag - zowel intern als tegenover externe partners.

Het kader

Beleid m.b.t. ethiek en naleving van de wet

Het 'ethisch en juridisch conformiteitsbeleid' van Luminus geeft het overzicht van de belangrijkste risico's en hiervoor getroffen maatregelen. We werken dit beleid regelmatig bij op basis van wijzigingen in de regelgeving en volgens de vereisten voor de niet-financiële rating.

Het MVO-beleid

Het allereerste MVO-beleid (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) van Luminus werd uitgewerkt in 2012. Dit beleid somde specifieke verbintenissen op in vijf domeinen: ethiek, klanttevredenheid, milieu, human resources en resultaten.

In 2017 is dit beleid bijgewerkt en aangevuld met een zesde domein: innovatie.

In 2018 en 2019 kwamen er kleine wijzigingen die rekening hielden met de verplichtingen van de EDF Groep voor 2030, het beleid voor duurzame ontwikkeling van de groep en de nieuwe MVO-overeenkomst die op groepsniveau werd ondertekend, in het bijzonder voor de domeinen "Ethiek", "Klanttevredenheid" en "Milieu".

MVO Governance

Elk jaar stelt de afdeling CSR – die onder de verantwoordelijkheid valt van de afdeling Strategy, Innovation and Business Development - een actieplan op. Verschillende interne experts zijn hierbij actief betrokken: Purchasing, Health and Safety, Legal, Production, ... Het actieplan baseert zich op de doelstellingen van de Verenigde Naties voor duurzame ontwikkeling en de feedback van verschillende stakeholders, in het bijzonder de EcoVadis-evaluatie.

Gedragscode

Sinds 2009 publiceert Luminus een gedragscode met de basisregels voor interne en externe contacten. De code is bijgewerkt in 2017 en in 2019. Ze is te raadplegen op de website van Luminus.

Beleid rond verantwoord aankopen

Dit document werd in 2019 gepubliceerd. Het biedt medewerkers van Luminus een duidelijke leidraad om leveranciers te betrekken bij zijn duurzaamheidsdoelstellingen, ongeacht het bedrag van de aankopen. Er wordt gedetailleerd in aangegeven wat duurzame aankopen zijn. De vastgestelde criteria hebben zowel betrekking op het milieu als op sociale aspecten.

- Vermindering van de uitstoot van broeikasgassen
- Handhaving van strikte normen voor gezondheid en veiligheid
- Eerbiediging van de mensenrechten
- Vermindering van de hoeveelheid geproduceerd afval

Het beleid voor verantwoord aankopen benadrukt ook de noodzaak om niet-financiële criteria op te nemen in het selectieproces van leveranciers en onderaannemers, en de verplichting voor leveranciers om zich te houden aan een gedragscode.

MVO-actieplan: focus op biodiversiteit

Van alle onderdelen in het meerjarenactieplan rond Luminus' MVO-beleid, ging in 2020 bijzondere aandacht naar biodiversiteit. Er werd een inventaris opgemaakt van de werkwijzen en deskundigheid binnen de onderneming. Het bleek dat de zorg voor de biodiversiteit meer diepgaande en systematische aandacht moet krijgen in alle activiteiten van de Luminus-groep. Daarom is besloten om in 2021 een halftijdse functie te creëren om geleidelijk biodiversiteit in alle vestigingen van de onderneming beter aan te sturen.

Gedragcode voor leveranciers

Alle leveranciers die met Luminus werken, moeten dit document – ingevoerd in 2019 - ondertekenen. De code bevat regels voor ethiek, arbeidsomstandigheden, mensenrechten, milieu en veiligheid, maar ook inzake corporate governance.

De Gedragcode vraagt ook aan de leveranciers van Luminus om hetzelfde ethische gedrag te eisen van hun eigen leveranciers en onderaannemers. Dit document is een uitdrukkelijk onderdeel van de contractuele verplichtingen van leveranciers, en kan leiden tot beëindiging van de zakelijke relatie in geval van niet-gecorrigeerde inbreuken.

Voorwaarden verantwoorde aankopen

De algemene aankoopvoorwaarden van Luminus bevatten sinds 2012 clausules voor het respect voor het milieu en sociale praktijken. In 2017 werden ze aangevuld met een specifieke clausule over integriteit. Van deze bepalingen is sinds hun inwerkingstreding niet afgeweken.

Meldingsprocedure

Leveranciers die een overtreding van de wetgeving in verband met lopende of toekomstige contracten wensen te melden, kunnen dat doen op het adres: ethics@luminus.be.

Verscherping van de integriteitscontroles

Door een verstrenging van het compliance-beleid van de EDF Groep zijn begin 2020 nieuwe controle-instrumenten ingevoerd om de integriteit van belangrijke partners na te gaan. De juridische afdeling van Luminus heeft in november 2020 opleidingsessies georganiseerd om de aanpak toe te lichten en het personeel bewust te maken van de noodzaak van controles voordat nieuwe contracten worden ondertekend.

In totaal zijn er in 2020 26 integriteitscontroles uitgevoerd.

Privacybescherming

Luminus neemt de bescherming van de privacy van zijn klanten en medewerkers serieus. In 2020 is er op vraag van Luminus een privacy audit uitgevoerd door een externe partij om verbeterpunten in kaart te brengen. Op basis van deze resultaten is er een verbeteringstraject uitgetekend dat momenteel geïmplementeerd wordt.

Cyberbeveiliging

De voorbije jaren komen vaker cyberaanvallen voor en is hun impact toegenomen. Ook daarom investeert Luminus continu in cyberbeveiliging. Er zijn extra aanwervingen voor cybersecurity-specialisten gebeurd, en er is een ontwikkelingstraject voor operationele cyberbeveiliging van start gegaan. Ook op vlak van wetgeving rond cyberbeveiliging volgt Luminus actief de meest recente ontwikkelingen op.

De indicatoren

	2018	2019	2020
Meldingen over aankopen	0	1	0
Meldingen over ethische aangelegenheden aan de EDF Groep	0	0	2
Afgeronde interne audits tijdens het jaar	5	6	4
Startende medewerkers die de e-learning over de Gedragcode hebben gevolgd op 31 december	62	67	64

Twee ethische incidenten gemeld aan de EDF Groep

In juli 2020 werd een geval van fraude vastgesteld: op twee klantenrekeningen gebeurde geen terugbetaling. In totaal werden zeven klanten hierdoor getroffen. De terugbetaling had na de jaarlijkse regularisatie moeten plaatsvinden. De werkwijze van de fraudeurs (van wie er één voor een onderaannemer van Luminus had gewerkt) werd gereconstrueerd en er volgde een klacht bij het parket van Antwerpen. De klanten kregen uiteraard het verschuldigde bedrag terugbetaald. Er werden corrigerende maatregelen en aanvullende controles ingevoerd om te voorkomen dat dergelijke incidenten zich opnieuw voordoen.

Eind 2020 werd door het Quality & Priority-team van Luminus nog een geval van fraude vastgesteld. Bij deze fraude ging het om 'spookcontracten' waardoor zes verkopers* onterechte commissies konden ontvangen. Het bedrijf dat belast was met deze verkoop diende een klacht in tegen de oplichters en ontsloeg degenen die nog onder contract stonden. Zowel Luminus als de klant die door de 'spookverkoop' werd getroffen, kreeg een schadevergoeding voor de veroorzaakte schade.

Vier audits afgerond in 2020

In 2020 heeft de interne controleafdeling van Luminus diverse audits uitgevoerd. Deze audits hadden betrekking op de naleving van de GDPR-voorschriften en de IT-beveiliging van industriële vestigingen. Ook werden de corruptierisico's en de bestaande controles geëvalueerd en in oktober 2020 aan het directiecomité voorgelegd.

In 2019 waren er zes audits voltooid en afgesloten. Tot de gecontroleerde processen behoorden de facturering aan particuliere klanten, de inning van schuldvorderingen en de naleving van de bepalingen van de REMIT-verordening (Regulation Energy Market Integrity & Transparency).

* 95% van de frauduleuze verkopen gebeurde door één enkele persoon

Maatschappelijke impact: de EcoVadis-score blijft uitzonderlijk

Met een score van 85/100 in 2020 én een Platinum-medaille behoort Luminus tot de top 1% van 65.000 bedrijven in de ranking van EcoVadis. Dit evaluatieplatform beoordeelt milieuprestaties en maatschappelijke verantwoordelijkheid in 160 landen en 200 sectoren. De gemiddelde score van de 253 bedrijven uit de (energie)sector die door EcoVadis zijn beoordeeld, is 50/100.

Luminus blijft in de top 1% van beoordeelde bedrijven

Luminus heeft zijn score gehandhaafd voor de vier thema's die EcoVadis beoordeelt:

- Milieubeleid en sociaal beleid blijven op een "uitzonderlijk" niveau, met een score van 90/100,
- Bedrijfsethiek en verantwoord inkopen blijven op het "gevoerd" niveau, met een score van 70/100.

Luminus bevindt zich:

- in de top 4% van bedrijven in zijn sector voor milieuaspecten, met een score van 90/100
- in de top 1% van bedrijven in zijn sector voor sociaal beleid en mensenrechten, met een score van 90/100
- in de top 4% voor verantwoord inkopen, met een score van 70/100
- in de top 13% voor ethiek, met een score van 70/100.

De methodologie van EcoVadis

Voor zijn beoordelingsprocedure vraagt EcoVadis de bedrijven om een online-vragenlijst in te vullen op basis van publiek bewijsmateriaal. De score per thema is gebaseerd op een systeem dat in totaal zeven beheersindicatoren omvat.

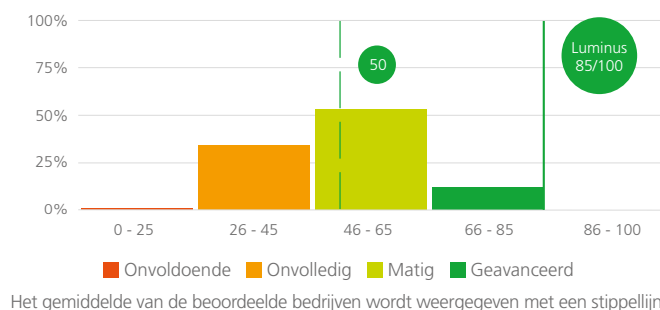
Na de analyse van de gegevens wordt voor elk van de vier thema's een score toegekend. Deze houdt rekening met drie aspecten: beleid, acties en resultaten. Het beleid is goed voor 25% van de score, de acties voor 40% en de resultaten voor 35%.

Voor de beoordeling van de resultaten voert EcoVadis ook een controle uit op de huidige situatie van het bedrijf, volgens het 360 graden-principe.

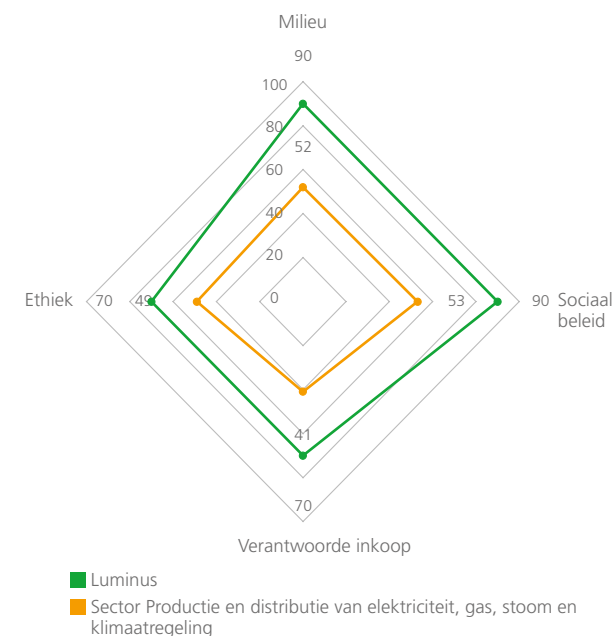
De totaalscore is een gewogen gemiddelde van de scores voor elk onderdeel. EcoVadis kent een verschillend gewicht toe aan elk thema. Het is afhankelijk van de activiteitensector maar ook van de omvang en de geografische ligging van de bedrijven, op een totaal van vier punten.

Voor de sector "Productie en distributie van elektriciteit, van gas, van stoom en klimaatregeling" zijn het milieu en de sociale aspecten de belangrijkste criteria met een weging van 4/4; inkoop telt voor 2/4 en bedrijfsethiek voor 1/4.

Globale score van de bedrijven van de sector



Benchmark van de thematische scores van Luminus ten opzichte van het sectorgemiddelde





Uitdagingen: milieu-impact vermijden, beperken of compenseren

Hernieuwbare energiebronnen

De ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen is een van de manieren om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Dat kan via wind-, waterkracht- of zonne-energie. Er wordt hierbij immers geen CO₂ uitgestoten tijdens de energieproductie. Het Belgische potentieel van windenergie is nog steeds aanzienlijk, voor een technologie die economisch bijna volgroeid is. Waterkrachtcentrales leveren een op korte termijn vrij voorspelbaar volume hernieuwbare energie. En zonnepanelen vormen een lokale back-up en helpen de ecologische voetafdruk van gebouwen te verminderen.

Koolstofvoetafdruk

De productie van broeikasgassen draagt bij tot de klimaatverandering. Dit heeft zichtbare en vaak schadelijke gevolgen voor de ecosystemen en de bevolking, ook in België. Daarom is investeren in energie-efficiëntie en hernieuwbare energiebronnen een van de pijlers van duurzame ontwikkeling. Een elektriciteitsproducent zoals Luminus moet echter een gediversifieerde energiemix aanbieden die hernieuwbaar en/of koolstofvrij is en in real time kan worden aangestuurd.

Veiligheid van de installaties

De productie en levering van energie is een belangrijke activiteit, zowel op economisch als op maatschappelijk vlak. Het behoud van de integriteit en de goede werking van de industriële en administratieve sites van Luminus is dan ook van essentieel belang. Bij een industrieel ongeval zoals een onverwachte verontreiniging, kunnen de gevolgen voor de gezondheid van het personeel, de omwonenden of het milieu aanzienlijk zijn.

NB: Luminus bezit 10,2% van vier Belgische kerncentrales, maar heeft geen directe of indirecte verantwoordelijkheid voor de uitbating ervan (zie koninklijke besluiten van 19 december 2000).

Bescherming van de ecosystemen

De energiemix van een elektriciteitsproducent en van een gas- en elektriciteitsleverancier kan een direct of indirect effect hebben op de natuurlijke hulpbronnen, de bodem, het water en de biodiversiteit. Voor de bouw en de uitbating van thermische en hernieuwbare productie-installaties zijn immers grondstoffen - in het geval van Luminus voornamelijk aardgas - en diverse materialen zoals beton, staal en complexe legeringen nodig.

In thermische centrales kunnen verschillende soorten verontreiniging plaatsvinden, rond windturbines kunnen er risico's zijn voor vogels en vleermuizen en bij waterkrachtcentrales kunnen er gevolgen zijn voor de visfauna.

ISO 50001: het jaarlijkse actieplan boekt vooruitgang

In 2020 heeft Luminus op verschillende punten vooruitgang geboekt met het actieplan voor zijn ISO 50001-certificering, meer bepaald door onderstaande initiatieven.

- Er is nu een systeem voor lekdetectie en prestatieanalyse voor de luchtcompressoren van de gascentrale in de gecombineerde cyclus van Seraing.
- De luchtinlaatfilters van de gasturbines zijn gemoderniseerd wat een winst van 0,004% oplevert voor het energierendement van de Ringvaart-turbine.
- Het waterinjectiesysteem van de twee open cycli van Ham werd gewijzigd. Door de toevoeging van een vergrendelingsklep kan de productie van gedemineraliseerd water worden verminderd en wordt de CO₂-uitstoot met 10 ton per jaar teruggedrongen.
- De grootste stoomketel van Ham staat nu het grootste deel van het jaar op koude-stand-by, waardoor de uitstoot met 26 ton CO₂ per jaar wordt verminderd.

Om ISO 50001 gecertificeerd te worden, moet een bedrijf een specifiek actieplan opstellen. Dit moet systematisch nagaan wat het potentieel voor betere energieprestaties is. Het actieplan moet worden uitgevoerd en het bedrijf moet de voortgang regelmatig controleren.

Luminus is sinds 2016 ISO 50001 gecertificeerd voor al zijn activiteiten – als enige Belgische gas- en elektriciteitsleverancier. Het certificaat omvat de nieuwe ISO 50001:2018-norm. Met deze certificering kan Luminus aantonen dat het zich inzet voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (SDG's 7, 11, 12 en 13).

Hernieuwbare energiebronnen

Het kader

Luminus is de grootste Belgische producent van elektriciteit uit waterkrachtcentrales en onshore windturbines. We investeren aanzienlijk in het onderhoud en de ontwikkeling van onze hernieuwbare productiecapaciteit. Voor de uitbreiding van het windpark zoeken we voortdurend nieuwe locaties voor de bouw van windturbines.

Om onze waterkrachtcentrales operationeel te houden en de beschikbaarheid ervan te verbeteren, zetten we ons investeringsplan voor de renovatie van oude productie-eenheden verder. Uiteraard met inachtneming van de wetgeving en met de ambitie om de impact op de waterbiodiversiteit verder te verminderen.

De bouw van een onshore windmolenpark: een proces van gemiddeld ruim vijf jaar

De gemiddelde ontwikkelingstijd van een windpark bedraagt ten minste vijf jaar, van de verkennende fase tot de indienstname. Deze termijn is de laatste jaren langer geworden omdat stelselmatig beroep wordt aangetekend na het verkrijgen van een vergunning.

Alleen windturbines van minder dan 3 MW kunnen soms in drie of vier jaar operationeel zijn wanneer zij op industrieterreinen worden geplaatst.

FASE 1 - Voorbereidende studies en voorbereiding van de vergunning: deze fase omvat de haalbaarheidsanalyse, het verwerven van de grond, milieustudies, alsmede de voorbereiding van de elektrische aansluiting en het aanvraagdossier voor de vergunning.

FASE 2 - Vergunningsprocedure: deze fase duurt minimaal elf maanden waarin regionale of provinciale administratieve procedures worden afgetoest. De fase kan langer zijn als er beroep wordt aangetekend bij de bevoegde minister of de Raad van State.

FASE 3 - Technische en juridische studies na de toekenning van de vergunning. Ter voorbereiding van de investeringsbeslissing moet een aanbesteding worden uitgeschreven.

FASE 4 - De eigenlijke bouw neemt minimaal elf maanden in beslag, vanaf het investeringsbesluit tot aan de commerciële exploitatie.

De indicatoren

79,8 miljoen euro geïnvesteerd in hernieuwbare energiebronnen

Het leiderschap van Luminus op het gebied van onshore windenergie is in 2020 verder versterkt.

Het totale bedrag aan directe en indirecte investeringen in hernieuwbare energie bedraagt 79,8 miljoen euro.

Investeringen in hernieuwbare energie in miljoen euro



Bron: Luminus. De bovenstaande cijfers omvatten alle investeringen van Luminus, hetzij rechtstreeks, hetzij via zijn groeifilialen (e-NosVents, opgericht in 2016, ActiVent Wallonie, opgericht in 2017 enz.). Bedragen die betaald zijn door derde investeerders, worden niet in rekening genomen.

22 nieuwe windturbines gebouwd in 2020

De totale productiecapaciteit steeg van 518,8 MW tot 588,4 MW. Dit is een stijging met 13%, voor een totaal van 234 windturbines.

In 2020 werden 22 windturbines gebouwd: in Turnhout (1), Cosucra Pecq (1), Rossel Nijvel (1), Sint-Gillis-Waas (1), Spy 2 (2), Leuze - uitbreiding (3), AGC Seneffe (1), Tinlot (3), Lommel (5), Alken (2), EOC Evergem (1) en Zelzate (1).

Productie hernieuwbare energie stijgt (+20%)

In 2020 produceerde Luminus opnieuw meer windenergie (+26,6%), voornamelijk door de toename van het aantal windturbines. De windproductie voor 2020 bedraagt 1182 GWh.

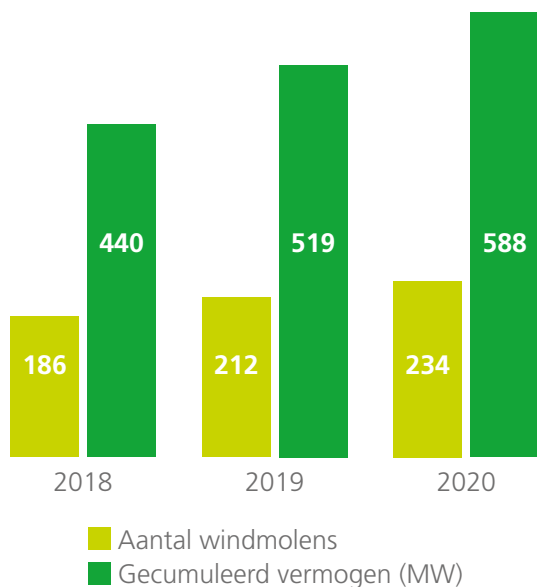
De hydro-elektrische productie daalde met 8,5% ten gevolge van klimatologische omstandigheden en dan vooral door de aanhoudende droogte, vooral in het voorjaar. Ze bedroeg 183 GWh.

16 nieuwe vergunningsaanvragen

In 2020 zijn 16 aanvragen voor vergunningen voor windenergie ingediend, voor een totaal van 136,7 MW.

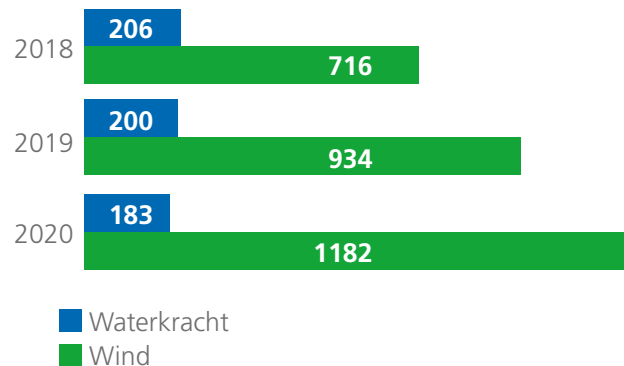
Deze projecten zijn gepland voor landbouwgebieden in Spy, Villers, Gibecq, Libin, Ciney Harmois, Harmignies Omya en Oostkamp-Beernem, alsook op de terreinen van bedrijven zoals Novartis Puurs, Nelissen Lanaken, Renewi Puurs, 3B, Husqvarna, AGC Mol, CBR Brugge, Hulshout-Heultje en Ghlin.

Aantal windmolens op 31 december



Bron: Luminus.

Geproduceerde hernieuwbare energie (GWh)



Bron: Luminus.

Een nieuwe generatie windturbines in Evergem

In december 2020 heeft Luminus de grootste onshore windturbine van België gebouwd. De wieken zijn 69 meter lang, de mast is 131 meter hoog.

Op 22 december voltooide Luminus samen met de EOC Groep uit Evergem (Oost-Vlaanderen) de bouw van de hoogste windturbine van België. De mast is 131 meter hoog, de totale hoogte aan het uiteinde van de wieken bedraagt 200 meter.

Deze windturbine is de enige van dit type in de regio. Met een vermogen van 3,5 MW produceert ze naar verwachting ongeveer 10 600 MWh per jaar. Dankzij deze hernieuwbare productie vermijden we een uitstoot van 2 250 ton* CO₂ per jaar. EOC Groep gebruikt 30% van deze energie om zijn chemische productieprocessen koolstofvrij te maken. Het overschot aan energie wordt op het net gezet.

Strikte veiligheidsvoorschriften

EOC is actief in de chemische industrie. Daarom is het terrein van de windturbine geclassificeerd als Seveso-site**. De onderneming moet dus de strengste veiligheidsnormen toepassen. Luminus verbindt zich ertoe deze normen te volgen, zowel tijdens de bouw als de exploitatie.

Voor het transport van de 69 meter lange wieken heeft Luminus gebruik gemaakt van het nabijgelegen kanaal (de Ringvaart).

Voor de assemblage van deze nieuwe generatie windturbines gebruikte Luminus een 155 meter hoge kraan. De drie wieken werden afzonderlijk gemonteerd.

* Berekening op basis van uitstootfactoren rekening houdend met de levenscyclus: 11 gCO₂e/kWh voor windenergie (referentie IPCC 2014) en 223 gCO₂e/kWh voor de Belgische energiemix (referentie IEA 2019).

** Een Seveso-site is een industrieterrein waar een of meer bedrijven grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen opslaan, gebruiken of produceren, met een groot risico op ongevallen. Voor deze sites gelden daarom specifieke verplichtingen en systematische controles.

Rossel Printing Company in Nijvel verkleint zijn koolstofvoetafdruk

Rossel nam in oktober 2020 op zijn site een nieuwe windturbine met een vermogen van 2,35 MW in gebruik. In december kon de drukkerijgroep hiermee aan 63% van zijn energiebehoefte voldoen.

De ingebruikname van de windturbine op de terreinen van Rossel Printing Company (Nijvel) in oktober betekende de bekroning van een lang proces. De eerste contacten dateren van 2016. De vergunning kwam er in 2018 en de investeringsbeslissing volgde begin 2019. De bouw startte in februari 2020 en liep enkele maanden vertraging op door het faillissement van Senvion, een producent van windturbines.

De geschatte gemiddelde jaarproductie van deze windturbine - 130 meter hoog aan het uiteinde van de wijk - is 5 000 MWh. Dit komt overeen met het elektriciteitsverbruik van 1 400 huishoudens*. In totaal vermijdt de windturbine de uitstoot van ongeveer 1 060 ton** CO₂ per jaar.

De windturbine is rechtstreeks aangesloten op de hoogspanningscabine van Rossel Printing Company. Via deze verbinding gebruikt Rossel 40% van de jaarlijkse productie, dus ongeveer 2 000 MWh. Het overschot zet het bedrijf op het net en verkoopt het aan andere klanten van Luminus. Dankzij zijn eigen windturbine vermindert Rossel Printing Group zijn CO₂-uitstoot met ongeveer 424 ton** per jaar. Er werden het voorbije jaar nog andere windturbines gebouwd op industrieterreinen in Wallonië, met name bij Cosucra in Pecq en bij AGC in Seneffe.

De montage van de wieken van de windturbine op de site van Rossel. Dit is een complexe operatie en kan alleen gebeuren bij specifieke weersomstandigheden.

* Op basis van 3,5 MWh/jaar per gezin.

** Berekening op basis van uitstootfactoren rekening houdend met de levenscyclus: 11 gCO₂e/kWh voor windenergie (referentie IPCC 2014) en 223 gCO₂e/kWh voor de Belgische energiemix (referentie IEA 2019).



Koolstofvoetafdruk

Het kader

De emissies van de thermische productie-installaties van Luminus (voornamelijk CO₂, stikstofoxide) maken deel uit van de jaarlijks verplichte rapportering aan de autoriteiten overheid.

Ook overschrijdingen van wettelijke drempelwaardes moeten we melden en hiervoor de bijbehorende corrigerende maatregelen nemen. Deze verklaringen worden nagegaan via interne audits en door een jaarlijkse verificatie door een geaccrediteerde instantie voor CO₂.

Bovendien heeft Luminus in 2011 beslist voortaan zijn totale CO₂-voetafdruk te meten. Hierdoor kunnen we de belangrijkste onderdelen van onze afdruk in kaart brengen en gerichtere acties ondernemen om deze te verkleinen. Dat doen we zowel binnen het bedrijf zelf, bij de klanten en voor initiatieven opgelegd vanuit het beleid van de overheid.

De totale CO₂-voetafdruk van het bedrijf meten we volgens het GHG-protocol

De emissiebronnen

De meeste menselijke activiteiten, zowel professioneel als particulier, genereren emissies die bijdragen tot het broeikas effect. Deze kunnen onderscheiden worden naar hun aard (soort uitgestoten gas), oorsprong of soort actie die al dan niet kan ondernomen worden om de hoeveelheid ervan te verlagen.

Sommige emissiebronnen vallen onder de directe controle van de vervuiler, zoals het verbruik van elektriciteit en aardgas in de gebouwen waarvan de onderneming eigenaar is. De controle is indirect wanneer de onderneming enkel huurder is.

Op andere emissiebronnen oefent ze slechts gedeeltelijk controle uit. Bij Luminus gaat het dan om het rendement van de thermische productie-eenheden en hun werkingsregime (bv. zelden of vaak opstarten, op

volle of gedeeltelijke kracht). De hoeveelheid emissies die daarmee samenhangt, wordt bepaald door de keuzes die Luminus maakt bij de vernieuwing van het productiepark, maar ook en zelfs vooral door de evolutie van de technologieën die de constructeurs gebruiken. Over het algemeen gaat de stijging van het rendement gepaard met een vermindering van de uitstoot.

Wat zijn energiemix betreft spant Luminus zich dus in om de CO₂-voetafdruk van zijn productiepark te verkleinen door zijn meest vervuilende centrales geleidelijk te sluiten, zijn waterkrachtcentrales te renoveren en onshore windenergie verder te ontwikkelen. De effectieve uitstoot hangt af van de evolutie van het verbruik van de klanten en het marktaandeel van de onderneming, maar ook van het energiebeleid in elk land, en van de "merit order" op de groothandelsmarkten. In principe is de productie van hernieuwbare oorsprong prioritair, alvorens een beroep wordt gedaan op andere beschikbare productiemiddelen, te beginnen bij de goedkoopste.

Een energiebedrijf zoals Luminus kan een groot deel van de voetafdruk - verbruik van aardgas en elektriciteit door eindklanten - niet beheersen. Daarom is het voor Luminus een prioriteit om het verbruik van de klanten te helpen verminderen en de milieu-impact ervan te beperken via hernieuwbare energiebronnen.



Scope 1: directe uitstoot – uit bronnen die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door het bedrijf



Scope 2: indirecte uitstoot, afkomstig van aangekochte elektriciteit voor eigen gebruik



Scope 3: indirecte uitstoot die het bedrijf upstream en downstream genereert

Het GHG-protocol

Luminus meet zijn totale voetafdruk sinds 2011 en volgt daarbij het GHG-protocol (Greenhouse Gas Protocol). Deze methode is internationaal de meest gekende voor de berekening van de koolstofvoetafdruk.

Het protocol omvat de zeven belangrijkste broeikasgassen: koolstofdioxide (CO₂), methaan (CH₄), Stikstofoxide (N₂O), fluorkoolwaterstoffen (HKF's), zwavelhexafluoride (SF₆), stikstoftrifluoride (NF₃) en perfluorkoolwaterstoffen (PFC's). De gegevens worden voorgesteld in ton CO₂-equivalent (tCO₂e), de andere gassen worden omgezet op basis van hun aardopwarmingsvermogen.

Het GHG-protocol brengt de uitstoot van broeikasgassen onder in drie categorieën ('scopes'), zodat elke onderneming haar uitstoot kan bepalen en een dubbele berekening wordt vermeden:

- Afkomstig van bronnen die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door het bedrijf (scope 1) – in het geval van Luminus zijn dat de emissies van de elektriciteitscentrales op aardgas, van het bedrijfsvoertuigenpark en deze afkomstig van de lokale verwarming van de gebouwen.
- Afkomstig van de elektriciteitsproductie voor intern gebruik (scope 2) – in het geval van Luminus betreft het enkel de elektriciteit verbruikt in de industriële of tertiaire gebouwen van het bedrijf.
- De uitstoot die upstream en downstream wordt gegenereerd (scope 3) bij leveranciers (van goederen, diensten, brandstofvoorrading of energie) of bij eindklanten – hier vinden we de emissies afkomstig van de winning van delfstoffen of van energietransport, of de verbranding van aardgas bij klanten thuis.

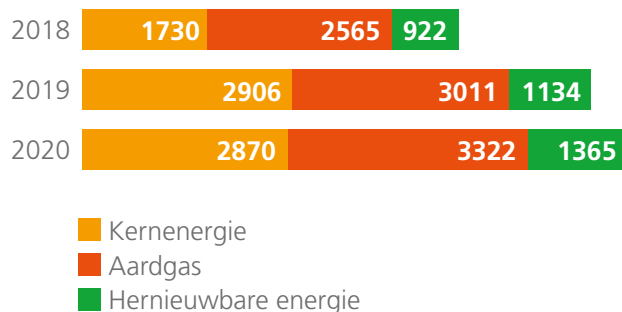
De indicatoren

Energiemix: productie van wind- en thermische energie neemt toe

In 2020 is het volume van de door Luminus geproduceerde elektriciteit gestegen ten opzichte van 2019. Dit zowel voor windenergie (+26,6%) als voor thermische energie (+10,3%): d.w.z. een stijging van de eigen productie van 13,1% (exclusief kernenergie). De mix voor 2020 bestaat voor 44% uit thermische energie, voor 38% uit kernenergie en voor 18% uit hernieuwbare energie.

De productie van hernieuwbare energie steeg (+20,4%) ten opzichte van 2019 door de toename van de productie van elektriciteit uit windenergie. Deze stijging is enerzijds te verklaren door het zeer windige jaar 2020 en anderzijds door een groei van het geïnstalleerd vermogen (+70 MW) van ons windpark sinds 2019: van 518 MW naar 588 MW. De productie van waterkracht is lager dan verwacht ten gevolge van de weersomstandigheden. In totaal bedraagt de hernieuwbare energieproductie van Luminus voor het tweede opeenvolgende jaar meer dan 1 TWh.

Nettoproductie van elektriciteit (in GWh), exclusief warmte



GRI-EU2

Bron: Luminus.

De opwekking van kernenergie daalde zeer licht (-1,2%). Dit is een lager niveau dan voorspeld en is het gevolg van de stillegging van de Tihange 3-centrale. Daar vonden van 7 juni tot 13 oktober werkzaamheden plaats. De centrale Doel 4 werd in 2020 tweemaal stilgelegd: de eerste keer voor een gewone herlading, de tweede keer voor werkzaamheden die door de gezondheids crisis met enkele maanden moesten worden uitgesteld.

De productie van gasgestookte elektriciteitscentrales stijgt (+10,3%) ten opzichte van 2019. Deze stijging is toe te schrijven aan de marktomstandigheden, alsook aan de hoge bedrijfszekerheid van de gecombineerde cyclus van Seraing. Deze heeft meer dan 4.200 uur gedraaid en op zichzelf ruim 1,7 TWh geproduceerd.

In totaal bedraagt onze thermische productie meer dan 3,3 TWh, een record sinds 2010. En dit ondanks de verminderde beschikbaarheid van de gasgestookte gecombineerde cyclus in Gent Ringvaart in 2020 - een gevolg van een incident met de alternator, eind 2019. De installatie van een geleasede vervangingsrotor heeft de uitvaltijd van deze installatie en het daarmee gepaard gaande verlies echter verminderd.

De enige periode van het jaar met een lagere thermische productie was in april, mei en juni. Dit kwam door de daling van de economische activiteit in het land.

Toename van de CO₂-uitstoot van het productiepark

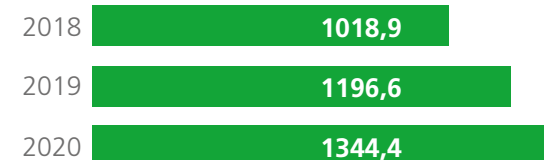
De emissies van de thermische productie-installaties van Luminus (met name CO₂ en stikstofoxide) moeten jaarlijks verplicht aan de autoriteiten worden gemeld.

De directe CO₂-uitstoot van de gasgestookte elektriciteitscentrales van Luminus stijgt (+12,4%) door de toename van de thermische productie (+10,3%). De koolstofintensiteit van Luminus - uitgedrukt in kilogram per megawattuur - is licht gestegen: +4,7% ten opzichte van 2019. Dit is het gevolg van de stijging van de

thermische productie en de lichte daling van de nucleaire productie. Daardoor bedroeg in 2019 de CO₂-uitstoot per geproduceerde kilowattuur (inclusief warmteproductie via warmtekrachtkoppelinginstallaties) 176 kg, in plaats van 168 kg. In totaal vertegenwoordigen koolstofarme energiebronnen 56% van de productie van Luminus (+5% ten opzichte van 2019).

In overeenstemming met de aanbevelingen van het GHG-protocol komen de cijfers in de grafiek overeen met het aandeel van Luminus in de Belgische nucleaire productie (10,2% van de vier meest recente fabrieken). In deze cijfers is echter niet de productie in verband met de trekkingsrechten voor Chooz B (100 MW) vervat.

Directe CO₂-emissies van het productiepark (kiloton)



Bron: Milieuraapporten.
Cijfers gecontroleerd en gevalideerd door VBBV (Vlaanderen) en Vincotte (Wallonië)

CO₂-emissies per geproduceerde MWh, inclusief warmte, in kg per MWh



Bron: Luminus.

Totale koolstofvoetafdruk - totaal van de verschillende scopes

De totale uitstoot door de activiteiten van Luminus in België bedraagt 5 116 kiloton CO₂-equivalent in 2020 (exclusief de verkoop aan Bolt en VEB). Dit betekent een stijging van 0,4% ten opzichte van de uitstoot in 2019 (5 096 kiloton).

De door Climact toegepaste methodologie voor de berekening van de koolstofvoetafdruk heeft een aantal wijzigingen ondergaan. Ze worden in de onderstaande methodologische nota nader toegelicht. Sommige methodologische veranderingen hebben geleid tot een herformulering van eerder gepubliceerde gegevens.

Emissies van de elektriciteitsproductie (scope 1) vertegenwoordigen 26,5% van de totale voetafdruk, in plaats van 23,7% in 2019 (waarde na herformulering).

Indirecte emissies als gevolg van activiteiten die niet onder scopes 1 en 2 vallen, vertegenwoordigen 73,5% van de totale koolstofvoetafdruk (scope 3).

* Volgens de "marktbenadering". 47% minder uitstoot volgens de "geografische" benadering.

Scope 1: stijging

De directe emissies door onze activiteiten (scope 1) stijgen met +12,4% namelijk 1 355 ktCO₂e in 2020, in plaats van 1 206 in 2019. Dit is het gevolg van de productiestijging van de gascentrale met gecombineerde cyclus in Seraing en ondanks de stillegging van de installatie aan de Ringvaart in Gent in januari-februari en van 21 september tot 21 november.

De emissies van het wagenpark zijn door de gezondheids crisis (minder verplaatsingen) en door elektrificatie sterk gedaald (-36%): 26,4% van de voertuigen is nu elektrisch.

De emissies door de verwarming van onze gebouwen zijn met 23% gestegen. Dit komt door het hogere energieverbruik op de site in Hasselt waar meer ventilatie vereist was door de gezondheidsmaatregelen. Anderzijds heeft de verhuizing naar het Nearly Zero Energy-gebouw Seven de verwarmingsemissies van het hoofdkantoor met 37% verminderd. Telewerken tijdens de gezondheids crisis heeft uiteraard tot deze daling bijgedragen.

Scope 2: elektriciteitsverbruik sterk gedaald

Scope 2 omvat emissies die verband houden met het elektriciteitsverbruik in de gebouwen van Luminus. Ze worden op twee manieren volgens het GHG-protocol berekend:

- volgens de "geografische" benadering: deze houdt rekening met de totale emissiewaarde van de elektriciteit die volgens het IEA op het Belgische net wordt gezet.
- volgens de "markt"-benadering: deze gaat uit van de energiemix van de leverancier. In dit geval komt die van Luminus als de leverancier voor alle betrokken gebouwen in aanmerking.

In 2020 zijn de emissies van het elektriciteitsverbruik in onze gebouwen (exclusief de eigen productie door fotovoltaïsche panelen) met 53% gedaald. Dit kwam door de daling van het verbruik (-55%) en ondanks de stijging van de emissiefactoren volgens zowel de "marktbenadering" als de "geografische benadering". Het elektriciteitsverbruik in de vestiging in Hasselt is door de gezondheids crisis met 47% gestegen ten opzichte van 2019. Deze stijging wordt echter gecompenseerd door de sterke daling (-81%) van het verbruik van het hoofdkantoor in Brussel en een lichte daling (-15%) van het verbruik van de vestiging in Luik.

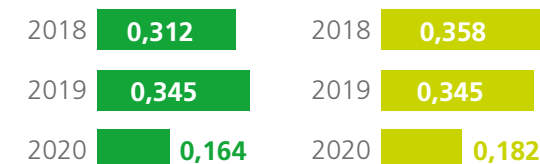
Scope 1 – Directe emissies gegenereerd door de activiteit van het bedrijf (ktCO₂e)



GRI 305-7

Bron: Climact.

Scope 2: Indirecte emissies gegenereerd door elektriciteit die wordt verbruikt in gebouwen (ktCO₂e)



- Berekening volgens de marktbenadering
- Berekening volgens de geografische benadering

Bron: Climact.

Scope 3: licht gedaald door lagere gasverkoop aan klanten

De totale scope 3-emissies zijn met 3,3% gedaald. Dit komt voornamelijk door de aanzienlijke daling van de emissies door de verbranding van gas verkocht aan klanten. De grootste component van scope 3 is namelijk de verkoop van aardgas aan eindgebruikers: 52,6%. Twee andere belangrijke componenten van scope 3 zijn goed voor respectievelijk 24,5% - elektriciteit gekocht voor wederverkoop - en 18,2% - voor upstream fossiele brandstoffen.

De totale verkoop van gas vertegenwoordigt 46,8% van de globale voetafdruk (inclusief emissies van upstream aardgas). Dit is een daling van -19,5% ten opzichte van 2019, met name door de uitsluiting van de verkoop aan VEB en Bolt (goed voor 8% van de totale verkoop), de gezondheids crisis en de minder koude winter. De aardgasverkoop bedroeg 11 695 GWh in 2020, tegenover 14 525 GWh in 2019. Dit komt overeen met een uitstoot van 2 396 ktCO₂e, tegen 2 975 ktCO₂e in 2019. Luminus heeft 22% van de uitstoot van de gasverkoop gecompenseerd door de aankoop van CO₂-certificaten (BeGreen, Greenfix en Ecoflex-producten).

De emissies van de aankoop van elektriciteit voor wederverkoop aan eindgebruikers vertegenwoordigden 18% van de totale voetafdruk. Ze bedragen 922 ktCO₂e voor 2020. De aanzienlijke toename van deze emissies (+79% ten opzichte van 2019) is grotendeels toe te schrijven aan de stilstand van de kerncentrale Tihange 1 gedurende bijna het hele jaar. Om deze onbeschikbaarheid te compenseren, was Luminus genooddakt "grijze" elektriciteit* aan te kopen op de groothandelsmarkten om aan de behoeften van zijn klanten te voldoen.

Een belangrijke opmerking is dat de emissies voor de verkoop van elektriciteit over 2019 opnieuw zijn berekend. Dit gebeurde door de correctie van de emissiefactor met betrekking tot de 'upstream' verliezen op T&D-netwerken (zie methodologische nota). De nieuwe waarde voor scope

3-emissies in 2019 is dus 3 889 ktCO₂e, in plaats van de eerder gepubliceerde 3 945.

De emissies voor de upstream gas- en brandstofaankopen stegen met 18%. Dit kwam voornamelijk door het toegenomen aardgasverbruik in thermische centrales en met name de verhoogde productie in Seraing.

De post investeringsgoederen is met 13,8% gestegen, hoofdzakelijk als gevolg van de hogere afschrijvingen op kerncentrales en de ontwikkeling van het windmolenpark.

De emissies voor de aankoop van goederen en diensten gingen met 4,4% omhoog voornamelijk door investeringen in IT-projecten/apparatuur en de ontwikkeling van het windmolenpark en de thermische centrales.

Upstream- en downstream gegenereerde kernbrandstof is niet langer opgenomen in de koolstofvoetafdruk van Luminus (zie methodologische nota). Om de consistentie tussen

de jaren te waarborgen, zijn deze emissies uit de koolstofbalansen van 2017, 2018 en 2019 verwijderd.

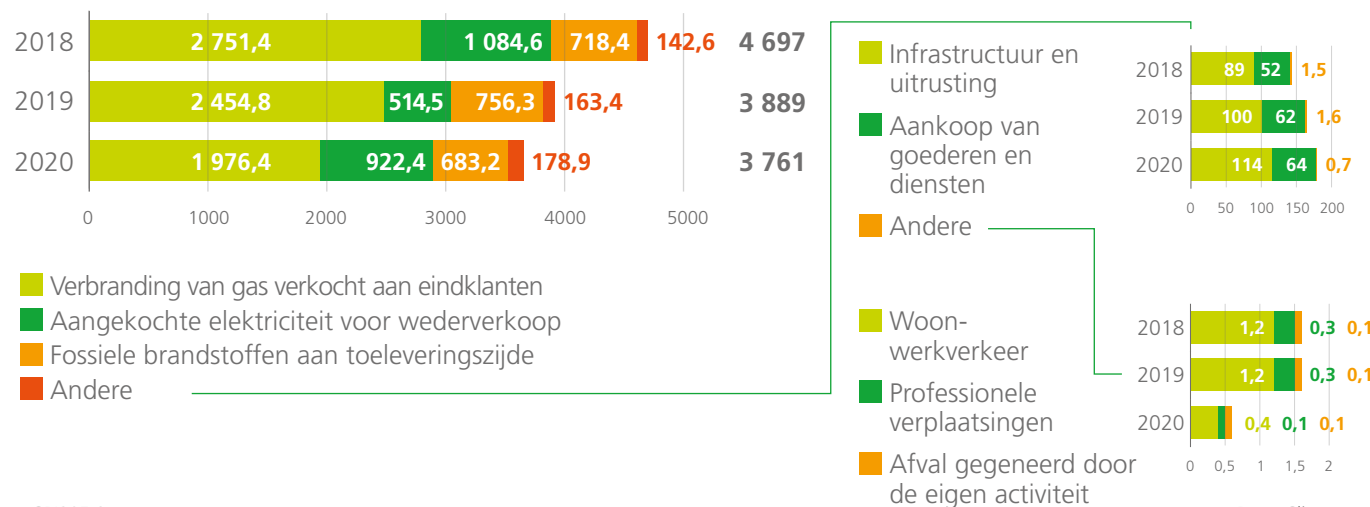
De emissies voor mobiliteit** (exclusief de directe emissies van het wagenpark) zijn met 62% gedaald. In totaal dalen de emissies voor mobiliteit over alle toepassingsgebieden samen met 51%.

De emissies uit afvalverwerking stegen met 16%, ondanks een daling van de afvalvolumes (-27%) en een hoger recyclingpercentage (-77% van het niet-recycleerbare afval). Deze stijging is toe te schrijven aan de grotere hoeveelheid als gevaarlijk beschouwd industrieel afval. Daarvoor geldt een hogere emissiewaarde dan voor conventioneel afval.

* De emissiefactor van de van het net afgenomen elektriciteit is hoger in 2020 (0,1998 tCO₂/MWh) (vergeleken met 0,1705 tCO₂/MWh in 2019).

** d.w.z. emissies door verplaatsingen met de eigen auto, het openbaar vervoer, zakenreizen of van bezoekers, alsook emissies van brandstofvoorziening (winning, productie en vervoer van diesel en/of benzine) voor het wagenpark.

Scope 3: Indirecte emissies van activiteiten die niet zijn opgenomen in scopes 1 en 2 (ktCO₂e)



GRI305-3

Bron: Climact.

Koolstofbalans 2020: toelichting bij de methodologie

De gebruikte methodologie om de koolstofbalans te bepalen, wordt elk jaar verfijnd. We houden rekening met wijzigingen in de geldende normen (GHG-protocol) en met updates van de emissiefactoren. Wanneer de berekeningsmethoden ingrijpend wijzigen, kunnen we zo de koolstofbalansen van de voorgaande jaren opnieuw evalueren. Op die manier waarborgen we de continuïteit en kunnen we een vergelijking in de tijd maken.

Wijzigingen in de methodologie voor de koolstofvoetafdruk voor 2020

De belangrijkste methodologische wijziging betreft de uitsluiting van de gas- en elektriciteitsverkoop aan VEB en de Bolt-platformen*. VEB en Bolt zijn namelijk doorverkoopplatformen, geen eindafnemers. In het GHG-protocol staat dat bij de berekening van de koolstofvoetafdruk alleen rekening mag worden gehouden met de verkoop aan eindgebruikers. Voor 2020 worden deze verkochte volumes dus buiten beschouwing gelaten, zoals bepaald in het GHG-protocol.

De tweede belangrijke methodologische wijziging is de uitsluiting van emissies door upstream- en downstream nucleaire opwekking. Luminus rapporteert nu volgens de EDF-rapportage die voldoet aan het GHG-protocol. Luminus heeft een onverdeeld belang in de kerncentrales Doel 3 en 4 en Tihange 2 en 3 (10%), waardoor het geen operationele of strategische controle heeft. Daarom hoeft Luminus geen rekening te houden met de upstream- en downstreamemissies. Deze emissies zijn uit de emissiebalansen van 2017, 2018 en 2019 verwijderd om vergelijkingen van jaar tot jaar mogelijk te maken. In voorgaande jaren werden deze emissies berekend op basis van de gemiddelde emissiefactoren van Franse kerncentrales. Deze emissies vertegenwoordigden 0,2% van de totale koolstofvoetafdruk in 2019.

Correcties op de koolstofbalansen van 2018 en 2019

Voor elektriciteit zijn twee correcties van de emissiefactoren uitgevoerd die voor een bijstelling van vroegere koolstofbalansen zorgen.

1. De emissiewaarde in verband met de upstream- en T&D-netwerkverliezen uit de verkoop van elektriciteit is gecorrigeerd van 80,8 g CO₂/kWh tot 77 g CO₂/kWh. Deze is nu in lijn met de koolstofbalans van 2018 en met de recentste aanbevelingen van het IEA en het IPCC. Na deze herformulering is 46 ktCO₂e uit de koolstofbalans van 2019 verwijderd.
2. De emissiewaarde voor T&D-netwerkverliezen van de door Luminus verbruikte elektriciteit is gecorrigeerd van 0,007 tCO₂e/MWh tot 0,01 tCO₂e/MWh (in lijn met het IEA). Dit resulteert in een verwaarloosbare toename van de emissies (+5t CO₂ in 2018 en +6t CO₂ in 2019).

Verduidelijkingen betreffende de gegevensverzameling voor 2020

Voor 2020 konden we geen gegevens over het openbaar vervoer verzamelen. Het bleek te moeilijk om het werkelijke aantal ritten tijdens de COVID-crisis in te schatten. Ook is het laadvolume van elektrische auto's buiten het kantoor (bij de werknemers thuis, openbare oplaadpunten, enz.) niet gemeten en dus ook niet in de koolstofbalans opgenomen.

Bijstelling van emissiewaarden

De gebruikte emissiewaarden voor autoritten zijn geactualiseerd volgens de laatste inzichten van het ADEME** (Gemiddelde auto: 0,253 kg CO₂/km → 0,193 kg CO₂/km; Diesel: 0,655 kg CO₂/liter → 0,657 kgCO₂/liter; Benzine: 2,793 kg CO₂/liter → 2,807 kg CO₂/liter).

Deze bijstelling heeft geen significant effect op de koolstofbalans voor 2020 (woon-werkverkeer en dienstreizen).

* De verkoop van elektriciteit aan VEB en Bolt vertegenwoordigt 0,03% van de verkoop in 2019 en 7% in 2020. De gasverkoop aan VEB en Bolt vertegenwoordigt 8% in 2019 en 2020. In 2020 zouden de emissies door de verkoop van gas en elektriciteit via deze platformen met 9% zijn toegenomen.

** Het Franse Ecologische Transitiebureau.

Vrijwillige acties om de koolstofvoetafdruk van Luminus te verminderen

Het kader

Een "Climaction" task force

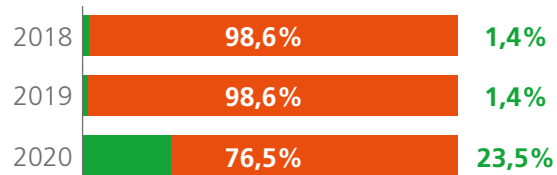
Voor bepaalde emissiebronnen is een specifiek actieplan opgesteld, vooral rond mobiliteit. Een transversaal team van "Climactors" zorgt voor de uitvoering ervan.

Elk jaar onderzoekt dit team de verschillende emissiebronnen als gevolg van de activiteiten van het personeel. Ook bekijkt ze de mogelijkheden om de emissies te verminderen.

Een voertuigbeleid gericht op elektrificatie

Het bedrijfswagenbeleid van Luminus is voortdurend in verandering om de CO₂-voetafdruk van het wagenpark te verkleinen. Tegelijkertijd moeten we ervoor zorgen dat het wagenpark is afgestemd op de behoeften van de individuele bestuurders. In 2020 heeft het EV60-project geleid tot de elektrificatie van meer dan een kwart van het wagenpark, met 110 bestelde auto's op een totaal van 417 (26,4%). Aan het eind van het jaar waren er al 97 voertuigen op de weg.

Elektrificatie van het wagenpark



■ Toename van het elektrische wagenpark
 ■ Wagens met verbrandingsmotor

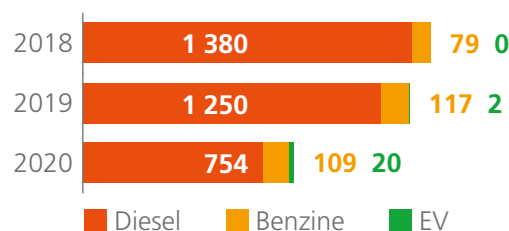
Bron: Luminus.

De indicatoren

Wagenpark: uitstoot met 35% gedaald

De werkelijke emissies van het wagenpark zijn met 35,5% gedaald ten opzichte van 2019. Deze daling is enerzijds te danken aan een daling met 40% van de emissies van dieselvoertuigen – vooral door minder verplaatsingen tijdens de gezondheidscrisis - en anderzijds aan de aanzienlijke toename van het aantal elektrische voertuigen. Het gaat hier zowel om nieuwe voertuigen als vervangingen van oude voertuigen. Eind 2020 was 26,4% van de vloot geëlektrificeerd. Het verbruik* van elektrische voertuigen vertegenwoordigt slechts 3% van het totale energieverbruik van het wagenpark.

Emissies van het wagenpark van Luminus (in tCO₂e)



GRI 305-1

Bron: Luminus.

* In deze cijfers zijn momenteel geen oplaadvolumes thuis of in buitenland vervat.

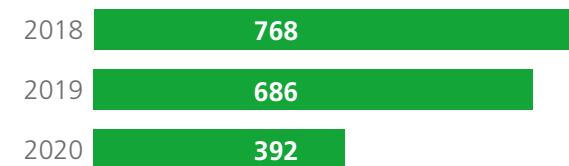
Woon-werkverkeer: lichte afname van het aantal fietsers

In 2020 konden 99 fietsers profiteren van de fietspremie voor het woon-werkverkeer, tegenover 108 in 2019. In totaal werd 76 402 kilometer gefietst (-27,8% ten opzichte van 2019), of gemiddeld 771,73 kilometer per jaar per fietser. Deze lichte daling is toe te schrijven aan de opeenvolgende lockdownperiodes tijdens de crisis.

Aanzienlijke vermindering van het papierverbruik (-42,9%)

In 2020 is het aantal printopdrachten aanzienlijk gedaald (-42,9%). Deze daling is voornamelijk te danken aan de toename van het telewerken.

Aantal afgedrukte vellen papier (duizenden)



Bron: Luminus.

Structurele inspanningen om de emissies van gebouwen te verminderen

De uitstoot van de belangrijkste administratieve gebouwen van Luminus is de afgelopen vijf jaar structureel verminderd. Dankzij deze inspanningen konden we het gas- en elektriciteitsverbruik terugdringen, ondanks opmerkelijke seizoensgebonden schommelingen - vooral dan in 2017.

Luik: de positieve effecten van een passiefgebouw

In de grafiek hieronder is te zien dat de verhuizing begin 2018 van de Luikse commerciële diensten naar een passiefgebouw al drie jaar lang effect heeft. Het aardgasverbruik is onbestaande, terwijl het elektriciteitsverbruik over de hele lijn is gedaald (-52% in 2018 ten opzichte van 2017). Het verbruik voor 2019 en 2020 ligt hoger door het intensievere gebruik van airconditioning en ventilatie, maar blijft onder het niveau van vóór de verhuizing.

Hasselt: stijging verbruik in 2020 door de gezondheids crisis

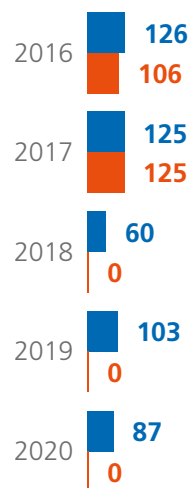
Voor de site van Hasselt vermelden we deze opmerkelijke feiten:

- het effect op het gasverbruik in 2018 doordat Luminus minder oppervlakte inneemt op Campus Corda: -25% ten opzichte van 2017. Ook het elektriciteitsverbruik daalde met 31%;
- het effect van de intensievere ventilatie op het gasverbruik in 2020, door de intensievere ventilatie van de ruimtes.

Hoofdkantoor in Brussel: de gevolgen van de verhuizing

De verhuizing van het hoofdkantoor van Luminus naar een quasi-passief gebouw in januari 2020 had de verwachte effecten. Het gas- en elektriciteitsverbruik daalde drastisch: -81% voor elektriciteit en -37% voor gas in vergelijking met 2019. De duurzaamheid van deze resultaten zal na de pandemie moeten worden bevestigd. De bezettingsgraad van de drie verdiepingen was immers aanzienlijk lager, terwijl het ventilatiesysteem werd aangepast om de luchtcirculatie te maximaliseren.

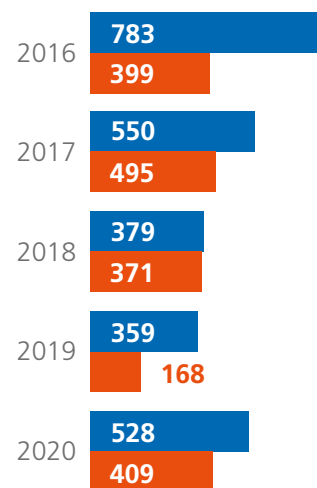
Energieconsumptie van de site in Luik (MWh)



■ Elektriciteit ■ Gas

Bron: Luminus/Climact.

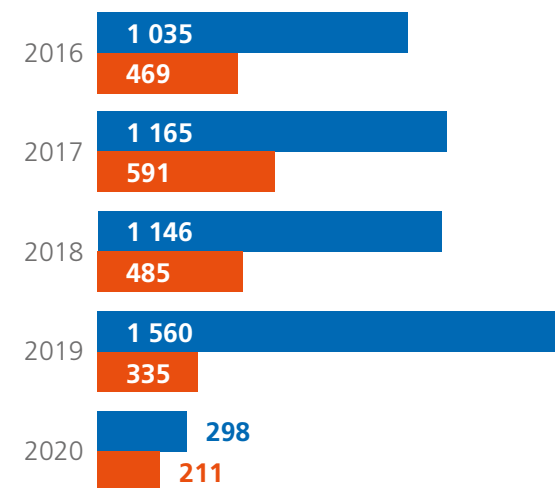
Energieconsumptie van de site in Hasselt (MWh)



■ Elektriciteit ■ Gas

Bron: Luminus/Climact.

Energieconsumptie van het hoofdkantoor in Brussel (MWh)



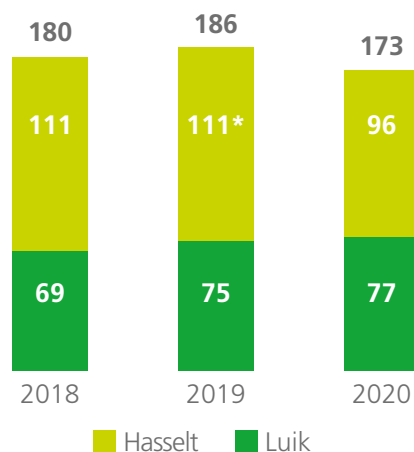
■ Elektriciteit ■ Gas

Bron: Luminus/Climact.

Eigen productie in Hasselt en Luik

Twee gebouwen van Luminus in Hasselt en Luik produceren een deel van de elektriciteit die zij verbruiken via fotovoltaïsche dakpanelen. Het gaat om respectievelijk 15% en 47% van hun totale verbruik.

Eigenverbruik van de op de site geproduceerde elektriciteit (MWh)



Bron: Luminus/Climact.

Veiligheid van de installaties

Het kader

Luminus stelt alles in het werk om ernstige menselijke en milieuschade te voorkomen.

De uitbating van industrieterreinen is onderworpen aan strikte voorwaarden en zijn vastgelegd in vergunningen die de autoriteiten verlenen. Bovendien wordt elke nieuwe installatie onderworpen aan een systematische analyse van de industriële risico's. Dit gebeurt tijdens de ontwerpfase, bij de inbedrijfstelling en vervolgens om de vijf jaar, of wanneer wijzigingen worden aangebracht aan de volledige installatie of een gedeelte daarvan. De inschatting van de risico's tijdens de totale levensduur van de installatie moet worden gevolgd, zowel vanuit het oogpunt van de installatie zelf als vanuit het oogpunt van de exploitatie- en onderhoudsprocessen.

De overige risico's worden ingedeeld volgens hun potentiële gevolgen en de mate van waarschijnlijkheid.

Daarbij houden we met name rekening met:

- de gegevens die de fabrikant verstrekt
- de analyse van incidenten of bijna-incidenten die ter plaatse zijn waargenomen, en in de gehele bedrijfstak
- aanvullende risicostudies, uitgevoerd door multidisciplinaire teams van Luminus onder toezicht van externe deskundigen en volgens internationaal erkende methodologieën
- feedback van de sector en de autoriteiten.

Maandelijks wordt verslag uitgebracht over de voortgang van de geplande acties om de risico's te beperken.

De gebruikte methodologie is een referentie voor het verkrijgen van ISO 14 001- en 45 001-certificaten.

Luminus moet over incidenten met betrekking tot zijn installaties rapporteren aan de bevoegde instanties. Alle incidenten die milieuschade kunnen berokkenen, hoe klein ook, moeten worden gemeld.

De indicatoren

In 2020 hoefde er geen incident te worden gemeld.

Tot op heden (31 december 2020) heeft Luminus nog geen verklaring moeten afleggen over een ernstig incident.

Aantal aan de overheid gemelde milieu-incidenten



Bron: Luminus.

* Geraamd verbruik, gebaseerd op verbruik 2018.



Bescherming van de ecosystemen

WATERVERBRUIK

Het kader

Bij de thermische centrales wordt zoet water gebruikt om de installaties te koelen ("koelwater") en voor diverse productieprocessen ("gedemineraliseerd water").

Thermische centrales moeten worden gekoeld door een koudebron: omgevingslucht of het water uit een rivier of kanaal. In het eerste geval vindt de warmtewisseling plaats in een aërocondensor of koeltoren. In het tweede geval moet het water dat wordt opgepompt in de buurt van de centrale, behandeld worden voordat het in de koelcircuits wordt geïnjecteerd. Dit is nodig om oxidatie- en kalkaanslagproblemen te voorkomen.

Na de warmtewisseling wordt het gebruikte water onder strikte voorwaarden teruggevoerd. Er is controle nodig van de chemische samenstelling en de temperatuur. Alle vloeibare lozingen van de thermische centrales van Luminus worden continu gemonitord en/of gecontroleerd. Zo zorgen we voor de strikte naleving van de milieuvergunningen en de opgelegde limieten.

In thermische centrales moeten sommige koelcircuits onder water blijven, zelfs wanneer de productie-eenheid niet in dienst is. Dit is het geval voor de STEG-centrale in Seraing. Doordat een deel van de installatie is stilgelegd, wordt een deel van het water dat stroomopwaarts wordt onttrokken door de circuits geleid zonder te worden verwarmd of behandeld.

In overleg met de autoriteiten wordt dit transitivolume niet meegeteld bij de gerapporteerde lozingen.

De indicatoren

Het waterverbruik is met de helft gedaald

Het volume opgepompt water is in 2020 bijna gehalveerd (-45%), voornamelijk als gevolg van de werking in een gesloten circuit van de elektriciteitscentrale van Seraing. Het waterverbruik van 1,3 miljoen m³, voornamelijk verdamping, is eveneens gehalveerd (-43,5%) en vertegenwoordigt nog slechts 28% van het water dat stroomopwaarts van de elektriciteitscentrale wordt onttrokken, net zoals in 2019.

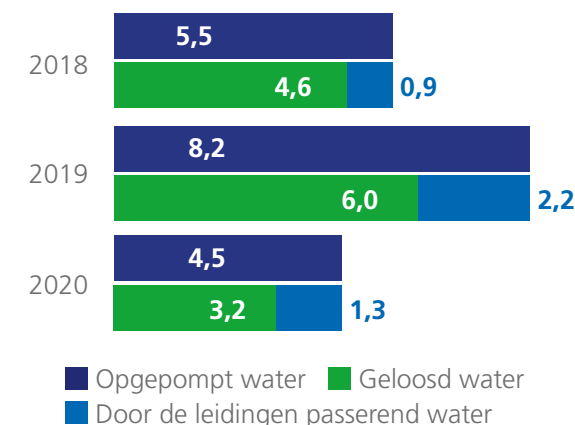
Waterintensiteit gehalveerd

De intensiteit van het waterverbruik door de thermische centrales is in 2020 met 46,7% gedaald ten opzichte van 2019. Dit komt vooral door de aanzienlijke dalingen in Seraing en Angleur.

Op de site van Seraing is de waterintensiteit met 65,4% gedaald ten opzichte van 2019 en dit ondanks de toename van het aantal bedrijfsuren van de centrale in 2020. Dit is voornamelijk het gevolg van de werking in een gesloten circuit gedurende het hele jaar. De behoefte aan wateronttrekking is dus zeer beperkt, aangezien het alleen wordt gebruikt om de verdampingsverliezen in de koeltoren te compenseren.

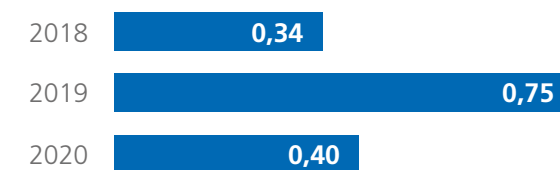
In Angleur wordt het gedemineraliseerde water uit de rivier de Ourthe gebruikt om de NOx-uitstoot te verminderen en het rendement van de turbines te verhogen. Door de modernisering van de demineralisatieketen in 2019 is de energiecentrale van Angleur erin geslaagd haar waterintensiteit te verlagen van 0,80 l/kWh in 2018 tot 0,59 l/kWh in 2020.

Intensiteit watergebruik op thermische locaties (miljoenen m³)



GRI 303-1

Bron: Luminus.



Intensiteit van het waterverbruik op de thermische sites: totaal verbruikt water in functie van de opgewekte elektriciteit (l/kWh)

Source : Luminus.



LUCHTKWALITEIT

De indicatoren

Uitstoot stikstofoxiden licht gestegen

De uitstoot van stikstofoxiden (NOx) is licht gestegen (+7,3%) door de productiestijging van de aardgasgestookte centrales van Luminus.

De NOx-uitstoot per geproduceerde kWh is gedaald, als gevolg van de stijging van de nucleaire en windenergie in de energiemix van Luminus zoals de heropstart van verschillende Belgische kerncentrales waarin Luminus een belang van 10,2% heeft.

Lichte stijging van zwaveldioxide-emissies (ton)

De toename van de zwaveldioxide-emissies in 2020 is hoofdzakelijk het gevolg van een wijziging van de methodologie. Op verzoek van de EDF Groep is namelijk een aandeel "SO₂-emissies" berekend* op basis van het aardgasverbruik. Deze raming vertegenwoordigt 92% van het totaal hiernaast.

De resterende emissies zijn toe te schrijven aan:

- het gebruik van 146 ton stookolie in twee open cycli op de site van Angleur, na een technisch incident waardoor er tijdelijk geen aardgasvoorziening was;
- dieseltests in Ham (5 ton) en Seraing (14 ton), in het kader van de black-startcontracten.

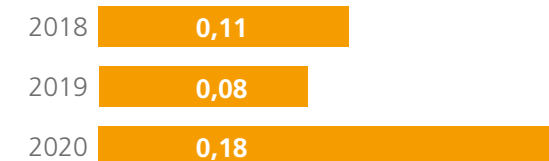
Totale NOx-emissies (ton)



GRI 305-7

Bron: Luminus.

NOx-emissies, inclusief warmte (kg per MWh)



GRI 305-7

Bron: Luminus.

Totale SO₂-emissies (ton)



GRI 305-7

Bron: Luminus.

* Deze berekening is niet toegepast op 2018 en 2019.

BEHEER INDUSTRIEEL AFVAL

Het kader

De industriële activiteiten van Luminus brengen verschillende soorten vast afval mee.

Elk jaar haalt Luminus honderden tonnen afval uit de Maas om het debiet stroomopwaarts van de waterkrachtcentrales in stand te houden. Het bedrijf dekt de kosten voor de inzameling, sortering en recyclage van dit afval. De hoeveelheid afval die uit de rivier wordt gehaald, schommelt van jaar tot jaar. Ze wordt beïnvloed door het debiet en eventuele overstromingen.

De hoeveelheid afval die rechtstreeks door Luminus wordt geproduceerd, hangt af van de geplande onderhoudsactiviteiten (routineonderhoud, groot onderhoud, renovatie, enz.). Een deel van dit afval wordt gesorteerd, gerecycleerd of teruggewonnen.

De indicatoren

Afname van de hoeveelheid behandeld afval

De hoeveelheid afval die stroomopwaarts van de waterkrachtcentrales uit de Maas wordt gehaald, daalt (-44,5%) als gevolg van de lagere waterstanden. De sortering en recyclage van dit afval kostte ongeveer 124.000 euro in 2020.

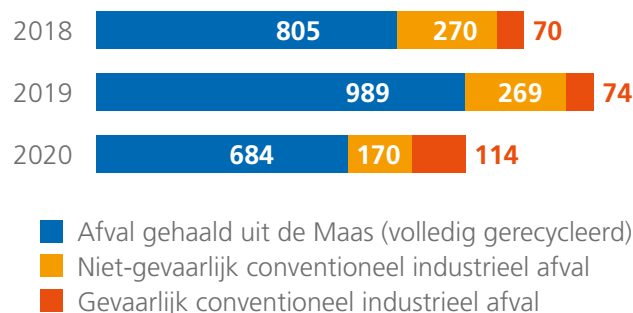
De hoeveelheden ongevaarlijk industrieel afval zijn ook afgenomen, omdat er in 2020 geen grote werf meer was. Het volume gevaarlijk industrieel afval is gestegen (+54,1%) ten opzichte van 2019. Dit is voornamelijk het gevolg van de verwijdering van restafval na de ontmanteling van twee stookolietanks op de site van Seraing. De volumes van 2018 en 2019 houden grotendeels verband met de ontmanteling van de thermische centrale van Monsin tussen september 2018 en februari 2019.

Gerecycleerd afval en aandeel van gerecycleerd afval in de totale hoeveelheid geproduceerd afval

In 2012 heeft Luminus een beleid ingevoerd om minder afval op afvalparken te laten belanden. Al het afval dat uit de Maas wordt gehaald, wordt gesorteerd en waar mogelijk gerecupereerd.

In 2020 is de hoeveelheid gerecycleerd afval afgenomen doordat er minder afval in de Maas aanwezig was. Het volume daalde als gevolg van het mildere weer in 2020 ten opzichte van 2019. Minder neerslag en de weinige dagen met sneeuw resulteerden in een vermindering van het afval op de oevers van de rivier. Deze vermindering van het volume heeft geleid tot een hoger recyclagepercentage in 2020 (99,2%). Sommige afvalstoffen blijven "niet-recycleerbaar" omdat er geen recyclagekanaal voor bestaat.

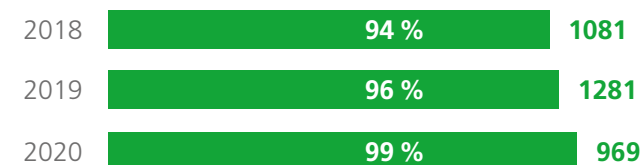
Gewonnen of geproduceerd industrieel afval (ton)



Bron: Reporting REGINE - Service Public de Wallonie, DGO3 - Département Sols et Déchets.
Reporting to OVAM, Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij.

GRI 306-2

Gerecycleerd afval (ton) en aandeel (%) gerecycleerd afval in vergelijking met totaal geproduceerd of uit de Maas gehaald afval



GRI 306-2

Bron: Luminus.



BESCHERMING VAN DE BIODIVERSITEIT

Het kader

Het behoud van de biodiversiteit: het is een van de uitdagingen waarmee Luminus dagelijks wordt geconfronteerd. Onze activiteiten hebben immers mogelijk een impact op het milieu. Daarom hebben we specifieke maatregelen getroffen om het milieu te beschermen.

Projecten die mogelijk een grote impact hebben op het ecologisch evenwicht, krijgen een effectenbeoordeling voorafgaand aan de afgifte van een milieuvergunning. Dergelijke studies zijn er ook bij de verlenging van vergunningen, voor elektriciteitscentrales met een vergunning van klasse 1 & 2 en voor specifieke projecten zoals gedefinieerd in de wetgeving. Voor andere projecten komt er een nota met een kwantitatief overzicht van de belangrijkste effecten op het milieu. Waar nodig worden er passende maatregelen vastgelegd.

Met name in Wallonië voorziet de regelgeving in de uitvoering van compenserende maatregelen wanneer een windproject een risico op aantasting van de biodiversiteit inhoudt dat niet voldoende kan worden beperkt. In het Vlaams Gewest kan de regelgeving ook voorzien in de invoering van compenserende maatregelen wanneer een windenergieproject een risico van verstoring van de biodiversiteit inhoudt dat niet voldoende kan worden beperkt. Dit is vastgelegd in de milieuvergunning.

De indicatoren

	2018	2019	2020
Aantal locaties waar verplichte compenserende maatregelen zijn uitgevoerd GRI 304-3	11	13	22
Aantal locaties waar vrijwillig compenserende maatregelen zijn uitgevoerd GRI OG4	7	7	11
Aantal lopende vogelmonitoringsstudies	1	1	2
Terreinen waar bodemsanering nodig is	1 (Monsin)	1 (Monsin)	1 (Seraing)

Hieronder volgt een lijst van gebieden waar **verplichte** maatregelen ter bescherming van de biodiversiteit van kracht zijn en eveneens een lijst van locaties waar Luminus **vrijwillig** maatregelen heeft genomen om de biodiversiteit te behouden of te herstellen.



[Verplichte maatregelen biodiversiteit 2020](#)
Adobe Acrobat Document 31 KB



[Vrijwillig maatregelen biodiversiteit 2020](#)
Adobe Acrobat Document 22 KB

Hieronder volgt een lijst van audits die zijn uitgevoerd om verontreinigde bodems te inventariseren. Uit deze lijst blijkt dat:

- De verontreiniging op het terrein van Monsin inmiddels is gesaneerd;
- Het Waals Gewest heeft gevraagd een saneringsplan op te stellen om de verontreiniging op de site van Seraing te verhelpen. Dit plan moeten uiterlijk op 31 december 2021 worden ingediend.



[2020 Bodemonderzoeken Luminus-sites](#)
Adobe Acrobat Document 113 KB

VRIJWILLIGE ACTIES

Naast de verplichte acties in het kader van de vergunningen draagt Luminus op een proactieve manier bij tot het behoud van de biodiversiteit. Dit is met name het geval voor:

- de sites Ringvaart en Seraing (laat-gemaaide gebieden)
- de site van Lierneux (wandel- en fietsroute met educatieve stopplaatsen);
- de sites van Angleur en Lixhe (gebieden gewijd aan biodiversiteit);
- plaatsen waar bijenkolonies worden gehouden (Floriffoux, Seraing en Ringvaart)

- windmolenparken waar ornithologische monitoring wordt uitgevoerd in samenwerking met de vereniging Faune & Biotopes.

Bovendien wordt het meerjarige partnerschap met het [Jane Goodall Institute in België](#) voortgezet, met als doel 3,6 miljoen bomen te planten in Afrika en België.

Tien hectare als stimulans voor vogels in agrarisch gebied: compenserende maatregelen in Juprelle

In juni 2020 bracht Faune & Biotopes* een bezoek aan het toekomstige windmolenpark van Juprelle. Deze vereniging houdt toezicht op de compenserende maatregelen voor de omgeving van deze site. Tijdens dit bezoek werd een uitvoeringsfout geconstateerd. Daarom namen we corrigerende maatregelen zodat we in het voorjaar van 2021 aan de oorspronkelijke specificaties konden voldoen.

Voor de installatie van de vijf windturbines in Juprelle (Luik) vroeg Luminus Faune & Biotopes vzw om toezicht te houden op de uitvoering van de compenserende maatregelen, samen met de landbouwer die instaat voor het zaaien. In de vergunning werd hiervoor tien hectare voorzien. Deze landbouwpercelen liggen ongeveer 5 kilometer ten zuiden van het windmolenpark, tussen de dorpen Lantin en Xhendremael. De maatregelen zijn heel specifiek afgestemd op deze landbouwomgeving.

Ze stimuleren enerzijds de instandhouding van de faunairand tijdens de winter en anderzijds de ontwikkeling van permanent begraasde grasstroken.

Deze agromilieumaatregelen worden toegepast op twee percelen waarvan de voedingsbodem in de winter intact moet blijven. Ze zijn omgeven door een 15 meter brede grasstrook die jaarlijks na 15 juli moet worden gemaaid. Deze verdeelt het eerste perceel van acht hectare in tweeën. Zo zijn de twee gebieden met hun verschillende vegetatie van elkaar gescheiden. Het tweede perceel is twee hectare groot.

Tijdens het bezoek op 12 juni 2020 heeft Faune & Biotopes geconstateerd dat de overeenkomst van 2016 met de landbouwer niet volledig werd gevolgd. De geplande grasstrook in het midden van de acht hectare bleek niet te zijn ingezaaid tijdens het voorjaar.

Naar aanleiding van het verslag van Faune & Biotopes en na toestemming van het departement Natuur en Bos, maaide de landbouwer een deel aan het eind van de zomer 2020. Dit gebeurde als voorbereiding op het inzaaien van de geplande grasstrook die de zone in tweeën snijdt. Zoals voorzien in het oorspronkelijke bestek moet de uitvoering van deze werkzaamheden plaatsvinden in het voorjaar van 2021.

December 2020. De percelen voorzien de vogelpopulatie van voedsel en beschutting, met name aan vijf broedvogelsoorten: gele en gewone mussen, veldleeuweriken, patrijzen en kiekendieven.

De grauwe gors, die getroffen wordt doordat grasstroken aan de rand van de velden verdwijnen, is een van de bedreigde soorten (rode lijst van de Waalse overheid).

* Faune & Biotopes is een vereniging zonder winstoogmerk die werkt aan de ontwikkeling van landbouwgebieden, bossen en aquatische milieus en dit in nauw overleg met de verschillende belanghebbenden (landbouwers, natuurbescherming, gemeenten,...).

Het vervolg van het Life4Fish-programma: de belangrijkste acties

Het Life4Fish-programma heeft tot doel de zalm en de paling tijdens hun migratie te beschermen. Ondanks de gezondheids crisis is het programma in 2020 verder uitgevoerd. Er zijn nieuwe stappen gezet rond het opzetten van tests voor de laatste maatregelen.

Luminus blijft vooruitgang boeken met Life4Fish, mede dankzij de hulp van zijn partners* en met de financiële steun van de Europese Commissie. Het programma maakt vorderingen bij het testen van oplossingen om het visbestand beter te beschermen. Het Life4Fish-programma heeft tot doel om jonge Atlantische zalm en Europese zilverpaling de barrières in de Maas makkelijker te laten passeren. Dit draagt bij tot het behoud van de biodiversiteit, terwijl de continuïteit van de productie van hernieuwbare energie in Wallonië wordt gewaarborgd.

Het proefterrein Grands-Malades (Jambes) kende in 2020 verschillende mijlpalen:

- We hebben de elektrische afstotende barrière voor palingen die in 2019 werd geïnstalleerd uitgebreid getest. Zo werd duidelijk of ze zich konden oriënteren op de dam en hun migratie stroomafwaarts konden verderzetten. De resultaten zijn positief en beantwoorden aan de doelstellingen. Een tweede gedragsbarrière werd geïnstalleerd in oktober 2020. Het doel: de tweede vissoort van het programma – de voorjaarszalm - naar een nieuwe paaiplaats leiden.
- De ruwbouw van deze afvoerconstructie kende aan het eind van het jaar zijn voltooiing. Daardoor kunnen de vissen de turbines van de hydro-elektrische centrale ontwijken.

Hoe doeltreffend de barrières en de bypass zijn voor de voorjaarszalm, moet getest worden in 2021. Op basis van deze resultaten zullen we kunnen beslissen of deze oplossingen op grotere schaal ingezet kunnen worden. De afvoerconstructie wordt begin maart onder water gebracht. Dan zijn ook de tests gepland.

Evaluatie van andere installaties in Ivoz-Ramet en Andenne

Een globaal stroomafwaartsmodel voor de migratie van paling werd getest op de site van Andenne. Dit model helpt ons te voorspellen wanneer de palingen zich stroomafwaarts verplaatsen. Zo kunnen we de turbines hierop afstemmen of ze stilleggen, zodat de palingen de doorgang van de dam kunnen gebruiken. Dit model is ook de basis om op andere locaties te bepalen welke oplossingen daar mogelijk een effect op de palingen hebben.

Ondertussen testen we ook een ander model voor de stroomafwaartse migratie van voorjaarszalm.

Vanwege de gezondheidssituatie en de vele betrokkenen is het testproject voor de turbines van Monsin uitgesteld. Dit zou nu eind 2021 moeten zijn afgerond.

De bellenbarrière die in 2019 op de site van Ivoz-Ramet werd geplaatst, heeft niet de verwachte resultaten opgeleverd.

Aanpassing van de boeihoogte op de elektrische barrière die de jonge zalm naar de bypass moet leiden, stroomopwaarts van de waterkrachtcentrale van Grands-Malades.



* De universiteiten van Namen en Luik, alsook Profish en de teams Onderzoek & Ontwikkeling van de EDF Groep.

Vernietiging van invasieve plantensoorten op de site van Seraing

In december 2020 heeft Luminus uit voorzorg twee soorten zogeheten invasieve plantensoorten verwijderd. Dit gebeurde voor aanvang van de bodemstabiliteitstests in het Val-park in Seraing.

In het kader van de omgevingsvergunningsaanvraag voor het project* van de constructie van een nieuwe gasturbine met gecombineerde cyclus op de site van Seraing, heeft het studie bureau CSD een milieueffectenonderzoek gerealiseerd, dat van start ging tijdens de zomer van 2019.

Deze studie bracht de fauna en flora in het gebied volledig in kaart. Twee plantensoorten die door de Waalse autoriteiten zijn erkend als invasief, bleken voor te komen op deze site. De Vlinderboom (*Buddleia de David*) is toegevoegd aan de 'bewakingslijst'. De Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*) staat op de zwarte lijst omdat deze zeer invasief is en moeilijk te verwijderen.

De dienst Groenonderhoud kon in december 2020 starten met de verwijdering van deze planten, in overeenstemming met de geldende aanbevelingen. De volledige zone werd onderzocht en de planten werden met hun wortels verwijderd. Deze werden in waterdichte zakken verpakt en naar het afvalpark gebracht voor vernietiging. Dit gebeurde vóór elke machinale ingreep om zo de risico's van verspreiding van deze soorten te beperken.

De komende jaren wordt nauwlettend de eventuele terugkeer van invasieve planten door restanten of vanuit aangrenzende risicogebieden (spoorwegbeddingen en RAVel-paden**) opgevolgd.

De Vlinderboom (*Buddleia de David*) en de Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*) - hier afgebeeld - staan op de lijst van invasieve soorten in België. De eerste staat op de bewakingslijst en de tweede op de zwarte lijst.

* Voor dit bouwproject is in juli 2020 een vergunning aangevraagd. De investeringsbeslissing wordt door de aandeelhouders pas genomen na het bekomen van een werkbare vergunning en regels voor het capaciteitsvergoedingsmechanisme waarvan de onderhandelingen nog lopen.

** Langs het terrein loopt een jaagpad dat voorbehouden is aan voetgangers, fietsers, ruiters en personen met beperkte mobiliteit.



Partnerschap met Jane Goodall Institute Belgium: 18 050 bomen geplant op drie Belgische sites in 2020

In 2019 ondertekenden Luminus en het Jane Goodall Institute Belgium een samenwerkingsverband. Dit werd voortgezet in 2020. Op één dag plantten ruim 1 600 vrijwilligers 18 050 bomen, verspreid over drie locaties in Vlaanderen en Wallonië.

Sinds 2017 werken het Jane Goodall Institute Belgium en Luminus samen voor boomplantprojecten in België en Afrika. In 2019 werd een driejarige samenwerking vastgelegd. De twee partijen kwamen overeen om jaarlijks 12 000 bomen in België en 1 200 000 bomen in Afrika te planten. In totaal gaat het dus om 36 000 bomen in België en 3,6 miljoen bomen in Afrika.

Deze bomen zullen jaarlijks samen 80 000 ton CO₂ absorberen*. Dit komt overeen met de jaarlijkse uitstoot van het elektriciteits- en gasverbruik van bijna 20 000 huishoudens**. Ter gelegenheid van Forest in One Day, op 2 februari 2020, hebben Luminus en zijn partners in

één dag 18 050 bomen geplant. Dit resultaat werd mee mogelijk gemaakt dankzij De Bosgroepen in Vlaanderen en Sylva Nova in Wallonië. Zij hielpen bij de keuze van de bomen en het planten. Met hun expertise konden we inheemse soorten selecteren en ze vakkundig planten. Hierdoor plukt iedereen op lange termijn de vruchten van de samenwerking.

In Hoeselt werden 8 850 bomen en struiken geplant op 3,8 hectare grasland. Vlaams minister van Omgeving en Energie, Zuhal Demir, hielp de 600 vrijwilligers een handje. Hier kregen 13 inheemse soorten zoals de zomereik, wintereik en esdoorn een plaats.

In Waasmunster kwamen 700 vrijwilligers samen om 6 200 inheemse soorten te planten op een heideveld van 3 hectare. Voor dit nieuwe gemengde bos van inheemse loofbomen werden de wintereik, zomereik, grove den en zilverberk geselecteerd.

In Tinlot was een bos van 2 hectare verwoest door de sparrenbastkever en de beukenschorskever. 300 vrijwilligers plantten 3 000 nieuwe bomen zodat dit bosgebied kan herstellen. Ook hier viel de keuze op soorten als de beuk, eik, wilde kers en ceder waardoor er een bos ontstaat dat voor 90% uit loofbomen en voor 10% uit naaldbomen bestaat.

Boomplantdag, 2 februari 2020 te Hoeselt. Van links naar rechts:

- Bert Vertessen, Schepen van Openbare werken, Tewerkstelling, Energie en Leefmilieu
- Werner Raskin, burgemeester van Hoeselt
- Bert Lambrechts, Voorzitter van Bosgroep Limburg en provinciaal gedeputeerde voor Milieu en Natuur
- Zuhal Demir, Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme
- Grégoire Dallemagne, CEO Luminus
- Jan Peumans, voormalig voorzitter van het Vlaams parlement
- Anouska Plasmeijer, JGI Belgium
- Karolien Van Diest, Bosgroep Limburg
- Urbain Raskin, eigenaar van het terrein

* Op basis van 22 kg CO₂e opgenomen per boom, per jaar.

** 4 ton CO₂e per huishouden per jaar - gebaseerd op 3,5 MWh/jaar per gezin voor elektriciteit en 13,6 MWh/jaar voor gas.





Klanttevredenheid verhogen als veelzijdige uitdaging

Consumentenbescherming

De levering van gas en elektriciteit kan als een essentiële dienst worden beschouwd. Daarom is de energiesector een van de meest gereguleerde, vooral in België. De bescherming van de consument is vastgelegd in talrijke wetten en regels. Dat gaat van de verkoop van elektriciteit, gas of aanverwante diensten tot de informatie over tarieven en facturen. Van de behandeling van klachten tot het toekennen van afbetalingsplannen voor klanten in moeilijkheden.

In dit hoofdstuk komen drie afzonderlijke thema's aan bod: handelspraktijken, kwaliteit van de dienstverlening en de verbintenissen voor klanten met betalingsproblemen.

Handelspraktijken

We besteden veel aandacht aan correcte handelspraktijken, zowel aan de naleving van de regelgeving als aan de tevredenheid van de klant. Oneerlijke praktijken kunnen leiden tot klachten bij de overheid (FOD Economie), de regulatoren of de federale Ombudsman.

Kwaliteit van de dienstverlening

De kwaliteit van de dienstverlening is voor de meeste particuliere en zakelijke klanten een belangrijk criterium bij de keuze van hun leverancier. Snel antwoord krijgen als je gaat verhuizen, bij vragen over je factuur of bij tijdelijke betalingsmoeilijkheden: de kwaliteit van de dienstverlening kan het verschil maken. Daarom investeert Luminus in de nodige middelen en processen om een uitstekend serviceniveau te garanderen. De tevredenheid van de particuliere klanten is ook een van de parameters die de regionale regulatoren meenemen in hun evaluatie.

Kwetsbare klanten

Soms hebben klanten tijdelijk of langdurig betalingsmoeilijkheden wat kan leiden tot onbetaalde facturen. Dit houdt een risico in: voor de klanten omdat ze een te hoge schuldgraad opbouwen én voor de solvabiliteit van de leveranciers. Om al deze risico's te beperken, herzien we regelmatig onze interne processen.

Energieoplossingen

De klimaatverandering staat hoger op de agenda dan ooit. Onze particuliere klanten willen er meer over weten en zoeken ook naar concrete oplossingen. Enerzijds willen zij hun energieverbruik verminderen, anderzijds geven zij steeds meer de voorkeur aan duurzame energie.

Daarom vinden we het belangrijk dat gezinnen de geschikte tools hebben om hun verbruik efficiënt te beheren in de strijd tegen de klimaatopwarming. Dat kan dankzij onze energiediensten. Ze helpen consumenten minder te verbruiken, bijvoorbeeld door de installatie van een condensatieketel of het regelmatig onderhoud ervan. Ook door te kiezen voor zonnepanelen kunnen klanten hun ecologische voetafdruk verkleinen.

Het bedrijfsleven speelt een nóg belangrijkere rol op dit vlak, zowel voor de impact op het milieu als financieel. De potentiële energiebesparing is zeer hoog, vooral in de tertiaire sector. Daarom is het voor Luminus een prioriteit om bedrijven specifieke diensten aan te bieden die hen een beter inzicht geven in hun verbruik. Hiermee hebben ze een basis om hun installaties aan te passen en zo hun facturen te verlagen en hun uitstoot te verminderen.

Naast meer energie-efficiëntie zijn hernieuwbare energiebronnen dé manier om de koolstofvoetafdruk te verkleinen. Voor bedrijven is het ook belangrijk dat ze verzekerd zijn van elektriciteitsvoorziening en hun eigen productiecapaciteit optimaal kunnen benutten - vooral als ze die op de vraag kunnen afstemmen.

Bevoorradingzekerheid

Een onverwachte onderbreking van de gas- of elektriciteitslevering kan zeer directe gevolgen hebben. Voor de gezondheid en het welzijn van de gebruikers, voor de veiligheid van de industriële installaties, voor de continuïteit van de openbare diensten of voor zelfs de economie van het land.

Luminus draagt bij tot de bevoorradingzekerheid van het land dankzij zijn flexibele en betrouwbare gasgestookte centrales. Deze dragen bij aan het evenwicht tussen productie en verbruik.

Handelspraktijken

Het kader

Luminus werkt samen met gespecialiseerde Belgische bedrijven in verkoop, zowel voor huis-aan-huisverkoop, telefonische verkoop als verkoop op openbare plaatsen. De onderaannemers moeten jaarlijks gecertificeerd worden en zijn verantwoordelijk voor de handelingen van hun personeel.

Voor huis-aan-huisverkoop heeft Luminus een specifieke gedragscode opgesteld die elke verkoper moet ondertekenen voordat hij aan de slag gaat. Deze code omvat de Belgische wettelijke verplichtingen alsook regels die Luminus specifiek oplegt. Elke verkoper mag alleen producten van Luminus verkopen. Hij of zij volgt een opleiding en moet slagen voor een verplicht jaarlijks examen, dat leidt tot zijn of haar certificering. Dankzij hun opleiding zijn zij in staat oplossingen aan te bieden die passen bij de situatie van elke klant, inclusief - indien van toepassing - een aanbod voor dringende reparaties.

In 2020 werden de huis-aan-huisverkoop en de verkoop op openbare plaatsen vaak onderbroken door de coronacrisis.

De indicatoren

Hogere tevredenheid gemeten na ondertekening van het contract

Luminus meet de klanttevredenheid op uiteenlopende momenten, met behulp van verschillende methoden en indicatoren. De tevredenheid van de particuliere klanten wordt gemeten via de NPS* (Net Promoter Score).

Een eerste meting wordt uitgevoerd net na het commerciële contact en de verwerking van de overeenkomst. Deze meting helpt om de kwaliteit van de relatie met de klant te beoordelen.

De NPS-score na ondertekening van het contract was +28 in 2020. Dat is gelijk aan het niveau van 2018, en een toename in vergelijking met 2019.

Deze stijging is te danken aan een beter toezicht op de kwaliteit van de dienstverlening. In 2020:

- werd er regelmatig individuele feedback gegeven aan de online-verkoopvertegenwoordigers
- is de bevraging over kwaliteit bij de klanten verbeterd

Net Promoter Score voor de nieuwe klanten na ondertekening van het contract



Bron: Luminus.

* De "NPS", Net Promoter Score, wordt gebruikt om het niveau van klanttevredenheid en de getrouwheid te evalueren. Dit gebeurt op basis van de aanbevelingen van gebruikers van een product of dienst, op een schaal van 0 tot 10. Deze scores worden onderverdeeld in drie categorieën:

- de 'promotors' (voor scores van 9 tot 10),
- de 'passieven' (7 of 8),
- de tegenstanders (0 tot 6).

De berekening wordt gemaakt door het percentage 'tegenstanders' af te trekken van het percentage 'promotors'. Een NPS-score wordt uitgedrukt als een absoluut getal, tussen -100 en +100. Een positieve NPS wijst op een goede mate van tevredenheid. Bij Luminus wordt deze score maandelijks berekend op een representatieve steekproef van 3 000 klanten.



Kwaliteit van de dienstverlening

Het kader

Luminus stemt zijn dienstverlening af op de wensen van de klant.

- Door de toegankelijke structuur van de Luminus-website vindt iedereen vlot de gewenste informatie terug. Bijvoorbeeld over leverings- en dienstencontracten, verbruik, facturen of hoe je een verhuis regelt. De meeste zaken kan de klant meteen via de website regelen.
- Alle serviceafdelingen (contactcenters, facturatie, enz.) staan klaar om de klant snel een compleet antwoord te geven. Ondernemingen hebben een persoonlijk aanspreekpunt.

Luminus meet de tevredenheid van zijn klanten op verschillende manieren. Dankzij deze peilingen begrijpen we ook beter waarom klanten niet tevreden zijn en kunnen we een betere oplossing voor hun verwachtingen vinden.

De indicatoren

Hogere tevredenheid gemeten in de week na het contact

De klantendienst meet de klantentevredenheid in de week na het contact. Daardoor kunnen we onze prestaties nauwkeurig in kaart brengen.

De NPS-score 'na contact' is in 2020 licht gestegen (+4). Dit is vooral te danken aan de permanente en strikte controle van de gesprekskwaliteit. Bovendien hebben we de online Veelgestelde Vragen-pagina verbeterd om deze vragen duidelijker te beantwoorden. Hierdoor krijgt de klantervaring een extra stimulans.

Lichte toename van de tevredenheid over nieuwe diensten

We volgen specifiek de tevredenheid op over de nieuwe diensten die onder het merk Luminus worden verkocht. Zo kunnen we de prestaties van elke Luminus-partner zeer nauwkeurig meten.

Ook deze NPS-score is in 2020 licht gestegen (+3), met name omdat het contactcenter het preventieve onderhoud van verwarmingsketels nu beter inplant. De tevredenheid over de technici die voor de particuliere klanten werken, blijft op een uitzonderlijk hoog niveau.

* De hierboven gepubliceerde NPS-score voor nieuwe diensten omvat niet de tevredenheid over de installatie van fotovoltaïsche panelen.

NPS-score in de week na een contact



NPS-score met betrekking tot de nieuwe diensten



De "NPS", Net Promoter Score, wordt gebruikt om het niveau van klanttevredenheid en de getrouwheid te evalueren. Dit gebeurt op basis van de aanbevelingen van gebruikers van een product of dienst, op een schaal van 0 tot 10. Deze scores worden onderverdeeld in drie categorieën:

- de 'promotors' (voor scores van 9 tot 10),
- de 'passieven' (7 of 8),
- de tegenstanders (0 tot 6).

De berekening wordt gemaakt door het percentage 'tegenstanders' af te trekken van het percentage 'promotors'. Een NPS-score wordt uitgedrukt als een absoluut getal, tussen -100 en +100. Een positieve NPS wijst op een goede mate van tevredenheid. Bij Luminus wordt deze score maandelijks berekend op een representatieve steekproef van 3 000 klanten.

Daling van het aantal klachten

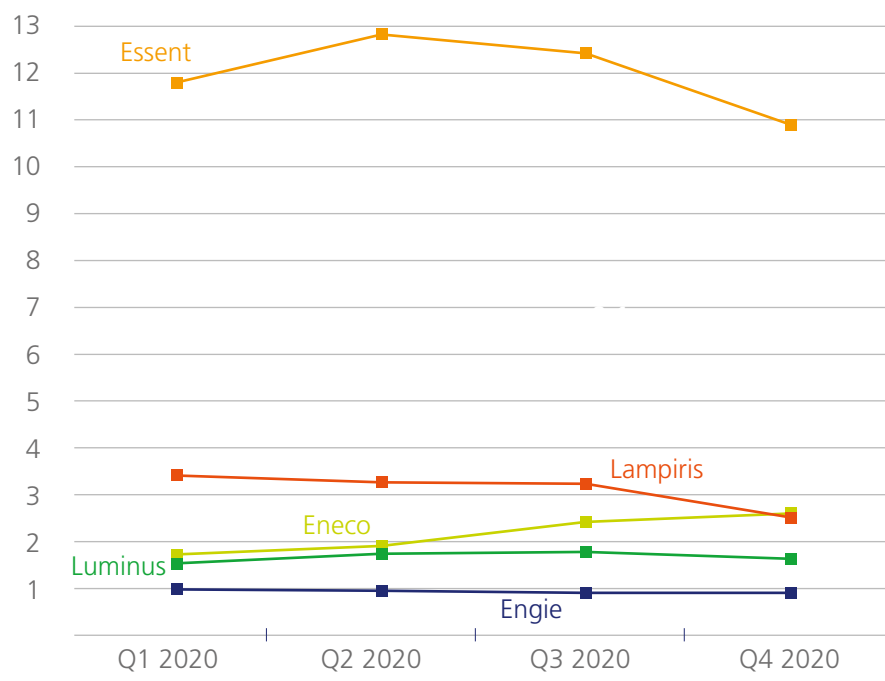
Bij een geschil met een leverancier kan elke klant een klacht indienen bij de regionale regulatoren of bij de federale Ombudsman voor energie. Klachten worden bijgehouden met vermelding van de betrokken leverancier of energiedistributeur.

Volgens de barometer van de Vlaamse regulator VREG blijft het aantal ontvankelijke klachten geregistreerd op naam van Luminus laag, met een gemiddelde van 1,62 in 2019 en 1,67 (+3,1%) in 2020.

Bovendien is het totale aantal ontvankelijke en niet-ontvankelijke klachten over Luminus bij de federale Ombudsdienst in 2020 met 28% gedaald ten opzichte van 2019. Dit bewijst dat de serviceteams zich sterk hebben ingezet voor de klanten in dit voor iedereen moeilijke jaar.

De grafiek hieronder toont de scores van de belangrijkste leveranciers - de zogeheten 'vijfsterrenleveranciers' -, voor ten minste één van de vier kwartalen van het jaar.

5-sterrenlabel toegekend door de VREG: Aantal klachten per 5000 klanten



Customer First: een programma dat zich aanpast aan de omstandigheden

In 2020 zijn we verdergegaan met het Customer First-programma. Dit programma werd in 2019 gelanceerd om de kernwaarde van Luminus – klantgerichtheid - beter in de dagelijkse praktijk te brengen.

Customer First omvat vier soorten initiatieven: gedragsverandering, processen, klantervaringen en de evaluatie van resultaten. In 2020 nam 45% van de collega's van Retail en B2B deel aan dit programma waardoor ze het perspectief van de klant beter leerden begrijpen.

Door het telewerken op grote schaal sinds half maart is het Customer First-programma bijgestuurd, met name voor het onderdeel 'klantervaring'.

Sophie Lambrechts, Customer Experience Manager, kwam met het plan om van de doorgaans individuele sessies rond 'waste calls' collectieve discussies te maken.

'Een waste call', legt Sophie Lambrechts uit, «is een oproep die de klant zich had kunnen besparen door zelf het antwoord te vinden. Via de website of een ander kanaal zoals de factuur of e-mail. Door met collega's van verschillende afdelingen samen naar dezelfde gesprekken te luisteren, konden wij onze diagnoses en ideeën voor verbetering rechtstreeks uitwisselen.

Hierdoor hebben wij inhoudelijk zeer rijke en productieve discussies gevoerd over de ervaringen en verwachtingen van klanten. In totaal hebben we in groepen van 4 tot 8 personen ruim 260 uur geluisterd naar wat onze klanten te vertellen hadden. Net zo belangrijk was dat we meteen de band tussen de collega's onderhielden en een stimulans gaven aan de digitale contacten.

En uiteraard konden we hierdoor ook verbeteringen op het spoor komen en ze doorvoeren."

De tevredenheidsscore van de deelnemers aan dit programmaonderdeel spreekt voor zich: 94,4%.

* De indicator van de VREG deelt de energieleveranciers in vijf groepen in. Dat gebeurt op basis van het aantal ontvankelijke klachten* dat de Vlaamse regulator (VREG) en de federale Ombudsdienst voor Energie (Ombudsman) ontvangen, en dit in verhouding tot het aantal klanten. De ranglijst wordt op het internet gepubliceerd en krijgt elk kwartaal een update. Om vijf sterren te krijgen, moet een leverancier onder de drie klachten per 5.000 klanten blijven. De onderstaande grafiek toont de evolutie van het aantal ontvankelijke klachten over de laatste 12 maanden. Een klacht is ontvankelijk indien de klant de leverancier hierover op de hoogte heeft gebracht voordat hij contact opneemt met een van deze organisaties.

Kwetsbare klanten

Soms hebben klanten tijdelijk of langdurig betalingsmoeilijkheden wat kan leiden tot onbetaalde facturen. Dit houdt een risico in: voor de klanten omdat ze een te hoge schuldgraad opbouwen én voor de solvabiliteit van de leveranciers. Om al deze risico's te beperken, herzien we regelmatig onze interne processen.

Het kader

Luminus volgt de regels van de overheid om een te hoge schuldgraad te beperken en om te vermijden dat mensen worden afgesloten wegens onbetaalde facturen. Niettemin vinden we het als onderneming belangrijk om bij betalingsmoeilijkheden individuele oplossingen te zoeken. De aanpak om overmatige schuldenlast van klanten te vermijden, gebeurt volgens de wet- en regelgeving. Hij moet ook de solvabiliteit van Luminus verzekeren. Dit is belangrijk omdat de leveranciers de kosten van niet-betaling volledig dragen. Dus inclusief het aandeel in de netwerkkosten, terwijl de levering van elektriciteit bijvoorbeeld slechts 23 tot 27,5% van de totale rekening vertegenwoordigt.

Luminus neemt al sinds 2012 concrete maatregelen om de situatie van kwetsbare klanten te niet verder te doen verslechteren. We blijven onze interne processen steeds optimaliseren.

- We contacteren proactief de klanten als hun jaarlijkse factuur veel hoger is dan voorzien;
- We behandelen met voorrang de aanvragen van klanten die dreigen te worden afgesloten;
- We brengen klanten met betalingsmoeilijkheden in contact met de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW).

Om onaangename verrassingen bij een afrekenings- of jaarfactuur te vermijden, worden maandelijkse of driemaandelijkse voorschotten aangerekend. De hoogte hiervan wordt bepaald op basis van de geschatte afrekeningsfactuur. Zo wordt ook het risico op een te hoge schuldgraad voorkomen. Wanneer een klant tijdelijke betalingsmoeilijkheden meldt, kan de klantendienst voorstellen om de betalingen te spreiden, op basis van de situatie van de klant. Zo kunnen we een realistisch betalingsplan voorstellen dat de klant zonder problemen kan volgen. De klantendienst evalueert voortdurend het verwerkingsproces van achterstallige facturen. Daardoor kunnen we sneller verbeteringen doorvoeren.

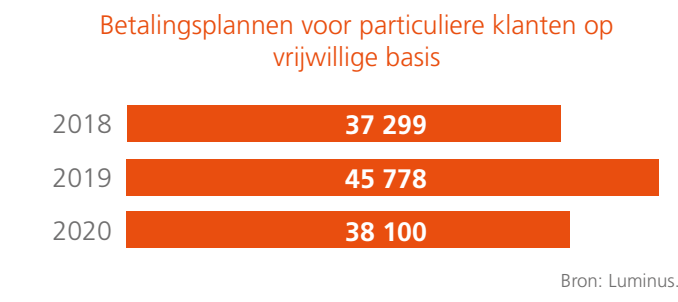
In 2020 hebben we op onze website automatische betalingsplannen geïntroduceerd. Hiermee kunnen klanten zelf hun betalingsplan kiezen, gespreid over verschillende termijnen.

De indicatoren

Aantal vrijwillige betalingsregelingen voor particuliere klanten

In 2020 daalde het aantal betalingsregelingen dat op vrijwillige basis aan residentiële klanten wordt toegekend. Dit kwam door de overheidssteun die tijdens de gezondheids crisis is uitgekeerd - o.a. aan klanten die het sociale tarief genieten. Het aantal betalingsregelingen op korte termijn nam zo sterk af.

De lichte inkrimping van de klantenportefeuille verklaart ook ten dele de daling van het aantal betalingsplannen.



Energieoplossingen

Het kader: aanbod voor particuliere klanten

Luminus stelt alles in het werk om particuliere klanten een breed productaanbod en tools voor te stellen om de milieu-impact van hun energieverbruik te verminderen.

Het productaanbod omvat:

- Comfy Green Electricity - 100% Belgische hernieuwbare elektriciteit. Dit wordt ook aangeboden als Comfy Shine voor eigenaars van zonnepanelen en als Comfy Plugin voor eigenaars van hybride/elektrische wagens.
- Comfy Gas - inclusief een aanzienlijke korting op het onderhoud van de verwarmingsketel.
- Ecoflex – een variabel product, inclusief groene stroom en klimaatneutraal gas.

Bovendien profiteren alle klanten van 20 tot 60% korting op de aankoop van led-verlichting.

Tot de aangeboden diensten behoren:

- De installatie van een nieuwe ketel die een energiebesparing tot 35% oplevert en waardoor ook de CO₂-uitstoot vermindert.
- Onderhoudscontracten voor de ketels waardoor de klant zijn energieverbruik verbetert. Hij wordt proactief gecontacteerd voor de planning van dit onderhoud en kan de betaling spreiden over het jaar.
- In heel België kunnen zonnepanelen worden geplaatst als het dak daarvoor geschikt is. Voor problemen met reeds geïnstalleerde zonnepanelen is de hotline Zonnepanelen dag en nacht bereikbaar en dit elke dag van de week.
- Thuisbatterijen, ook in combinatie met zonnepanelen. Hiermee kan de klant het elektriciteitsoverschot van de panelen opslaan en later gebruiken.

- De MyLuminus-applicatie is toegankelijk is via de Luminus-website of op een smartphone. Zo volgen klanten hun verbruik, vergelijken het met andere consumenten en passen hun maandelijkse voorschotbedragen aan. Hierdoor voorkomen ze onaangename verrassingen bij de jaarlijkse afrekening.

Bovendien kunnen klanten sinds 2019 op de website van Luminus een gepersonaliseerde energiebalans opstellen, met aanbevelingen voor verbeteringen, gerangschikt volgens hun prioriteit. Deze module is gratis beschikbaar, en helpt klanten hun woning energie-efficiënter te maken.

Nieuw B2C-aanbod

In 2020 hebben we een nieuw aanbod gelanceerd voor particuliere klanten: Luminus Comfy Plugin. Deze formule is exclusief voor eigenaars van elektrische wagens en garandeert 100% Belgische hernieuwbare elektriciteit. Met dit nieuwe aanbod profiteren klanten ook van extra voordelen, zoals gratis elektriciteit voor 5.000 kilometer per jaar en dit gedurende drie jaar.

Zonnepanelen en lockdown: onze experts bleven onze klanten op afstand helpen

Door de lockdown tijdens COVID-19 moesten onze experts hun huisbezoeken opschorten. Wel konden zij particuliere klanten via videogesprekken blijven helpen en adviseren.

Verschilmakers als inspiratiebron

Op de blog lumiworld.be staan updates over energie-efficiëntie en inspirerende verhalen van mensen die een verschil maken in duurzaamheid. Elke maand wordt een interview met een 'verschilmaker' op de blog geplaatst.

Aan het eind van het jaar werd ook een videospot gemaakt om de consumenten nog meer te inspireren. Enkele 'verschilmakers' werden op een humoristische manier in de spotlights gezet.

Deze spot werd op grote schaal uitgezonden op nationale tv-zenders, op streamingplatformen en sociale netwerken.

Het kader: aanbod voor B2B-klienten

Bedrijven die hun verbruik, factuur of ecologische voetafdruk willen verlagen, kunnen rekenen op de energiediensten van de Luminus-groep en zijn dochterondernemingen: ATS, Newelec, Dauvister, Insaver en Luminus Solutions.

Wat omvat het aanbod?

- Energie Prestatie Contracten ([zie ook pagina 66 RenoWatt](#)). Ze helpen om het energieverbruik van gebouwen duurzaam en kosteneffectief te verlagen. Een audit is hiervoor de basis. “Building Performance” is een “all-inclusive” oplossing. Ze garandeert energiebesparingen nadat de werkzaamheden voor de verbetering van de energieprestaties zijn voltooid. Building Performance verzorgt het volledige beheer van de installaties - met name HVAC-installaties (Heating Ventilation Air Conditioning) - en verzekert dankzij 24/24 en 7/7-interventies een optimaal comfort.
- Luminus ontwikkelde twee specifieke “Building Solutions” om de energieprestaties van commerciële gebouwen te beheren en te verbeteren. “Building Essential” en “Building Efficiency” omvatten de gedetailleerde technische evaluatie van de gebouwen en hun verbruik, alsook de verbouwingswerkzaamheden (verlichting, verwarming, isolatie, enz.). Building Efficiency voorziet tevens een prestatiegarantie voor boilers.
- Vernieuwing van de verlichting in de kantoren, opslagruimten, enz. waardoor het comfort en de veiligheid van het personeel verbetert en tegelijk het verbruik vermindert. Deze alles-in-een-formule omvat ook de financiering van deze werken.
- Installaties van WKK-installaties op aardgas of biogas zorgen voor een gelijktijdige productie van warmte en elektriciteit op een duurzame en efficiënte manier.
- De installatie van zonnepanelen of het terugkopen van de overtollige elektriciteit geproduceerd door zonnepanelen vermindert de ecologische voetafdruk van klanten en van Luminus.
- Bevordering van elektrische mobiliteit met laadoplossingen op het werk, bij de werknemers thuis en elektrische snellaadpunten op zorgvuldig gekozen plaatsen. Hierdoor vermindert ook de uitstoot gelinkt aan mobiliteit. Deze dienstverlening helpt ondernemingen het gedeelte “brandstofverbruik” van hun ecologische voetafdruk te verlagen (scope 1).
- Luminus geeft ondernemingen ook de mogelijkheid om te opteren voor een leveringscontract met garanties van oorsprong. Die kunnen van een verschillend type zijn: 100% hernieuwbare elektriciteit uit België of het buitenland alsook elektriciteit afkomstig van warmtekrachtkoppelininstallaties. De garanties van oorsprong specificeren het type energie en de productiesite van elke geleverde MWh. Ze kunnen in aanmerking worden genomen bij de berekening van de ecologische voetafdruk (scope 2 berekend op marktbasis).
- Luminus koopt de overtollige elektriciteitsproductie van ‘groene’ installaties (biogas, waterkrachtcentrales, windenergie, warmtekrachtkoppeling) terug. Zo dekt Luminus zijn behoeften aan groenestroom- en warmtekrachtcertificaten en verkleint het de ecologische voetafdruk van zijn eigen aankopen. Deze dienst helpt ondernemingen het gedeelte ‘eigen elektriciteitsverbruik’ van hun ecologische voetafdruk te verminderen (scope 2).
- De oplossing “HVAC-automatisering van gebouwen”. Het BACS (Building Automation and Control System) is een intelligent automatiserings- en controlesysteem voor verwarming, ventilatie en koeling in industriële of kantoorgebouwen. De installatie van een dergelijk systeem gebeurt na een audit van de installaties. Het kan het energieverbruik van een gebouw zeer significant verlagen (tot 30%).

Bovendien stelt Luminus bedrijven verschillende diensten voor die bijdragen tot de continuïteit van de levering, op de site van de klant zelf of via verschillende soorten contracten. Het aanbod omvat de renovatie en/of vervanging van oude hoogspanningskasten, die een risico vormen voor de stroomvoorziening van de klant.

De indicatoren

Het totaal geïnstalleerde vermogen aan zonnepanelen bij onze klanten is in één jaar tijd met bijna 50% gestegen.

In 2020 is de toename van het geïnstalleerde fotovoltaïsche vermogen zowel bij particuliere als bedrijfsklanten stabiel gebleven, en dat ondanks de coronacrisis. Er werd 21,4 MW geïnstalleerd tegenover 21,3 MW in 2019.

Het totale vermogen is in één jaar met 49,1% gestegen. Het bedroeg eind december 2020 65 MW. Ondernemingen zoals KBC, Spadel, Safran, Takeda, Coca-Cola en Bio Mara maakten gebruik van de diensten van Luminus-dochterondernemingen Insaver en Davuister.

Gezamenlijk vermogen van de zonnepanelen geïnstalleerd bij onze klanten (in MW)



Bron: Luminus.

69,7% van de maandelijkse facturen is niet meer op papier

Om het papierverbruik en de facturatiekosten te verminderen, moedigt Luminus zijn klanten aan om elektronische facturatie te gebruiken. Dit gebeurt bij de verkoop van energie en bij elke communicatie met de klant. Voor sommige onlinetarieven is enkel elektronische facturatie mogelijk.

In december 2020 daalde het aantal maandelijkse digitale facturen met -1,7%, vergeleken met december 2019. Deze afname houdt verband met de lichte inkrimping van de klantenportefeuille. Anderzijds stijgt het aandeel

van papierloze facturen met meer dan twee procent ten opzichte van het totaal uitgegeven facturen: 69,7% in plaats van 67,2% in 2019 en 65% in 2018).

Lichte daling van de verkoop van elektriciteit met garantie van oorsprong

Met de elektriciteit die onder het label "gegarandeerd uit hernieuwbare oorsprong" wordt verkocht, kunnen veel bedrijven hun koolstofvoetafdruk verkleinen.

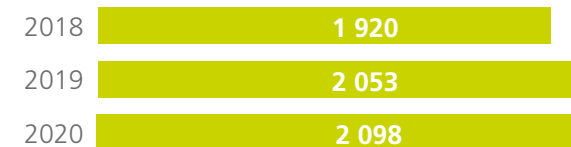
In 2020 is het verkochte volume van deze gegarandeerde hernieuwbare elektriciteit met 4% gedaald ten opzichte van 2019. Ze bedraagt nu 2.086 GWh.

Lichte toename van de aankoop van "groene" stroom, geproduceerd door bedrijven

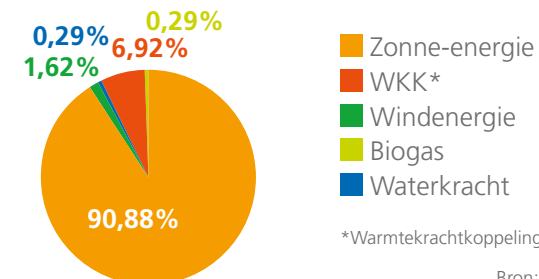
Het aantal bedrijven dat zelf energie opwekt en waarvan de elektriciteit wordt afgenomen via een "Green Power"-contract, is in 2020 opnieuw gestegen (+2,2%). Dit draagt bij aan de verkleining van de koolstofvoetafdruk van Luminus (scope 3).

In 2020 was de overgrote meerderheid van de bedrijven waarvan Luminus de hernieuwbare elektriciteit terugkoopt, nog steeds eigenaar van fotovoltaïsche panelen. De stijging bedroeg 2,1% ten opzichte van 2019. De contracten voor windenergie (-46%), warmtekrachtkoppeling (-7,7%) en waterkracht (-42%) zijn gedaald ten opzichte van 2019. In 2020 kwamen er nieuwe biogascontracten bij. Hun aandeel van het totaal van "Green Power"-contracten is 0,29%.

Green Power-contracten (toegangspunten)



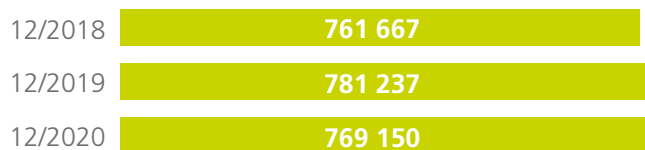
Type energie dat is aangekocht van klanten in 2020, percentage volgens aantal toegangspunten



*Warmtekrachtkoppeling

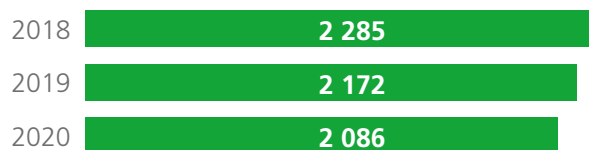
Bron: Luminus.

Maandelijkse facturen van residentiële klanten elektronisch verstuurd



Bron: Luminus.

Verkoop van elektriciteit met oorsprongsgarantie (GWh)



Bron: Luminus.

Stadsverwarmingsnetwerk Gent: drie nieuwe gebouwencomplexen aangesloten

Het stadsverwarmingsnet van Gent bedient meer dan honderd gebouwen en is met 23 kilometer ondergrondse leidingen* een van de grootste in België. In 2020 werd het verder uitgebreid met drie nieuwe aansluitingen, met een totaal vermogen van 3,1 MW. De uitbreiding van het netwerk draagt bij tot de vermindering van de koolstofvoetafdruk van de stad. In vergelijking met individuele verwarmingssystemen ligt de CO₂-uitstoot ongeveer 30% lager.

Dockside Gardens

Deze twee blokken met woonappartementen op de site van een voormalige garage werden in oktober 2020 aangesloten op het net. De nieuwe bewoners van deze 63 appartementen kregen vanaf januari 2021 verwarming via dit netwerk.



Rabot fase 2

Het Rabot-project ging van start in 2019 en moet verschillende sociale woningen op het verwarmingsnet aansluiten. De eerste fase van het project werd in 2019 afgerond met de aansluiting van 136 appartementen. In de zomer van 2020 begon de tweede fase waarbij twee blokken van samen 95 appartementen werden aangesloten op het netwerk. De eerste warmte-injectie was voorzien in maart 2021. Toen betrokken de eerste mensen hun nieuwe appartement.



Academie

In augustus 2020 werden opnieuw twee gebouwen - met in totaal 130 appartementen - aangesloten op het stedelijk netwerk. Het eerste gebouw is gloednieuw en werd opgetrokken op de plaats van een voormalige brandweerkazerne. In het tweede gebouw is de oorspronkelijke voorgevel van de Academie voor Beeldende Kunsten behouden gebleven. Deze staat op de Monumentenlijst en is gerestaureerd. Het hele complex beschikt over een vermogen van 1,7 MW. De eerste warmtelevering vond plaats in september tijdens de laatste bouw-/afwerkingsfase van het project. De eerste bewoners zullen naar verwachting in de zomer van 2021 hun intrek nemen.



* Dit netwerk bedient meer dan honderd verschillende klanten: Universiteit Gent, AZ Sint-Lucas, sociale huisvesting, gebouwen stad Gent, een winkelcentrum en een zwembad.



Energieprestatiecontract voor 14 schoolsites in Luik: renovatiefase voltooid

De laatste fase is aangebroken voor het energieprestatiecontract dat in 2016 in het kader van de RenoWatt-programma's werd ondertekend. De renovatie van het laatste van de 14 gebouwen werd in 2020 voltooid, ondanks de gezondheids crisis. Het energieverbruik van het gebouw zal na de renovatie naar verwachting gehalveerd zijn.

Energieprestatiecontracten: een krachtig instrument voor openbare instellingen

Energieprestatiecontracten (EPC's) helpen openbare instellingen die onroerend goed bezitten om programma's op te zetten waarmee ze hun koolstofvoetafdruk verkleinen. Via een EPC kunnen ze één enkele aanbesteding uitschrijven voor bedrijven die actief zijn in energieoplossingen. Dit in plaats van een reeks afzonderlijke contracten voor studies, uitvoeringswerken en onderhoud.

De deelnemende bedrijven verbinden zich jaarlijks tot een vastgelegd niveau van energiebesparing - en dit gedurende een periode van 15 jaar. Anders moeten zij de opdrachtgever een compensatie betalen. Binnen deze overeenkomst staan zij in voor de goede werking en het onderhoud van alle energie-installaties in de gebouwen - met inbegrip van de gebouwen die zij niet gerenoveerd hebben. Door zulke partnerschappen hebben openbare instellingen steeds een resultaatgarantie voor energiebesparing.

De renovatie van het internaat van de provincie Luik in Seraing werd in 2020 voltooid. Dit betekende het sluitstuk van het project dat in 2016 werd opgezet tussen Luminus Solutions en de provincie Luik in het kader van de RenoWatt-programma's. Deze hebben als doel de koolstofvoetafdruk van openbare gebouwen te verkleinen via energieprestatiecontracten (zie kader). Het contract uit 2016 omvatte de renovatie van vier schoolgebouwen in de provincie Luik, zes scholen in de gemeente Oupeye en vier scholen in de stad Seraing.

Het internaat van de provincie Luik in Seraing is een gebouw van negen verdiepingen. Luminus Solutions isoleerde en verving de bouwschil (ramen, gevels en dak), renoveerde het ketelhuis (in 2019), evenals het volledige controlesysteem van het gebouw. Ook zijn op het dak fotovoltaïsche panelen geïnstalleerd.

De beoogde elektriciteitsbesparing bedraagt 13% en de besparing op aardgas is 50%. Halverwege de werkzaamheden werd metingen verricht die al op aanzienlijke besparingen wezen. Toch is het noodzakelijk gedurende één jaar na voltooiing van de werkzaamheden de reële besparingen helder in kaart te brengen.



Het RenoWatt-concept omvat ook een sociaal luik, door opleiding op de werkvloer. Mensen met een beperkte opleiding, die moeilijk terecht kunnen op de arbeidsmarkt, of een lichte handicap hebben, worden geïntegreerd in de teams. Dankzij dit initiatief konden vier personen bij partnerbedrijven van Luminus Solutions aan de slag met een vast contract.

Het omhulsel (gevel en dak) en alle ramen van het internaat zijn volledig vervangen om de energiebesparing te maximaliseren.



Spadel krijgt de primeur van biomethaaninjectie op het Waalse net, dankzij Luminus Solutions en Cinergie

In oktober 2020 heeft de groep Spadel opnieuw een stap gezet naar koolstofneutraliteit. De warmtekrachtkoppelingseenheid die de productiesite Spa Monopole voorziet van warmte en elektriciteit, heeft nu een contract dat een "80% biomethaan"-oorsprong garandeert. Deze is afkomstig van de biomethanisatie-eenheid van Cinergie in Fleurus. Luminus Solutions renoveerde de warmtekrachtkoppelingseenheid van Spadel. De Luminus-teams zorgden voor een commercieel innovatieve overeenkomst.

De Spadel Group deed als jarenlange partner van Luminus Solutions een beroep op ons voor de renovatie van zijn warmtekrachtkoppelingseenheid. Na een studie werd besloten de motor en de generator te vervangen door twee gereviseerde eenheden, in plaats van een nieuwe machine te installeren. De renovatie – eind 2020 - leverde Spadel een installatie van betere kwaliteit op: robuuster, gemakkelijker te onderhouden en met een hoger rendement.

Biomethaan dat door Cinergie wordt geproduceerd uit voedingsafval, voorziet het Waalse netwerk van hernieuwbare energie.

Tegelijkertijd heeft Luminus een innovatieve commerciële overeenkomst afgesloten met Cinergie, een agro-industrieel bedrijf uit Fleurus. Deze overeenkomst werd mogelijk door een wijziging in de Waalse reglementering* in 2020. Voortaan verzorgt Luminus de verkoop van de door Cinergie geproduceerde gasvolumes (40 GWh per jaar).

Cinergie produceert zijn biomethaan hoofdzakelijk uit dierlijk afvalwater, landbouwproducten en agro-voedingsafval. Vóór de overeenkomst met Luminus gebruikte Cinergie het geproduceerde biogas voor zijn eigen warmtekrachtkoppelingseenheid. Deze leverde elektriciteit aan het net en warm water voor het stadsverwarmingsnet van Fleurus. De onderneming had echter moeite om afzetmogelijkheden te vinden buiten het lokale netwerk.

Cinergie: biomethanisering neemt hoge vlucht

Dankzij ontwikkelingen op regelgevingsgebied en de overeenkomst met Luminus kon Cinergie zijn productie geleidelijk verdubbelen. Dit biomethaan wordt dan gebruikt voor de warmtekrachtkoppelingseenheid van Spadel, het bedrijf achter het Spa-water en Safran, een bedrijf dat actief is in de luchtvaartsector. De overeenkomst tussen Spadel en Cinergie omvat de jaarlijkse levering van 14 GWh biomethaan, wat overeenkomt met het energieverbruik van ruim 930 Belgische huishoudens.

* Cinergie kan zijn biomethaan voortaan injecteren in het aardgasnetwerk dat door ORES wordt beheerd.

Biomethaan: kenmerken en voordelen

Biomethaan heeft dezelfde eigenschappen als aardgas. Het wordt verkregen na een zuiveringsproces van biogas (een mengsel van methaan, CH₄ en koolstofdioxide CO₂) dat ontstaat door anaerobe vergisting of "methanisering" van organisch materiaal. Biomethaan heeft als voordeel dat het 100% hernieuwbaar is. Dat geeft een bedrijf het recht op garanties van oorsprong. Deze certificaten bewijzen de hernieuwbare oorsprong van brandstof.



De eerste injectie van biomethaan van Cinergie in het netwerk vond plaats op 7 oktober 2020.

Het Sint-Trudo Ziekenhuis vermindert zijn CO₂-uitstoot met 20% dankzij een nieuwe warmtekrachtkoppelingseenheid

Het Sint-Trudo Ziekenhuis in Sint-Truiden was al uitgerust met fotovoltaïsche panelen en een dynamische UPS*-eenheid (zonder batterijen). Het heeft in 2019 een nieuwe stap gezet in zijn duurzaam energiebeheer met de installatie van een warmtekrachtkoppelingseenheid van 357 kW.

Na de beslissing in 2019 ging het project aan het eind van dat jaar van start. Het is een samenwerking tussen Vanparijs Engineers, een dochteronderneming van Luminus Solutions, gespecialiseerd in warmtekrachtkoppeling, en Newelec voor de elektrische installaties. De eenheid is volledig operationeel sinds juli 2020.

De capaciteit van de installatie werd berekend om het grootste deel van de warmtebehoefte van het Sint-Trudo Ziekenhuis te dekken en om de geproduceerde elektriciteit volledig te gebruiken binnen het ziekenhuis. Met een elektrisch vermogen van 357 kW voorziet de installatie tussen 40 en 90% van de behoefte van het ziekenhuis. Deze varieert van 400 kW tijdens daluren tot 1 000 kW tijdens piekuren.

Thermisch rendement

Wat het thermische gedeelte betreft, wordt de warmtekrachtkoppelingseenheid (WKK) in serie geschakeld met de drie ketels die voorheen in de verwarmingsbehoeften van het ziekenhuis voorzagen. De WKK-eenheid produceert tot 480 kW warmte, wat meer is dan de gemiddelde behoefte van het ziekenhuis: 450 kW. Aangezien het efficiënter is dan boilers, is dit systeem nu de belangrijkste bron van warmte. Tijdens de winterpiek leveren de ketels de bijkomende behoefte, die kan oplopen tot 1 000 kW. Om de energie-efficiëntie van de installatie verder te verbeteren, is de WKK-eenheid aangesloten op een buffertank met een inhoud van 12 000 liter. Dankzij deze warmwaterbuffer kan het ziekenhuis pieken in de warmtevraag afvlakken net zoals het aantal starts en stops van het toestel. In totaal verlagen al deze energie-efficiëntieverbeteringen de CO₂-uitstoot van het ziekenhuis met 20%.

De gloednieuwe WKK-eenheid in het Sint-Trudo Ziekenhuis dekt tussen 40 en 90% van de elektriciteitsbehoefte, evenals de volledige gemiddelde warmtebehoefte van het ziekenhuis.

* Uninterruptible Power Supply.





Individuele en collectieve verwarming: bcheck zorgt voor onmiddellijke energiebesparing

De start-up bcheck brak in 2020 door met een echte innovatie. Het kwam met een diagnose van het energierendement van een verwarmingssysteem - individueel of collectief – binnen 24 uur na de installatie van de bcheck-‘armband’. Resultaat: directe energiebesparingen tot 30%.

De start-up bcheck is in 2019 ontstaan uit de innovatie-incubator van Luminus. Het onderscheidt zich met quick wins ofwel snelle besparingen voor zijn klanten. Snel omdat de analyse van de energie-efficiëntie binnen 24 uur na installatie van de bcheck box(es) beschikbaar is. De aanbevelingen voor systeemoptimalisatie leveren tot 30% energiebesparing op. Na een week van waarnemingen kan de gebruiker de doeltreffendheid van de uitgevoerde maatregelen nagaan. Waar nodig volgen er aanpassingen. Dit proces herhaalt zich na een maand van waarnemingen. In 2020 heeft de start-up het systeem getest met Eggo. Omdat deze keukenproducent zeer tevreden was, besloot hij om al zijn winkels tegen begin 2021 met het monitoringsysteem uit te rusten.

bcheck: hoe werkt het?

Bcheck is een sensorsysteem in de vorm van een armband. Het is ontwikkeld en geproduceerd in België. De installatie kan op alle types van collectieve of individuele ketels, en op elke installatie die warmte, koude of trillingen produceert (WKK, warmtepompen, koelsystemen,...) Deze armband detecteert temperatuurschommelingen en stuurt de gegevens naar een onlineplatform. Data-analyse maakt het mogelijk om het verbruik te vergelijken tussen huishoudens, om verwarming en ventilatie in een gebouw te evalueren, en om het warmteverbruik te optimaliseren. Met het platform anticipeer je ook op storingen. Hierdoor verlengt de levensduur van de installaties, verlagen onderhoudskosten en blijft het comfort van de bewoners intact.



De start-up bcheck stelt zijn project voor in deze video: <https://youtu.be/XZsh1CbGCyo>

De bcheck-‘armbandjes’ worden aangebracht op elke installatie die warmte of trillingen genereert. Ze analyseren het energieverbruik als basis om de energieprestaties van gebouwen te verbeteren.



LuWa: al 700 kilometer Waalse gewestwegen intelligent verlicht

De modernisering van de openbare verlichting die LuWa in 2019 startte langs de Waalse gewestwegen, werd in 2020 verdergezet.

In 2019 begon de modernisering van het openbare verlichtingsnetwerk in Wallonië. Dit project liep door in 2020. De vervanging van de armaturen langs de meest energie-intensieve weggedeeltes kreeg voorrang, samen met de implementatie van een digitaal overkoepelend monitoringplatform.

Vervanging van lichtpunten

20 800 led-armaturen werden geïnstalleerd, op een totaal van 110 000 te renoveren lichtpunten (stand van zaken aan het begin van het contract). Van het wegennet van 2 700 km is 700 kilometer al gemoderniseerd.

Een publiek-private samenwerking

Eind 2018 won het consortium LuWa, bestaande uit Citelum, Luminus, CFE en DIF, de Europese aanbesteding "Lichtplan 4.0" van SOFICO - de Waalse maatschappij voor de aanvullende financiering van infrastructuur.

De eerste fase van dit 20-jarig project betreft de modernisering van de openbare verlichting langs gewestwegen en zal 3,5 jaar in beslag nemen.

Ingebruikname van intelligente verlichting

In oktober 2020 werd een nieuwe stap gezet: de ingebruikname van een systeem voor beheer op afstand. Hiermee kan de lichtintensiteit op de gemoderniseerde trajecten worden aangepast.

Dit "dimmen" gebeurt geprogrammeerd of wordt automatisch en in real time aangepast. Het geprogrammeerde dimmen is gebaseerd op de gemiddelde wegbezettingen en verschilt naargelang het uur van de nacht, de dag van de week en het soort weg.

De realtime-regeling gebeurt op de opritten. Als er geen voertuigen zijn, wordt de standaardprogrammering toegepast. Wanneer er echter een voertuig wordt gedetecteerd, verhoogt de lichtintensiteit aan de oprit automatisch met 20%. Deze toename van de lichtintensiteit draagt bij tot de veiligheid van de weggebruikers.

De gezondheidsmaatregelen van de overheid ter bestrijding van de COVID-19-pandemie hadden ook gevolgen voor werkzaamheden in 2020. Er is echter in de loop van 2020 een versnelde planning ingevoerd die op het eind van het jaar werd gehaald.

76% energiebesparing

De toepassing van intelligente verlichting betekent een extra besparing van 32% op de energierekening. Wanneer de vernieuwing voltooid is, komt dat overeen met het energieverbruik van ongeveer 8 000 huishoudens.

De modernisering van de verlichting in combinatie met de regeling ervan zal uiteindelijk leiden tot een verlaging van het elektriciteitsverbruik met 76%.

Het dimsysteem dat de lichtintensiteit regelt op bepaalde trajecten betekent een grote energiebesparing voor Wallonië. LuWa voert deze modernisering uit.



Fotovoltaïsche panelen op drie niveaus bij Coca-Cola in Anderlecht

Op 8 september 2020 huldigden Coca-Cola en Luminus officieel het zonnepanelenpark met drie niveaus in op de site van Coca-Cola in Anderlecht. De volledige elektriciteitsproductie van de 4 122 zonnepanelen – goed voor ongeveer 1 218 MWh per jaar - wordt verbruikt op de site.

In 2016 benaderde Coca-Cola, sinds lang klant, Luminus in het kader van de strategie om zijn CO₂-uitstoot te beperken. De groep streeft naar een halvering van zijn uitstoot tegen 2025. Coca-Cola België wilde van gedachten wisselen over hoe de site van Anderlecht hiertoe zou kunnen bijdragen.

De carport op het parkeerterrein maximaliseert de oppervlakte die beschikbaar is voor de productie van fotovoltaïsche elektriciteit: 810 panelen konden op 1 461 m² worden geïnstalleerd.

Het eerste deel van het door Coca-Cola en Luminus uitgewerkte plan bestond in de installatie van fotovoltaïsche panelen. Drie verschillende oppervlaktes werden geselecteerd.

- Het dak van de gebouwen
- Carports op de bovenste verdieping van de parking
- Een stuk braakliggend terrein.

Het project werd in twee fasen opgedeeld. In de eerste fase installeerde Dauvister, een dochteronderneming van Luminus, 990 panelen op de daken en 810 panelen op de carports. In de tweede fase kwamen er op het braakliggend terrein 2 322 zonnepanelen. De stedenbouwkundige voorschriften voor de installatie van op de grond gemonteerde panelen zijn strenger, en het kostte meer tijd om hiervoor de nodige vergunningen te krijgen.

1 218 MWh zonne-energie

De volledige installatie werd ingehuldigd op 8 september 2020. Samen zullen de 4 122 zonnepanelen ongeveer 1 218 MWh elektriciteit produceren, gelijk aan het jaarlijkse verbruik van 350 huishoudens. Dit komt overeen met 12% van de elektriciteitsbehoefte van de site. Naast het kantoorgebouw The Bridge is er een proeffabriek waar er op kleine schaal nieuwe dranken worden geproduceerd om te testen.



990 panelen zijn op de daken van twee gebouwen geïnstalleerd - het parkeerterrein bevindt zich aan de rechterkant.

Bekijk hier een luchtfoto van de installatie:
<https://www.youtube.com/watch?v=dFlsb5BXwl4>





Zonnepanelen en zonneboilers verlagen de koolstofvoetafdruk van Roeselaars zorghuis

De organisatie Sint-Idesbald heeft van duurzaamheid een van de hoofdpunten van haar strategisch meerjarenplan gemaakt. De voorzieningen in vijf aangepaste huizen voor volwassenen met een beperking zijn hier een tastbaar bewijs van.

In november 2020 plaatsten Insaver en installateur Naessens - twee bedrijven uit de Luminus Groep en dochterondernemingen van ATS - in 5 woningen van zorghuis de Kraaiaard zonnepanelen en thermische panelen, in combinatie met zonneboilers. Daarnaast werden enkele verouderde verwarmingsketels vervangen door ketels met een hoger rendement. De aanpassingen van de ketels en de installatie van de zonneboilers zijn goed voor een totale besparing van 54.957 kWh/jaar. Door het plaatsen van de zonnepanelen met een vermogen van 28 kWp vermindert de CO₂-uitstoot met 6 ton CO₂ per jaar.

Het O.C. Sint-Idesbald uit Roeselare koos bewust om zijn zorgwoningen te voorzien van duurzame energieoplossingen om het energieverbruik onder controle te houden. In de 5 zorgwoningen van 'De Kraaiaard' wonen ongeveer 24 mensen met een mentale beperking. De bewoners krijgen daar woonondersteuning zodat zij zo onafhankelijk en vrij als mogelijk kunnen wonen.

De Drempel – Kraaiaard is een woonondersteuningsproject van De broeders van Liefde-Sint Idesbald in Roeselare. Het project bestaat uit 5 woonhuizen in dezelfde straat. Ieder woonhuis is opgedeeld in een aantal studio's. In de Kraaiaard kunnen 24 volwassenen met een mentale beperking zo zelfstandig en vrij als mogelijk wonen met de nodige ondersteuning ter beschikking. De woningen zelf worden voorzien van alle comfort en veiligheid en zijn aanpasbaar aan nieuwe behoeften.

De daken van de vijf huizen zijn voorzien van thermische en fotovoltaïsche panelen.



Op het dak worden thermische collectoren geplaatst die de zonnestraling gebruiken om water te verwarmen. Dat water wordt opgeslagen in een warmwatertank. Met dit systeem krijgen particuliere klanten warm tegen lagere kosten. Het gebruik van een zonneboiler levert een aanzienlijke energiebesparing op. Zonne-energie is immers gratis, in tegenstelling tot aardgas of stookolie. Het is ook een manier om een deel van de warmwaterbehoefte op te wekken met hernieuwbare energie.

Het labo elektrotechniek van de VUB krijgt een facelift

Het Labo-ETEC van de VUB werd reeds in 1977 opgericht en na meer dan 40 jaar dienst kreeg het een verdiende make-over met de hulp van ATS, een dochteronderneming van Luminus. Los van de technische uitdagingen die de renovatie omvatten, staat deze renovatie centraal voor toekomstig technologisch onderzoek met betrekking tot duurzame, elektrische mobiliteit.

Het Laboratorium voor Elektrotechniek en Energietechniek van de Faculteit Ingenieurswetenschappen van de VUB wordt gebruikt door zowel studenten als onderzoekers en is uniek in zijn soort. Het is een van de weinige laboratoria in Europa die een maximaal vermogen ter beschikking kan stellen van respectievelijk 130 kW wisselstroom en 110 kW gelijkstroom, en dit met een spanningsrange 0 tot 500 V en frequenties tussen 10 en 90 Hz.

Beveiligen en digitaliseren

Na bijna een halve eeuw in bedrijf is de elektrische infrastructuur van het laboratorium aan verjonging toe. De elektrische machines die instaan voor de opwekking van de spanning zijn nog in perfecte staat maar zowel de borden als de aansturing van de machines in het labo waren out-dated. De renovatie van het laboratorium werd toevertrouwd aan ATS, met specifieke aandacht voor het digitaliseren van de controle. Op basis van 'touch panels' per werkstation kunnen studenten hun eigen parameterset uploaden naar de vermogen-elektronische sturing, om uiteindelijk de machines zodanig te regelen dat men aan de testbank de gewenste spanning en frequentie verkrijgt. Het nieuwe systeem stuurt de resultaten van de experimenten gelijk door naar een server voor latere verwerking. De oude, analoge bediening werd gedigitaliseerd, en de bediening gebeurt via twee grote aanraakschermen.

Onderzoek naar mobiliteit

Het laboratorium wordt tevens ingezet voor onderzoek; meer specifiek in het onderzoekscentrum voor mobiliteit, logistiek en autotechnologie (MOBI) van de VUB. In de loop der jaren heeft deze onderzoeksgroep een solide reputatie verworven in de automobielsector. Tal van fabrikanten rekenen op MOBI voor onderzoek met betrekking tot batterijen en aandrijvingen voor de elektrische auto's van de toekomst.

ATS stond - samen met het keuringsorgaan - voor bijzondere uitdagingen. Het moest rekening houden met enerzijds de veiligheidsvoorschriften in de wetgeving* en anderzijds de eigenheid van het labo en de mogelijkheid tot uitvoering van specifieke experimenten. Missie geslaagd, het laboratorium kreeg groen licht vanuit veiligheidsoogpunt en is volledig operationeel.

De overgang analoog-digitaal staat centraal in de renovatie. Het meest zichtbare aspect: de bedieningsaanraakschermen die over de oude analoge panelen hangen. Voor deze foto die begin september werd genomen, deden de teams van ATS en VUB even hun mondknagers af.



* AREI (Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties).

Security of Supply

Het kader

De rol van de transportnetbeheerder

Het evenwicht op het hoogspanningsnet moet op elk moment verzekerd zijn. Daarvoor doet Elia een beroep op 'balanceringsverantwoordelijken' (BRP*). Deze elektriciteitsleveranciers garanderen mee het behoud van het evenwicht in het net: tussen het verbruik van hun klanten en wat zij zelf produceren en/of doorverkopen aan Elia.

Elia moet ook kunnen beschikken over reservevermogens, opwaarts en neerwaarts. Hiermee compenseert het residuele en incidentele onevenwichtigheden.

Dit evenwicht kan met verschillende middelen worden bereikt.

- Het primaire regelvermogen – frequentiestabilisatie (FCR), automatisch geactiveerd in minder dan 30 seconden, opwaarts en neerwaarts;
- Het secundaire regelvermogen – automatisch frequentieherstel (aFRR), continu geactiveerd, opwaarts en neerwaarts;
- Het tertiaire reservevermogen - manueel frequentieherstel (mFRR), kan alleen opwaarts worden geactiveerd en wordt gebruikt in geval van een aanzienlijk onevenwicht;
- Het niet-gereserveerde vermogen dat opwaarts en neerwaarts kan worden geactiveerd in het kader van een CIPU-contract (Contract for the Injection of Production Units);
- Import en export van elektriciteit, gecontracteerd bij naburige transportnetbeheerders.

De rol van Luminus: we verzekeren op elk moment mee het evenwicht tussen productie en consumptie

De thermische centrales van Luminus leveren verschillende diensten aan transportnetbeheerder Elia. We zorgen op twee manieren mee voor het evenwicht in het net en de bevoorradingszekerheid van het land.

(1) De rol van 'balanceringsverantwoordelijke'. We verzekeren in realtime het evenwicht volgens de volumes die onze klanten verbruiken. Als onderdeel van deze rol moet Luminus permanent en in realtime op de transmissie- of distributienetten een hoeveelheid energie injecteren die overeenkomt met het verbruik van zijn klanten. Elke onevenwichtigheid heeft een kostprijs en deze kan hoog oplopen als de beschikbare capaciteit niet de energie kan produceren die door de netten wordt gevraagd. Een bevoorradingstekort kan, samen met eventuele incidenten, impact hebben op het totale evenwicht van het systeem.

Wat is er nodig om dit evenwicht op elk ogenblik te verzekeren en de risico's zoveel mogelijk te beperken?

- De correcte inschatting van de consumptieprofielen van de klanten op lange, middellange en korte termijn. Zo kunnen op voorhand de middelen worden voorzien om hun behoeften optimaal te af te dekken. Zowel wat de kostprijs als de betrouwbaarheid van de geleverde energie betreft.
- De evaluatie of meting van de schommelingen van de hernieuwbare productie.
- De optimale benutting van de flexibiliteit bij klanten en/of de bijsturing in realtime van de productie van de meest flexibele installaties (gecombineerde cycli in werking, open cycli, warmtekrachtkoppeling, ...). Zo kunnen schommelingen in de hernieuwbare

productie of een uitval van andere productie-eenheden worden gecompenseerd.

- De financiële risico's afdekken die verbonden zijn aan de zeer grote schommelingen van de elektriciteits- en gasprijzen op de groothandelsmarkt. Deze prijzen kunnen plots sterk stijgen, bijvoorbeeld bij onverwachte onbeschikbaarheid. Of ze kunnen fors dalen als er structureel te veel wordt geproduceerd in vergelijking met de vraag. Daardoor dalen de inkomsten van de producenten.

(2) We leveren een bijdrage aan het evenwicht in het netwerk via onze ondersteunende diensten - ook in realtime of op zeer korte termijn. Deze diensten omvatten:

- automatisch frequentiestabilisatie (FCR);
- automatisch frequentieherstel (aFRR);
- manueel frequentieherstel (mFRR);
- blackstart service geactiveerd bij black-out.

Als producent draagt Luminus bij tot het evenwicht tussen productie en verbruik die door de transportnetbeheerder wordt verzekerd. We nemen deel aan periodieke aanbestedingen voor deze ondersteunende diensten - die we aanbieden via onze eigen productie-eenheden.

* Balance Responsible Parties

Gasgestookte elektriciteitscentrales: onmisbaar voor de productie/consumptiebalans en de bevoorradingszekerheid

Het opstarten van de flexibele, niet-gereserveerde productie-eenheden gebeurt op basis van tarieven van meerdere producenten. De goedkoopste komen eerst, totdat aan de vraag is voldaan. De elektriciteitscentrales uit de buurlanden zijn ook actief op deze groothandelsmarkt, binnen de grenzen van de beschikbare interconnectiecapaciteit.

De rentabiliteit van gasgestookte elektriciteitscentrales hangt af van de zogeheten ‘clean spark spread’: het prijsverschil tussen de aankoopprijs van het gas en de bijbehorende CO₂ enerzijds, en de prijs van de verkochte elektriciteit op de groothandelsmarkten anderzijds.

Thermische centrales die niet gereserveerd zijn voor het leveren van balanceringsdiensten werken enkel wanneer de marktprijzen de variabele productiekosten dekken.

Dit betekent dat de groothandelsmarkten niet systematisch de investeringskosten vergoeden van producenten.

De indicatoren

De bijdrage aan de bevoorradingszekerheid wordt beoordeeld met diverse gegevens.

Elia kan voor de black-startcontracten een beroep doen op productie-eenheden die voorzien zijn van dieselmotoren. Black start is een opstart zonder externe stroombron na een stroomstoring. De centrale van Seraing en de twee open cycli van Gent-Ham, waarvan de dieselmotoren elke maand worden getest, bieden deze service.

In 2020 werd op verzoek van Elia een black-starttest uitgevoerd in Gent-Ham. Een eerste test was niet geslaagd. Daarom was er twee weken later een tweede test, nu met een positief resultaat.

In de loop van 2019 is nog een indicator gedefinieerd. Het gaat om de beschikbaarheidsgraad van productie-eenheden met een geïnstalleerd vermogen van meer dan 100 MW. De data zijn toegankelijk via het REMIT-platform (Regulation Energy Market Integrity & Transparency).

Volgens de REMIT-verordening moeten Europese elektriciteitsproducenten zogeheten “fundamentele gegevens” verstrekken, bijvoorbeeld over de beschikbaarheid en het gebruik productie-eenheden die “belangrijk zijn voor de markt”. Voor Luminus zijn dat de gecombineerde-cyclus gasturbines van Seraing en Ringvaart.

In 2020 was de beschikbaarheidsgraad van deze productie-eenheden 79,1%. Dit kwam door het langdurige uitvallen van Ringvaart. Eind 2019 deed zich een incident voor met de rotor. Hij moest worden hersteld en voor de winter opnieuw geïnstalleerd. In de tussenliggende periode was er een oplossing via een leaseformule.

Bevoorradingszekerheid

Succesvolle geplande black-starttests



Bron: Luminus.

Beschikbaarheid van elektriciteitscentrales van meer dan 100 MW



Bron: Luminus.



Een versnelling van de energietransitie

De uitdaging

De klimaatcrisis geeft een extra impuls aan de strategie van Luminus om energiediensten te ontwikkelen en om hernieuwbare energie te stimuleren. We zijn vastbesloten om een volwaardige rol te spelen in het koolstofvrij maken van de economie.

Innovatie is een van de pijlers als een onderneming een stap verder wil gaan. Innovatie wordt nóg belangrijker door de versnelde energietransitie en omdat klanten steeds hogere verwachtingen hebben. De technologische vooruitgang is niet te stuiten en dit op alle niveaus. Energiebronnen worden steeds milieuvriendelijker en infrastructuur steeds zuiniger. Digitale tools om het energieverbruik nauwkeuriger te meten, te controleren en te beperken, winnen aan efficiëntie en gebruiksvriendelijkheid.

De rol van elektrificatie: elektrificatie draagt op verschillende manieren bij tot het koolstofvrij maken van de economie.

Het kan de goedkoopste en meest efficiënte manier zijn om de uitstoot in tal van sectoren te verminderen. Dit is te verklaren door de wetten van de fysica en de elektriciteit: de efficiëntie van elektrische technologieën is meestal veel hoger dan die van technologieën op basis van fossiele brandstoffen. Daardoor daalt het energieverbruik. Een elektrisch voertuig is bijvoorbeeld driemaal energie-efficiënter dan een voertuig op klassieke brandstof; een warmtepomp vermindert het verbruik met een factor 3 of 4 in vergelijking met gas- of stookolieverwarming.

Bovendien kan elektrificatie de energiemix van een land op grote schaal koolstofarm maken. Zo dringen we de uitstoot verder terug in sectoren (verwarming, vervoer) die voordeel zouden kunnen doen door vaker elektrificatie te gebruiken.

Ten slotte kan elektrificatie bijdragen tot het koolstofvrij maken van toepassingen of sectoren die niet rechtstreeks kunnen worden geëlektrificeerd. Denk bijvoorbeeld aan de zogeheten 'groene' waterstof, geproduceerd uit hernieuwbare energiebronnen. Die kan als dusdanig worden gebruikt of worden omgezet, bijvoorbeeld om methanol of andere koolstofvrije synthetische brandstoffen te verkrijgen.

Om al deze redenen stimuleert elektrificatie permanent innovatie. Een veelbelovend voorbeeld is het steeds beter programmeren van de laadbeurten van elektrische voertuigen. Daardoor benutten we optimaler het potentieel van hernieuwbare energie, zowel van wind- als fotonvoltaïsche energie. Dit geeft het netwerk immers een grotere flexibiliteit én komt er een beter evenwicht tussen productie en verbruik.

Het kader

Nieuwe activiteiten ontwikkelen: het betekent dat we voortdurend moeten innoveren en nieuwe expertise moeten verwerven. Daarom zetten we een deel van onze middelen – financieel, personeel en technisch – in om klaar te zijn voor de toekomst. De hoofdlijn van de strategie van Luminus berust op twee pijlers.

- Het "Power to Innovate"-programma. Het moet innovatie stimuleren, de bedrijfstransformatie versnellen en nieuwe bedrijfsmodellen testen op hun waarde. We steunen daarbij vooral op de #next incubator en de in 2019 gelanceerde #now-aanpak. Deze moet de innovatieve spirit van de Luminus-teams aanzwengelen in hun dagelijkse activiteit.
- Transversale teams voor bedrijfsontwikkeling. Zij zijn 'agile' georganiseerd om nieuwe producten of aanbiedingen te ontwikkelen, in samenwerking met de business.

Power to Innovate

In 2016 lanceerde Luminus het programma "Power to Innovate", met drie doelstellingen:

- Een cultuurverandering ondersteunen door innovatie centraal te stellen in de werkmethodes die iedereen enthousiast maken.
- Sneller nieuwe producten en diensten ontwikkelen en op de markt brengen om zo de concurrenten voor te blijven.
- Durven te experimenteren met nieuwe businessmodellen en andere disruptieve ideeën, om de groeipolen van morgen te identificeren.

#next

In 2016 richtte Luminus #next op, een innovatieaccelerator met een eigen governance. Werknemers kunnen minstens drie maanden worden gedetacheerd. Met de steun van Start-it@KBC krijgen ze de mogelijkheid om prototypes te ontwikkelen. De projecten worden geselecteerd door een comité waarin ook externe experts en managers van dochterondernemingen van Luminus zetelen.

Business Development

Sinds 2018 heeft Luminus een apart budget voor activiteiten rond Business Development. Hierdoor kunnen veelbelovende concepten hun waarde aantonen. Dit gebeurt vooral door proefprojecten op te starten met verschillende partners: Belgische start-ups, dochterondernemingen van de EDF Groep en de afdeling Onderzoek & Ontwikkeling van de groep. Binnen afgebakende thema's dragen deze initiatieven bij om de positionering van Luminus te verduidelijken, het marktpotentieel te evalueren, een product of een aanbod samen te stellen en de lancering ervan op de markt te versnellen.

De indicatoren

115,4 miljoen euro geïnvesteerd in 2020

In 2020 bedroegen de directe investeringen van Luminus 115,4 miljoen (BGAAP-equivalent), waarvan 69,2% werd besteed aan hernieuwbare energie (wind- en waterkracht).

Deze investeringen gingen vooral naar de bouw van 22 nieuwe windturbines in Turnhout (1), Cosucra Pecq (1), Rossel Nijvel (1), Sint-Gillis-Waas (1), Spy 2 (2), de uitbreiding in Leuze (3), AGC Seneffe (1), Tinlot (3), Lommel (5), Alken (2), EOC Evergem (1) en Zelzate (1). In totaal beliepen de investeringen van Luminus in hernieuwbare energie 79,8 miljoen euro. En dit rechtstreeks of via de eigen ontwikkelingsmaatschappijen (e-NosVents, opgericht in 2016, ActiVent Wallonië, opgericht in 2017, Eolus, opgericht in 2019).

Bovendien konden de diensten op het gebied van energie-efficiëntie verder uitbreiden dankzij verschillende overnames. ATS bleef vooral groeien in de elektrotechniek, door de overname van vier bedrijven: Elektriek, CDL Engineering, Elektrotech VVV en Westelec.

Belastingverlagingen voor innovatie en hernieuwbare energie

Luminus heeft voor zijn initiatieven rond Onderzoek & Ontwikkeling in 2020 een vermindering van de roerende voorheffing genoten van 3,68 miljoen euro.

De belastingbesparing voor de investeringen in hernieuwbare energie in 2020 wordt geraamd op 10,49 miljoen euro.

	2018	2019	2020
Investeringen in miljoen euro	124,6	150,7	115,4
Vermindering van de roerende voorheffing dankzij innovatie, in miljoenen euro's	3,35	3,29	3,68
Belastingbesparing door investeringen in hernieuwbare energie, In miljoenen euro's	11,28	10,94	10,49

Meer dan een kwart van de bedrijfswagenvloot geëlektrificeerd: Luminus test zijn eigen oplossingen!

Luminus stuurt zijn beleid voor bedrijfsvoertuigen voortdurend bij om de CO₂-voetafdruk van het wagenpark te verkleinen. Tegelijkertijd wordt erover gewaakt dat de voertuigen beantwoorden aan de behoeftes van individuele bestuurders. Dankzij het EV60-project werd in 2020 al meer dan een kwart van het wagenpark geëlektrificeerd. Dat betekent 110 bestelde auto's, waarvan eind 2020 reeds 97 op de baan, op een totaal van 417 (26,4%).

De oorsprong van de elektrificatie van de vloot dateert van 2018. Luminus wijzigde toen radicaal het bedrijfswagenbeleid om de koolstofvoetafdruk te verkleinen. Toen werd beslist om vanaf 2022 geen wagens meer te bestellen met een verbrandingsmotor. Tot eind 2021 mag de uitstoot van de nog te bestellen wagens bovendien niet hoger zijn dan 129 g/km.

Deze jonge starters, door Luminus aangeworven in het kader van het "Young Graduates"-programma, namen in september 2020 hun gloednieuwe elektrische Opel Corsa in ontvangst.



Welke lessen werd getrokken?

Om vaart te maken met de ingeslagen richting, lanceerde Luminus eind 2019 het EV60-programma. Het doel was om 60 Luminus-medewerkers te overtuigen om een elektrische auto te verkiezen boven een klassieke wagen. Voertuigen die nog niet 'einde contract' waren, werden toegevoegd aan de pool van voertuigen. Er werd een tijdelijke bestelstop ingevoerd voor nieuwe wagens met een brandstofmotor om de beschikbaar gekomen poolwagens zo snel mogelijk opnieuw te kunnen inzetten.

Om van het programma een succes te maken, moesten we twee grote hindernissen overwinnen:

- Het gebrek aan kennis van dit type voertuigen wegnemen. Slechts weinigen wisten wat het betekent om dagelijks met een elektrische wagen te rijden.
- Het principe van het opladen verduidelijken. Iedereen moest gerustgesteld en geïnformeerd worden over de verschillende mogelijkheden die bestaan om een elektrische wagen op te laden en het gemak ervan.

Luminus gaf daarom aan iedereen die dat wilde gedurende enkele dagen een elektrische wagen om "elektrisch rijden" uitgebreid te testen.

Tegelijkertijd installeerde Luminus ook laadinfrastructuur:

- 40 laadpunten in de Luminus-vestigingen in Brussel, Gent Ham, Hasselt en Seraing;
- 70 laadpalen werden geïnstalleerd bij werknemers die thuis een garage of parkeerplaats hebben (woningen en appartementen);
- 10 collega's kozen voor een slimme laadkabel;
- Enkele collega's die niet de mogelijkheid hebben om thuis op te laden, zetten toch de stap en kozen voor opladen in hun buurt aan publieke laadpalen

Luminus geeft zijn medewerkers ook een laadpas die toegang geeft tot een groot netwerk van laadpalen in Europa.

Al deze inspanningen hebben geloond: met 110 bestelde elektrische voertuigen in de loop van 2020, werd het oorspronkelijke doel van 60 werknemers bijna verdubbeld.

De opgedane ervaring zorgt er ook voor dat Luminus zijn aanbod rond elektrische mobiliteit voor bedrijven kon en verder kan blijven verbeteren. Een beter argument om nieuwe klanten te overtuigen ook de stap naar elektrische mobiliteit te maken, bestaat er niet. We kunnen immers vanuit onze intern opgedane ervaring spreken.

Verhuis hoofdkantoor Luminus: 81% energiebesparing in 2020

In januari 2020 verhuisde Luminus zijn hoofdzetel van de Markiesstraat naar de Koning Albert II-laan 7 in Sint-Joost-ten-Node. Het nieuwe gebouw met de naam Seven is het eerste 'Nearly Zero Energy'-gebouw in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Innovatieve software ontwikkeld door ATS

Vooruitstrevende technologie, en in het bijzonder het Internet of Things (IoT), lag aan de basis van de ATS-software voor intelligente gebouwen zoals Seven. Deze software - ATS SmartTool - kadert in het Smart Buildings-project dat Luminus heeft opgezet om de koolstofvoetafdruk van gebouwen te verlagen.

De tool verzamelt alle data over energieverbruik en -productie, luchtkwaliteit per ruimte, temperatuur en lichtsterkte op een centraal platform. Het houdt ook rekening met de planning van de vergaderzalen en de weersvoorspellingen. De integratie en analyse van al deze data is de basis om de energie-efficiëntie van de gebouwen te verbeteren.

Met de ATS SmartTool is de energieprestatie van het nieuwe ATS-gebouw in Gent verbeterd met 10% tot 15%.



Visualisatie van de temperatuur per kamer dankzij de SmartTool van ATS.

Seven is bijzonder goed geïsoleerd en heeft driedubbele beglazing. Het gebouw is ook uitgerust met zonnepanelen op het dak, oplaadpunten voor elektrische auto's, ledverlichting en een autonoom HVAC-verwarmingssysteem.

Van Markies naar Seven, een aanzienlijke winst in energie

Door de verhuis van het hoofdkantoor van Luminus is het energieverbruik van zijn administratieve afdelingen met 81% gedaald. In 2019 bedroeg het verbruik in de Markiesstraat 1 560 MWh, voor een oppervlakte van 7 567 vierkante meter. Het verbruik van Seven zal 298 MWh bedragen in 2020, voor een oppervlakte van 5 350 vierkante meter: een daling van 71% voor een soortgelijke oppervlakte. Deze resultaten moeten wel gerelativeerd worden in het licht van de gezondheids crisis. Vanaf maart 2020 daalde de bezettingsgraad van de drie verdiepingen aanzienlijk. Tegelijkertijd werd het ventilatiesysteem aangepast om de luchtcirculatie te maximaliseren.

Dit zeer positieve resultaat maakt deel uit van een consistent beleid. De keuze voor een passief gebouw voor de commerciële teams in Luik had al gezorgd voor een vermindering van het verbruik van 31% in 2018. De beperking van de gebruikte oppervlakte van de gebouwen in Hasselt betekende een verlaging van 30% in hetzelfde jaar. Maar Luminus gaat verder. Er komt een uitgebreide analyse van het nieuwe hoofdkwartier Seven. Doel is om

de verwarming, verlichting en ventilatie te moduleren volgens de buitentemperatuur, de impact van natuurlijk licht en de bezettingsgraad. Deze studie voorziet ook de installatie van sensoren waarmee de aanwezigheid van personen, de lichtsterkte, de temperatuur, de hoeveelheid CO₂ en de luchtkwaliteit op de drie kantoorverdiepingen wordt geregistreerd. Al deze data komen samen op één platform. De realtime-instellingen verbeteren ieders comfort én verminderen de CO₂-uitstoot.

De gevel van Seven: de nieuwe hoofdzetel van Luminus is een 'Nearly Zero Energy'-gebouw.



* Internet of Things.



Start-up Befutura vergemakkelijkt renovaties die de CO₂-uitstoot van wijken verminderen

Befutura is ontstaan uit de innovatie-incubator van Luminus. Het analyseert buurten en hun energieverbruik zodat de bewoners heel gericht renovatiewerkzaamheden kunnen uitvoeren.

Befutura helpt renovaties te vergemakkelijken. Dat doet het door burgers een energie-audit van hun woningen aan te bieden en hen via een platform in contact te brengen met geselecteerde vaklui. De voorgestelde renovaties moeten hun energieverbruik optimaliseren en de CO₂-uitstoot verminderen.

De eerste renovatiewerkzaamheden zijn gestart in het najaar van 2020, met inachtneming van de social distancing.

Befutura ontstond in maart 2020, met de enthousiaste steun van het selectiecomité van de Innovatie-Incubator van Luminus.

Na vier maanden onderzoek werden twee proefprojecten in Leuven gelanceerd. Befutura vergeleek talrijke data en kon zo overconsumptie straat voor straat in kaart brengen om het potentieel voor renovatie te bepalen. Tijdens bewonersvergaderingen heeft Befutura het proces stap voor stap toegelicht. Deze bewustmakingscampagnes hadden diverse energie-audits als resultaat. De eerste renovaties zijn eind 2020 van start gegaan.

Bovendien kon Befutura de zichtbaarheid van het project verhogen dankzij een initiatief van Bond Beter Leefmilieu. In november organiseerde deze vereniging een webinar om steden, overheden, instellingen en andere organisaties bewust te maken van het belang van de renovatie van de oudste woningen en woonwijken. Het webinar was een groot succes: het telde ruim 300 deelnemers. De eerste renovaties van Befutura waren al aan de gang en kregen zo meteen veel aandacht.

“Huizen snel, gemakkelijk, gericht en lokaal renoveren om zo de CO₂-uitstoot te verminderen: het past perfect in de beleidsagenda van veel steden en gemeenten” aldus Frederik Simoen, verantwoordelijk voor innovatie bij Luminus.

“Met de COVID-19-crisis en telewerken is het optimaliseren van energieverbruik van woningen belangrijker dan ooit.”

Befutura heeft een E-book gemaakt met de titel “Energetisch renoveren met succes”, met daarin een schat aan tips en adviezen voor residentiële klanten.



De mensen die meededen aan deze renovatie-campagne delen hun ervaringen: <https://www.youtube.com/watch?v=L5teoZwFw2c>

In deze video licht Befutura zijn project toe: <https://www.youtube.com/watch?v=e-j7Pgfx-10>





Luminus positioneert zich op de opkomende markt voor 'groene' waterstof

Met de steun van Hynamics, dochteronderneming van de EDF Groep en gespecialiseerd in koolstofarme en hernieuwbare waterstofoplossingen, heeft Luminus zich in 2020 gepositioneerd in verschillende projecten voor de ontwikkeling, financiering, bouw en exploitatie van waterstofproductielocaties in België. Luminus wil de lokale leverancier bij uitstek worden voor 'groene' waterstof en voor aanverwante diensten.

Een eerste project in de haven van Gent

In november 2019 heeft Luminus een contract getekend met Terranova dat drie privépartners omvat (DEME, Jan de Nul en Aertssen) en met Nippon Gases. Dit gebeurde in het kader van het 'Groene Octopus'-project van de Europese Commissie. Het doel: de haven van Gent ontwikkelen als een van de leveranciers van groene waterstof in België. Dit draagt bij tot het koolstofvrij maken van industriële installaties, zwaar vrachtvervoer en logistiek. In april 2020 stuurde de Vlaamse overheid dit project in als IPCEI* bij de Europese Commissie.

Dit eerste project moet de Luminus-windturbines en het Terranova-zonnepark verbinden met een elektrolyse-installatie. Hierdoor kan vanaf 2022-2023 'groene'

waterstof worden geproduceerd. Er lopen gedetailleerde studies voor een elektrolyse-installatie van 1 MW die op de Terranova-site zal worden gebouwd. In de tweede fase van het project zal dit oplopen tot 5 MW.

Overeenkomsten met Mydibel en IDETA voor een CO₂-neutrale toekomst

Luminus is twee extra partnerschappen aangegaan in 2020: met Mydibel in Moeskroen en met het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling IDETA in Picardisch Wallonië.

In augustus 2020 werd een samenwerkingsovereenkomst ondertekend met Mydibel voor de productie van biogas en de opwekking van 'groene' waterstof.

In september 2020 hebben Luminus en IDETA afgesproken om vier 'groene' waterstofstations in Picardisch Wallonië te ontwikkelen. Dankzij dit project gaan de windturbines van Luminus voortaan IDETA's netwerk van aardgastankstations (CNG) in België en Luxemburg bevoorraden. Dit nieuwe type brandstof zal worden ingezet voor het koolstofvrij maken van zwaar vervoer.

De Luminus-windturbines zullen de Terranova-site in de haven van Gent voorzien van energie voor de productie van 'groene' waterstof.

'Groene', 'blauwe' en 'grijze' waterstof: wat is het verschil?

Tegenwoordig wordt 95% van de waterstof geproduceerd uit fossiele brandstoffen. Hierbij komt veel CO₂ vrij, vandaar de term 'grijze' waterstof. Waterstof (H₂) kan geproduceerd worden door splitsing van een watermolecule (H₂O) door elektrolyse, d.w.z. met elektrische stroom. Waterstof wordt als 'groen' beschouwd als deze elektrische stroom hernieuwbaar is. Daarom is 'groene' H₂ een interessante oplossing om sectoren koolstofvrij te maken indien directe elektrificatie

niet mogelijk is. Dit is het geval in de raffinage-industrie, chemische industrie en in het zwaar transport.

'Blauwe' waterstof wordt gevormd uit aardgas (CH₄), d.w.z. uit fossiele energie. Het gas wordt gesplitst door middel van steam methane reforming (SMR) of auto thermal methane reforming (ATR). De vrijgekomen CO₂ wordt direct opgevangen en opgeslagen door een proces genaamd CO₂-afvang en -opslag (CCS).

* Important Projects of Common European Interest.





De ontplooiing van onze medewerkers ondersteunen

Veiligheid en welzijn

Veiligheid en gezondheid

Professionele activiteiten vormen tegelijk een troef en een risico voor de gezondheid. De beroepsrisico's voor de gezondheid en de veiligheid van het personeel variëren naargelang het uitgeoefende beroep. De risico's zijn niet dezelfde in een industriële, administratieve of commerciële omgeving. De vermindering van de risico's die verbonden zijn aan de werkomgeving of het individueel gedrag, is een prioriteit om de veiligheid en gezondheid van het eigen personeel en dat van de contractors te vrijwaren.

Levenskwaliteit op het werk

Het welzijn op het werk heeft rechtstreeks invloed op de sfeer op het werk en de motivatie, de prestaties en het innovatievermogen van het personeel. Het is een belangrijk aandachtspunt geworden voor bedrijven die werknemers willen aantrekken die zich ten volle willen ontplooiën. Daarenboven zijn we ervan overtuigd dat tevreden medewerkers zorgen voor tevreden klanten.

Competentieontwikkeling

Onze onderneming moet niet alleen haar competenties in haar traditionele activiteiten onderhouden maar ook nieuwe competenties ontwikkelen binnen de toekomstgerichte en groeidomeinen van de onderneming. Dat veronderstelt de identificatie van de sleutelfuncties en -profielen, het aantrekken van nieuw talent en het motiveren en behouden van de meest performante medewerkers.

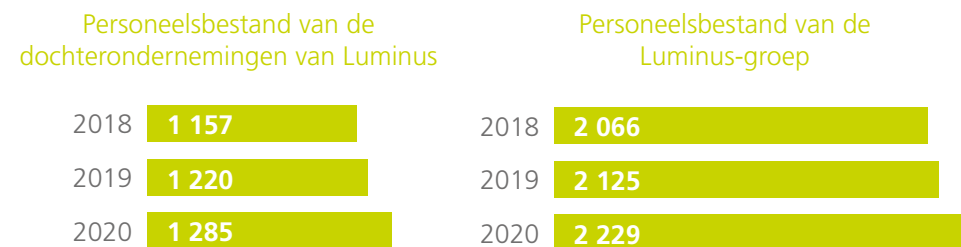
Diversiteit

De diversiteit van het personeel in al haar vormen (vaardigheden, ervaring, leeftijd, geslacht, cultuur, enz.) ligt aan de basis van innovatie. Ook beantwoordt dit beter aan de verwachtingen van de klant. Ze is dus de bron van duurzame ontwikkeling, zowel in menselijk als in economisch opzicht. Diversiteit is ook een permanent aandachtspunt om teamwerk aan te moedigen.

Dochterondernemingen van Luminus: uitbreiding van het personeelsbestand

In 2020 is het aantal werknemers van de dochterondernemingen van Luminus, die gespecialiseerd zijn in energiediensten, met 5,3% gestegen. De overnames door ATS hebben hiertoe bijgedragen (zie het hoofdstuk Innovatie).

In totaal is het personeelsbestand van Luminus en zijn dochterondernemingen met 5% gegroeid.



GRI 102-7

Bron: Luminus.



Gezondheid en veiligheid

Op het vlak van gezondheid en veiligheid op het werk beheerste de coronacrisis het jaar 2020. De slogans "Safety first" en "Zero harm" bleken relevanter dan ooit. Bij de bescherming van de gezondheid en veiligheid van werknemers en onderaannemers moeten we, zowel op de werkplek als tijdens het telewerken, rekening houden met nieuwe risico's: virologische maar ook psychosociale*.

Ambitieuze doelstellingen

Luminus streeft steeds naar 'nul ongevallen', zowel voor zijn medewerkers als onderaannemers. Dat blijkt uit de ambities voor de maximale frequentiegraad voor het geheel van het personeel en de onderaannemers. Voor 2020 lag de grens op 1,5.

Veiligheid is dan ook een van de wegingsfactoren bij de evaluatie van het kaderpersoneel.

Het is ook een belangrijk criterium voor de toekenning van een variabele verloning voor het directiecomité van Luminus. Kortom, alle personeelsleden worden gestimuleerd om de veiligheidsregels na te leven. Dat gebeurt onder meer via wekelijkse boodschappen waarin telkens een ander thema wordt belicht (zie ook hierna: Het kader).

Het kader

Sinds 2010 heeft Luminus een geïntegreerd beheersysteem voor gezondheid, veiligheid en milieu. In alle werkplaatsen en voor de meeste professionele situaties werd een risicoanalyse uitgevoerd. Deze wordt regelmatig geactualiseerd. De oorzaak van elk ongeval of bijna-ongeval wordt minutieus geanalyseerd. Dit doen we om herhaling van ongevallen te vermijden, om de materiële oorzaken weg te nemen en de menselijke invloed op een ongeval te beperken. In de loop van 2016 werd er een nieuwe fase ingeluid met de uitrol van een "Zero harm"-beleid. Hiermee gaan we nog een stap verder dan de "Nul ongevallen"-doelstelling.

Het voorkomen van dodelijke ongevallen blijft onze prioriteit. De medewerkers en onderaannemers worden hierrond gesensibiliseerd via de "10 life-saving rules" en de "5 simple actions" waarop Luminus sinds 2018 sterk de nadruk legt.

Luminus hanteert een reeks sleutelindicatoren die de prestaties op het vlak van veiligheid of onderliggende indicatoren, zoals het aantal bijna-ongevallen, rechtstreeks meten. De evolutie van deze indicatoren wordt maandelijks gemonitord en gecommuniceerd aan alle managementleden en op elke raad van bestuur.

Luminus sensibiliseert zijn medewerkers al vele jaren via een wekelijks "Zero harm"-bericht, waarin een veiligheidsthema kort wordt toegelicht. "We sturen wekelijks berichten uit over veiligheid en gezondheid., bevestigt Ben Aelbrecht, preventieadviseur psychosociale aspecten. Deze moeten, op initiatief van de manager, in teamverband worden besproken, zodat iedereen zich voortdurend bewust is van de uitdagingen."

ISO-certificering

Luminus N.V is sinds 2019 ISO 45001 gecertificeerd (en OHSAS 18001 sinds juni 2013)

Er heeft zich helaas een dodelijk ongeval voorgedaan bij een van onze dochterondernemingen. Op 10 april 2020 viel een van de werknemers van een onderaannemer van het dak tijdens de renovatie van een plat dak. De analyse van de oorzaken toonde aan dat deze persoon geen veiligheidsharnas droeg. Na dit ongeval werd een specifiek charter opgesteld om de risico's bij werken op hoogte tot een minimum te beperken. Door middel van veiligheidsbezoeken wordt toegezien op de uitvoering van dit charter.

* Voor sommigen betekende de lange periode van telewerken een betere work-lifebalance maar het verhoogde ook het risico op isolement en demotivatie.



De indicatoren

Een ongeval met werkverlet

Na vijf opeenvolgende jaren zonder ongeval met werkverlet, kreeg Luminus in 2020 te maken met een arbeidsongeval dat leidde tot 135 dagen afwezigheid. Dit was het gevolg van de neveneffecten van een elektrificatie. Tijdens werkzaamheden met een collega aan een elektriciteitskast raakte een technicus per ongeluk een stroomrail onder spanning, die niet zichtbaar was. Er werd een analyse gemaakt van de directe en onderliggende oorzaken van het ongeval. De conclusies werden met alle betrokken collega's gedeeld om herhaling van een dergelijk ongeval te voorkomen.

In 2020 bedroeg de frequentiegraad 0,8 en de ernstgraad 0,1. Ter vergelijking: de frequentiegraad voor de Belgische energiesector bedroeg in 2019 3,8 en de ernstgraad 0,37.

Drie ongevallen bij onderaannemers

Bij de onderaannemers werden drie ongevallen met werkverlet geregistreerd, wat neerkomt op een frequentiegraad van 4,1 - tegen 5,2 in 2019.

- Bij het eerste ongeval in augustus verwondde een werknemer zijn hand aan een metalen onderdeel tijdens een assemblageopdracht op de productiesite Ringvaart.
- Bij het tweede ongeval in september liep een onderaannemer ernstige huidirritatie op na werkzaamheden aan het natte beton van de fundering van een windturbine.
- Bij het derde ongeval in oktober struikelde een technicus en bleesde zijn rechterknie op een bouwplaats van een windturbine.

In totaal gingen bij de onderaannemers 11 werkdagen verloren.

De totale ernstgraad voor 2020 (werknemers + onderaannemers) bedraagt 0,07.

Aantal opleidingsuren rond veiligheid daalt met 16,5%

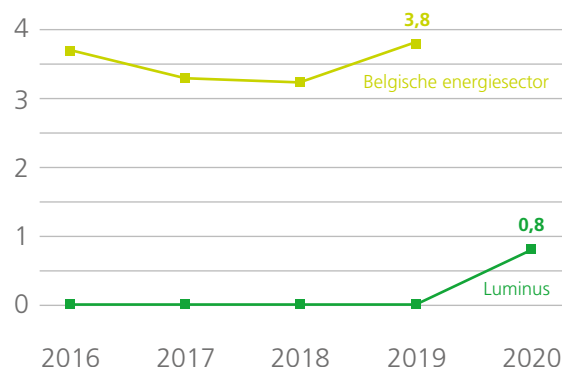
In 2020 werd in totaal 5 332 uur aan veiligheidsopleiding besteed - een daling van 16,5% ten opzichte van 2019.

Deze daling is te wijten aan annuleringen wegens de coronacrisis en opeenvolgende periodes van lockdown.

De daling van het aantal opleidingen werd gedeeltelijk gecompenseerd door nieuwe online-opleidingen, met name workshops over geestelijke gezondheid en veerkracht.

	2018	2019	2020
Uren besteed aan veiligheid	5 502	6 385	5 332
Ongevallen met werkverlet	0	0	1
Ongevallen gemeld door onderaannemers	2	4	3
Frequentiegraad van door onderaannemers gemelde ongevallen	2,9	5,2	4,1

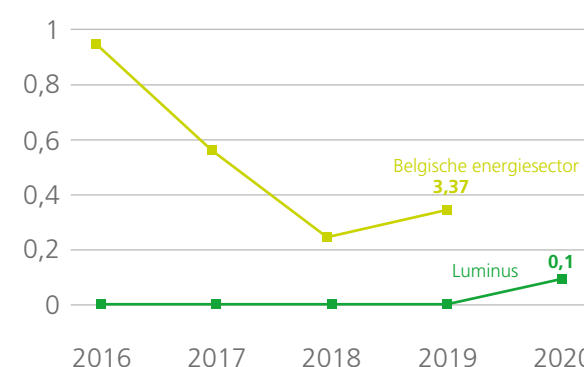
Frequentiegraad van ongevallen met werkonderbreking



GRI 403-2-a

Bron: Luminus.

Globale ernstgraad



GRI 403-2-a

Bron: Luminus.



Levenskwaliteit op het werk

Welzijn op het werk heeft een directe invloed op de sfeer, de motivatie, de prestaties en het innovatievermogen van het personeel. Welzijn is daarom een belangrijk aandachtspunt geworden wanneer bedrijven werknemers willen aantrekken die hun talenten ten volle willen ontplooien. Tevreden werknemers dragen rechtstreeks bij tot de tevredenheid van de klanten en de reputatie van de onderneming.

Het kader

Welzijn op het werk is een zeer breed begrip waarbij we kijken naar hygiëne, ergonomie, de lichamelijke gezondheid (zie "gezondheid en veiligheid") en de mentale gezondheid van de medewerkers.

Luminus meet de evolutie van het welzijn op alle sites en stelt vervolgens aangepaste acties voor. Er zijn verschillende meetmethoden. Zo peilt Luminus jaarlijks naar de personeelstevredenheid. De resultaten van de enquête worden in elk team besproken en leiden tot actieplannen. Verder zijn er drie hr-managers dagelijks nauw betrokken bij het reilen en zeilen van hun afdelingen. Ook telt Luminus zeven vertrouwenspersonen en een interne preventieadviseur psychosociale aspecten.

Ten slotte blijft Luminus 'poositivisme' promoten (de drie 'o's' staan voor openheid, objectiviteit en optimisme). "Welzijn op het werk komt niet alleen vanuit het management, iedereen werkt er samen aan", weet Ben (preventieadviseur psychosociale aspecten). "Onze slogan is ook hier van toepassing: Samen maken we het verschil!"

Aanpak tijdens de coronacrisis

De coronacrisis was de gelegenheid om te laten zien dat de gezondheid en het welzijn van de werknemers dé prioriteit van Luminus blijft. We hebben heel snel uitgebreide preventieve maatregelen genomen. Het werk moest op zo'n manier worden georganiseerd dat besmetting werd voorkomen. Naast veiligheid besteedde Luminus volop aandacht aan de mentale gezondheid van de medewerkers door opleidingen over mentale veerkracht aan te bieden.

Bovendien heeft het hr-team meer dan 100 werknemers individueel opgebeld om te vragen hoe ze het stelden.

De indicatoren

Stabiliteit van de motivatie

De motivatie van het personeel: het is een van de indicatoren die het management van Luminus nauwlettend in het oog houdt. Via een jaarlijkse enquête – extern uitgevoerd – brengen we dit in kaart.

Uit de resultaten van de enquête voor 2020 blijkt dat de motivatie op een hoger niveau zit dan het jaar voordien, met een engagement van 81%.

Dit resultaat ligt ruim boven het Belgische gemiddelde en is een van de hoogste van de EDF Groep. Het deelnamepercentage aan deze interne enquête bedroeg 85%, een stijging met 3%.

De resultaten worden in elke afdeling geanalyseerd om actieplannen op te stellen. Ze worden afgestemd op de specifieke behoeften van elk team.

	2018	2019	2020
Engagementsscore van het personeel	79%	82%	81%



Vertrouwenspersonen: sterke daling van het aantal meldingen

De vertrouwenspersonen - van wie de sociale partners de aanstelling moeten goedkeuren - spelen zowel een preventieve als een probleemoplossende rol. Werknemers én leidinggevenden kunnen anoniem een beroep op hen doen bij psychosociale moeilijkheden zoals meningsverschillen, stress, pesterijen en geweld op het werk.

Sinds 2010 beschikt Luminus over een gediversifieerd netwerk van vertrouwenspersonen, zowel wat geslacht, taal, hiërarchisch niveau als geografische ligging betreft. Het huidige netwerk is omvangrijker dan de wet voorschrijft: zeven personen in plaats van één.

Het personeel wordt via verschillende interne informatiekanaalen regelmatig herinnerd aan de namen van vertrouwenspersonen, het meest recent in december 2020.

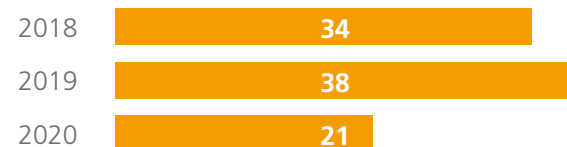
Het aantal gevallen is in 2020 sterk gedaald ten opzichte van 2019, waarschijnlijk als gevolg van de toename van telewerken.

In 2020 werd een formeel verzoek om interventie ingediend bij de externe psychosociale preventieadviseurs van Liantis. Op basis van de analyse en de suggesties voor verbetering van de externe psychosociale preventieadviseur is een lijst van acties opgesteld, die in december 2020 aan alle betrokkenen werd voorgelegd.

Stabiel aandeel ziekteverzuim

Ondanks de coronacrisis is het cijfer voor ziekteverzuim stabiel gebleven: 5,16 in 2020, tegen 5,13 in 2019. Dit cijfer is aanzienlijk lager dan de Belgische benchmark (7,22% in 2019). De weinige extra afwezigheden als gevolg van COVID-19 kenden dus een compensatie door minder ziekteverzuim als gevolg van andere ziekten. Vooral het kortetermijnverzuim (minder dan een maand) is sterk gedaald ten opzichte van april 2020, als gevolg van de toename van telewerken.

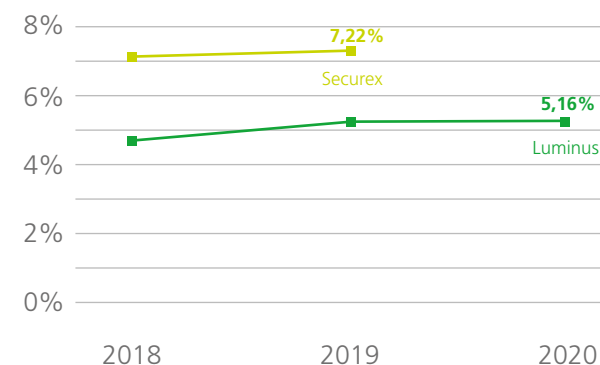
Meldingen aan vertrouwenspersonen



GRI 406-1

Bron: jaarrapport interne dienst voor preventie en bescherming op het werk

Absenteïsmegraad



Bron: Luminus.

Competenties en loopbanen

De voortdurende ontwikkeling van vaardigheden is van essentieel belang in een sector die snelle technologische en commerciële veranderingen ondergaat. Als onderneming moeten we onze klassieke vaardigheden in onze traditionele activiteiten behouden, maar ook nieuwe vaardigheden ontwikkelen in nieuwe werkerterreinen. Dit houdt in dat we sleutelposities/-profielen moeten bepalen, nieuw talent moeten aantrekken en de best presterende medewerkers moeten behouden.

Het kader

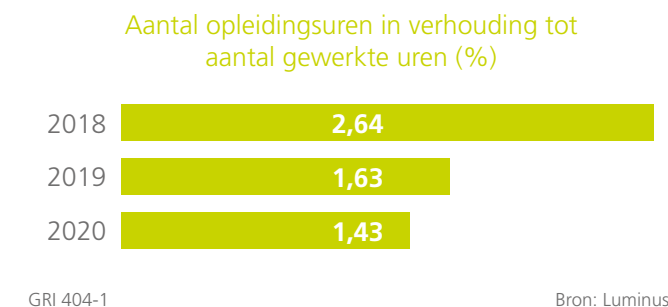
Het huidige opleidingsbeleid van Luminus is gebaseerd op de volgende principes:

1. Wij gaan altijd uit van de vrije wil en de bereidheid van het individu, het team of de manager, zodat optimaal leren vlotter verloopt.
2. Leerbehoeften stellen we individueel of in teamverband vast, indien nodig met ondersteuning.
3. Leren is een langdurig proces. Wanneer we verschillende opleidingsmogelijkheden overwegen, proberen we altijd een pad uit te stippelen met een heel concrete invulling. Dit verhoogt de efficiëntie.
4. Iedereen heeft zijn persoonlijke voorkeuren als het op leren aankomt. Daarom bieden we een waaier aan opleidingsoplossingen via face-to-face cursussen, e-learning, MOOC's (Massive Open Online Courses), mentoring, coaching, conferenties, enz.

"We werken samen aan een future proof organisatie waarin onderling verbonden teams en individuen elkaar inspireren om hun vakkennis te verbreden", legt Evelien De Kerpel, Director People Engagement, uit.

Elk jaar organiseren onze managers een reflectieoefening met het team waarin hij of zij de ambities verduidelijkt, deze in concrete doelstellingen vertaalt (voor het team en individueel) en de leerbehoeften in kaart brengt (voor het team en/of individueel). Hr biedt hierbij indien nodig ondersteuning.

Zodra deze leerbehoeften duidelijk zijn, gaan het individu en/of het team aan de slag met de "learning experience creator". Samen zoeken zij naar de meest geschikte methode die aansluit bij de voorkeuren van de persoon om de training zo effectief mogelijk te maken.



NB : Het aantal vermelde opleidingsuren in 2019 werd bijgesteld na verificatie van de gegevens

De indicatoren

Opleidingsuren

Het gemiddelde aantal opleidingsuren per werknemer bedraagt 19,5 uur per jaar. 883 werknemers (89,1% van het totale personeelsbestand) hebben in 2020 minimaal één uur opleiding gekregen.

De daling van het aantal opleidingsuren per werknemer in de afgelopen twee jaar is te danken aan inspanningen om het leren efficiënter te maken. Deze inspanningen uiteten zich in kortere sessies (een uur of een halve dag in plaats van hele dagen), onlinecursussen en dagelijkse coaching op de werkplek. Daardoor zijn formele opleidingen minder frequent.

Bovendien moesten in 2020 alle persoonlijke opleidingen worden geannuleerd wegens opeenvolgende periodes van lockdown.

Wél werd er bijzondere aandacht besteed aan het welzijn van managers en werknemers.

Via een tweemaandelijks inspiratiesessie hebben we de teamleiders ondersteund in hun dagelijkse coachingrol. Ze kregen hierin adviezen, tips en hulpmiddelen. 71% van de teamleiders woonden deze sessies bij.

Ten slotte werden drie webinars gehouden voor senior managers - ongeveer 50 managers van het Leadership Forum - met het Resilience Institute, om hen persoonlijk advies te geven.

De indicatoren (vervolg)

34% van de vacatures intern ingevuld

Bij Luminus plaatsen we de meeste vacatures twee weken lang op het intranet voordat ze extern worden gepubliceerd. Wil een werknemer een interne vacature invullen, dan mag de manager van de medewerker zich niet verzetten tegen deze overplaatsing. Enkel overgangperiodes, tot maximaal drie maanden, zijn bespreekbaar.

Dit beleid en het individuele opleidingsplan – een jaarlijks groei-overleg met de directe manager - dragen bij tot een hoog percentage interne promoties.

Luminus garandeert dat elk jaar 100% van de medewerkers een beoordelingsgesprek krijgt. Dat dient als basis van het individuele opleidingsplan. In dit percentage zijn de werknemers met "oude voorwaarden" (131 personen per 31 december 2020) niet opgenomen omdat hun contract niet voorziet in een formele jaarlijkse evaluatie.

In 2020 werd 34% van de gepubliceerde en vervulde functies intern vervuld. 35 mensen konden doorstromen nadat zij op een openstaande functie solliciteerden.

Internationale mogelijkheden: vier kaderleden op missie in het buitenland

Als dochteronderneming van een internationale marktleider op energiegebied kan Luminus zijn medewerkers carrièremogelijkheden buiten België bieden.

Op 31 december 2020 waren vier kaderleden van Luminus als expat in het buitenland werkzaam binnen de EDF Groep. Gemiddeld werkten bij Luminus in 2020 vijf expats in België.

Competentie-transformatie: vervolg van het programma

In 2019 hebben we het programma "future proof organisation & skills" gelanceerd. In 2020 kreeg het een concrete invulling: er kwam een duidelijk kader voor het bepalen van de leerdoelstellingen van de medewerkers, binnen de verschillende teams. Ook de leeroplossingen zijn gediversifieerd. Zo is er nu toegang tot twee nieuwe platformen die online leren over de kennis van de toekomst aanbieden, namelijk LinkedIn learning & Goodhabit. We hebben ook gezorgd voor een eenvoudige interactie door de interface aan te passen. Onze medewerkers hebben nu gemakkelijk toegang tot de verschillende online-modules," aldus Evelien De Kerpel, Director People Engagement.

	2018	2019	2020
Percentage functies die intern werden ingevuld	51%	44%	34%
Aantal personen dat kon doorgroeien door te solliciteren naar een openstaande functie	52	35	35
Aantal kaderleden met een buitenlandse missie	7	7	4
Gemiddeld aantal expats bij Luminus	4	6	5

Diversiteit

Het kader

Luminus streeft ernaar om elke vorm van discriminatie te vermijden, van bij het wervingsproces tot de toegang tot de belangrijkste functies.

Niet-discriminatie is een van de wettelijke verplichtingen die al sinds lang vermeld worden in de Gedragscode van Luminus. Als werkgever is Luminus vastbesloten om zijn werknemers gelijke kansen te bieden voor erkenning en loopbaanontwikkeling, ongeacht hun overtuiging, geslacht, leeftijd, handicap, afkomst of seksuele geaardheid.

De interne Gedragscode van Luminus is gebaseerd op de bepalingen van de wet van 10 mei 2007, waarin discriminatie wordt verboden op basis van leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, vermogen, religieuze of filosofische overtuiging, lidmaatschap van een politieke partij of vakbond, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap, een lichamelijke of genetische eigenschap of sociale afkomst. Verschillende indicatoren worden opgevolgd om waar nodig bepaalde acties beter aan te passen aan de doelgroepen in kwestie.

Bovendien ging de CEO van Luminus in 2016 een expliciet engagement aan voor diversiteit op alle niveaus van het bedrijf: "Vooral onze managers moeten zich bewust zijn van discriminatie op grond van geslacht - zichtbaar, onzichtbaar of onbewust - die de beslissingen van zowel vrouwen als mannen kan beïnvloeden. Als we deze onbewuste vooroordelen goed kennen, kunnen we ze aan de bron aanpakken."

De Leadership Ambition, geformaliseerd in 2018, specificeert het gedrag dat van leidinggevenden wordt verwacht: "Ik waardeer de diversiteit bij mijn collega's en pas me aan iedereen aan." Tot slot is collectief succes, 'all together', een van de drie kernwaarden van het bedrijf, samen met 'customer first' en 'entrepreneurship'.

De indicatoren

Verdeling van het personeelsbestand per geslacht: toename van het aantal vrouwelijke managers

Het personeelsbestand van Luminus bestaat al vele jaren voor 41% uit vrouwen, een percentage dat aanzienlijk hoger ligt dan het gemiddelde in de energiesector (ongeveer 25%). Het aantal vrouwelijke managers is licht gestegen (+2% van het totale personeel). Zij maakten in 2020 36% van het aantal managers uit.

In 2020 is het aandeel van de managers licht gestegen met 3% en maakt nu 55% van het totale personeelsbestand uit.

97% van het geboorteverlof werd opgenomen

In totaal kwamen 27 werknemers in 2020 in aanmerking voor geboorteverlof.

Bijna al deze werknemers hebben op 31 december 2020 hun toegestane verlofuren opgenomen. Dit komt neer op 97% van het totaal toegestane verlof. Het is een zeer lichte daling ten opzichte van 2019 (100%).

	2018	2019	2020
Vrouwelijke personeelsleden bij Luminus	41 %	41 %	41 %
Vrouwelijke kaderleden bij Luminus	34 %	34 %	36 %
Toegestaan en opgenomen geboorteverlof	93%	100%	97%

Samenstelling van het personeel op basis van geslacht

2018	26	24	33	17
2019	26	22	33	19
2020	24	21	35	20

■ Mannen - gebaremiseerd ■ Mannelijke kaderleden
■ Vrouwen - gebaremiseerd ■ Vrouwelijke kaderleden

GRI 102-8 405-1

Bron: Luminus.

Diversiteit (vervolg)

Personen met een beperking

Luminus stelt één persoon tewerk van wie de beperking een aanpassing van de arbeidsomstandigheden vereist.

Naast de aanpassingen voor erkende beperkingen, kunnen voor personen met specifieke problemen individuele maatregelen worden getroffen, zoals inrichting van het kantoor en type voertuig. Zo zijn er op verzoek grote schermen beschikbaar voor slechtziende medewerkers, zonder dat deze worden meegeteld bij de regelingen voor personen met een beperking.

15 nationaliteiten

Het aantal nationaliteiten onder het Luminus-personeel (exclusief expats) is licht gestegen: 15 per 31 december 2020 in vergelijking met 13 in 2019.

Werknemers met de Belgische nationaliteit vertegenwoordigen 93% van het totaal. De drie meest vertegenwoordigde andere nationaliteiten - Frans, Italiaans en Nederlands - maken 4,34% van het totale personeelsbestand uit.

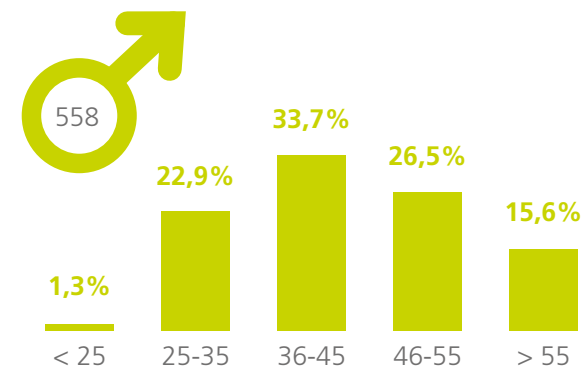
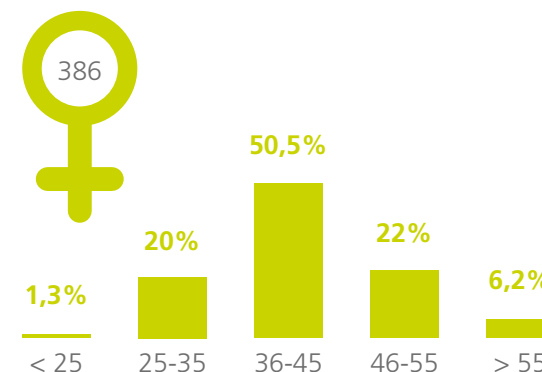
	2018	2019	2020
Personen met een beperking voor wie een aanpassing van de werkplek is gebeurd	2	1	1
Aantal nationaliteiten	10	13	15
Aandeel Belgische werknemers	95%	94%	93%

Leeftijdspiramide

De onderstaande grafiek laat een stijgende tendens zien in alle leeftijdscategorieën, met uitzondering van de jongeren onder de 25 jaar.

De twee categorieën die het sterkst zijn gestegen, zijn die van 36-45 jaar (+5,5% in totaal) en die van 55+ (+6,7% in totaal).

Leeftijdspiramide 2020



Bron: Luminus.

Personeelsbestand

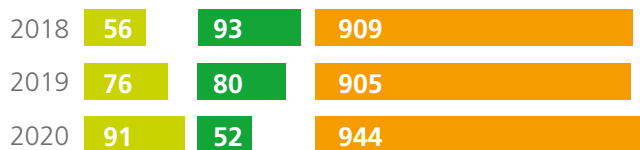
Personeelsbestand groeit licht

Het aantal personeelsleden van Luminus is licht gestegen (+4,3%).

Het aantal nieuwe aanwervingen is toegenomen (+19,7%), vooral in de departementen Productie en IT (insourcen van sleutelvaardigheden ofwel key vaardigheden).

Het aantal medewerkers dat het bedrijf verlaat, daalt voor het derde opeenvolgende jaar (-35% in 2020 en -14% in 2019).

Personeelsbeweging



■ Aanwervingen ■ Vertrekken
■ Totaal aantal werknemers op 31 december

GRI 102-8 405-1

Bron: Luminus.

Een zeer grote meerderheid vaste contracten (97%)

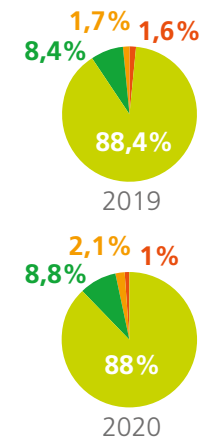
In 2020 is het aantal vaste (voltijdse) contracten stabiel gebleven (-0,4%). Het aantal vaste (deeltijdse) arbeidsovereenkomsten is licht gestegen (+4,9%). Arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd (voltijds of deeltijds) vertegenwoordigen 2,1% van het totale personeelsbestand (1,6% in 2019) terwijl het aandeel van tijdelijke werknemers daalt van 1,6% in 2019 tot 1,04% in 2020.

20% van het personeel werkt deeltijds

In 2020 daalde het aantal deeltijdse werknemers - op vrijwillige basis of op contractbasis - heel licht (19,9% van het totale personeelsbestand en 20,6%* in 2019).

Het aantal mensen dat deeltijds werkt, is gedaald bij de vrouwen (-2,6%), en gestegen bij de mannen (+19,4%).

Contracttypes (%)



GRI 102-8

Bron: Sociale balans 2020

Deeltijdse werknemers op 31 december, op contractuele en vrijwillige basis



■ Vrouwen ■ Mannen

GRI 102-8

Bron: Luminus.

* Het in het MVO-verslag van 2019 gepubliceerde percentage was onjuist, terwijl de basiscijfers correct waren.



Verbetering van de financiële resultaten

De uitdagingen

De ontwikkeling van een bedrijf staat of valt met de rentabiliteit van zijn activiteiten. In de omschrijving van het MVO-beleid van Luminus staat expliciet dat het bedrijf streeft naar "een niveau van winstgevendheid waardoor het zijn activiteiten kan voortzetten en kan investeren in zijn toekomst en die van zijn werknemers".

Met het bedrijfsresultaat van Luminus financieren we immers het onderhoud en de vernieuwing van de productiemiddelen en ontwikkelen we nieuwe activiteiten. Zo kunnen we inspelen op de marktontwikkelingen, zowel commercieel, technologisch als op maatschappelijk vlak.

Het kader

Luminus waakt over de winstgevendheid van zijn activiteiten. In de traditionele bedrijfstakken (thermische productie, energievoorziening) betekent dit verdere kostenverbetering. We investeren ook in groeipolen zoals energiediensten of hernieuwbare energie. Op de jaarlijkse algemene vergadering van eind april valt de beslissing over de toekenning van het dividend.

De gedetailleerde jaarrekeningen van Luminus NV zijn beschikbaar op de website van de Nationale Bank van België.

De indicatoren

Dalende omzetcijfers

De inkomsten over 2020 zijn ten opzichte van 2019 met 13% gedaald tot 2,2 miljard euro (-341 miljoen euro). Deze daling komt vooral door de teruggelopen energieverkoop - lagere volumes en prijzen - ten gevolge van de gezondheids crisis. Ook het zachte weer en een lichte inkrimping van de klantenportefeuille hebben aan deze daling bijgedragen.

Lichte stijging van het bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat bedroeg 17,6 miljoen euro, 24,8% meer dan in 2019. Deze stijging is met name te danken aan de positieve prestaties van de windmolenparken. Ze zijn het gevolg van de gunstige windomstandigheden, maar ook van de toename van het geïnstalleerd vermogen. Ook de schikking van een geschil (eenmalige inkomsten van 20,4 miljoen euro) droeg bij aan dit positieve resultaat. Het werd wel nog beïnvloed door de verhoging van de nucleaire afschrijvingen - met het oog op de einddatum van de exploitatie - en door de toename van de voorzieningen voor handelsvorderingen.

Stabiel nettoresultaat

De zeer lichte daling van de nettowinst (11,18 miljoen euro in plaats van 11,32 miljoen euro in 2019, of -1,2%) is grotendeels te wijten aan een stijging van de financiële lasten met 3,2 miljoen euro.

Omzet in miljard euro



GRI 201-1

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van april 2021 (BGAAP).

Bedrijfsresultaat in miljoen euro



GRI 201-1

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van april 2021 (BGAAP).

Nettoresultaat in miljoen euro



GRI 201-1

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van april 2021 (BGAAP).

Balans licht gedaald, eigen vermogen gestegen

Het balanstotaal bedroeg op 31 december 2020 1.734 miljoen euro, een daling van 66 miljoen euro ten opzichte van 2019.

De evolutie van de verschillende balansposten wordt toegelicht in het verslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van 29 april 2021. De neerwaartse tendens is met name toe te schrijven aan de verkoop van aandelen in bepaalde windmolenparken en aan de volume- en prijsdalingen op de markten.

Door het positieve nettoresultaat is het eigen vermogen verbeterd en is nu 655,5 miljoen euro (1,3 miljoen euro meer dan in 2019) waarvan 491 miljoen euro kapitaal.

Negatieve kasstroom

De nettokaspositie bedroeg -93,8 miljoen euro (tegen -46 miljoen euro in 2019).

De negatieve evolutie van de schuld is het gevolg van het ontwikkelingsplan van Luminus en van de betaling van alle aanpassingen aan de nucleaire voorzieningen zoals die in de driejaarlijkse herziening werden vastgelegd.

Financiering van de huidige en toekomstige kosten van kernenergie

Luminus is voor 10,2% eigenaar van vier Belgische kerncentrales. Dit brengt een verplichte bijdrage mee voor de exploitatie en het onderhoud van deze centrales. Ook zijn er de lopende investeringen volgens dit procentuele aandeel. De exploitant van de vier centrales rekent deze door, net zoals de beheerskosten. Tot slot is Luminus verplicht om voorzieningen aan te leggen voor de kosten van de ontmanteling en voor het beheer van de verbruikte splijtstof voor deze centrales.

De Commissie nucleaire voorzieningen had in 2019 aan Synatom gevraagd om met ingang van 2019 het actualiseringspercentage voor de voorziening voor verbruikte splijtstoffen te verlagen van 3,5% tot 3,25%. In 2020 is dit percentage niet aangepast. Voor de voorziening voor ontmanteling neemt het door Synatom vereiste actualiseringspercentage geleidelijk af: tot 2,7% in 2020. Dit zorgde voor een stijging van 8 miljoen euro aan het einde van het jaar.

Eind 2020 bedroeg het totale aandeel van Luminus voor de voorzieningen voor ontmanteling 259,87 miljoen euro. Het bedrag van ons aandeel voor het beheer van bestraalde splijtstof liep op tot 402,01 miljoen euro.

Sterke vermindering van belastingen en heffingen

De vennootschapsbelasting is in 2020 op een zeer laag niveau gebleven. Dit is het resultaat van de mogelijkheden voor belastingaftrek en het belastingkrediet voor de investeringen in 2020, alsook van de belastingoverdrachten uit voorgaande jaren.

In totaal betaalde Luminus 30,18 miljoen aan hoofdbelastingen en heffingen - exclusief vennootschapsbelasting. Dit is een daling van 9,1% in vergelijking met 2019. Ze is het gevolg van een aanzienlijke daling van de nucleaire belasting (-4,1 miljoen euro) en de roerende voorheffing, ondanks de belastingheffing voor de site van Seraing als gevolg van de productiestijging.

De nucleaire bijdrage bedraagt 3,4 miljoen euro. Dit als gevolg van de lagere prijzen op de groothandelsmarkten, die de brutomarge van de nucleaire productie hebben beïnvloed.

Bestemming van het resultaat

Op 26 maart 2021 heeft de raad van bestuur voorgesteld 5% van de winst - hetzij 558.861 euro - toe te wijzen aan

de wettelijke reserve, een dividend van 10 miljoen euro uit te keren en 618.358 euro toe te wijzen aan de overige reserves. Dit voorstel werd goedgekeurd op de jaarlijkse algemene vergadering van 29 april 2021.

Balans en eigen kapitaal



GRI 102-7 Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur aan de algemene vergadering van 29 april 2021 (BGAAP).

Vennootschapsbelasting



Totaal van de voornaamste belastingen en heffingen



GRI 201-1 Bron: Luminus.

Luminus is met name onderworpen aan bedrijfsvoorheffing, roerende en onroerende voorheffing, belasting op drijfkracht en afvalwater en aan een nucleaire bijdrage. Er is een 'retributiebijdrage' voor de vier kerncentrales waarin Luminus een aandeel van 10,2% heeft. De federale overheid heeft voor de periode 2017-2026 een mechanisme ingevoerd: het maximumbedrag van de heffing ligt tussen een jaarlijks minimumbedrag en 38% van de marge die het Belgische nucleaire park oplevert. Deze marge wordt beïnvloed door de evolutie van verschillende gegevens: kostenindex, productievolumes en elektriciteitsprijzen.

**ALGEMENE INFORMATIE-ELEMENTEN (GRI 102)**

GRI Norm	Titel	Hoofdstuk(ken) van het MVO-rapport van 2020	Pagina(s)	EC*
Organisatieprofiel				
102-1	Naam van de organisatie	Luminus nv		
102-2	Activiteiten, merken, producten en diensten	Gas, elektriciteit en energiediensten		
102-3	Zetel van de organisatie	BoKoning Albert II-Laan 7, 1000 Sint-Joost-ten-Node		
102-4	Landen waar de organisatie actief is	België		Nee
102-5	Kapitaal en rechtsvorm	Nv met een kapitaal van 491 miljoen euro		Nee
102-6	Afzetmarkten	Kerncijfers België: residentiële klanten en bedrijven	2	Nee
102-7	Grootte van de organisatie	Kerncijfers 2020	8-9	Nee
102-8	Informatie over de werknemers en andere medewerkers	Personeelsbestand	91	Nee
102-9	Toeleveringsketen van de organisatie	Context, belangrijkste trends en effecten: waardeketen **	22	Nee
102-10	Veranderingen in de organisatie en haar toeleveringsketen	Bestuursorganen; Ethiek en verantwoordelijkheid: Gedragscode voor leveranciers	10, 33	Nee
102-11	Inachtneming van het voorzorgsprincipe of de preventieve aanpak	Ethiek en verantwoordelijkheid: MVO-beleid	33	Nee
102-12	Handvesten, principes en andere initiatieven die door de organisatie worden onderschreven	Ethiek en verantwoordelijkheid	33-34	Nee
102-13	Lidmaatschappen van verenigingen	Cogen Vlaanderen, Edora, FEBEG, ODE, The Shift, UWE, VKW Limburg, Voka		Nee
Strategie				
102-14	Verklaring van het Senior Management	Bestuursorganen	10	Nee
Ethiek en integriteit				
102-16	Waarden, principes, gedragsnormen en -regels van de organisatie	Ethiek en verantwoordelijkheid	33-34	Nee
102-17	Interne en externe meldingssystemen voor ethisch onverantwoord of onwettig gedrag	Ethiek en verantwoordelijkheid	34	Nee



GRI INDEX - ALGEMENE INFORMATIE-ELEMENTEN (GRI 102)

GRI Norm	Titel	Hoofdstuk(ken) van het MVO-rapport van 2020	Pagina(s)	EC*
Bestuur				
102-18	Bestuursstructuur en commissies die onder de raad van bestuur vallen	Bestuursorganen	10	Nee
102-22	Samenstelling van het hoogste bestuurslichaam	Bestuursorganen	10	Nee
Betrokkenheid van stakeholders				
102-40	Lijst van de stakeholdersgroepen	Dialogo met de stakeholders: materialiteitsmatrix	25, 30	Nee
102-41	Collectieve arbeidsovereenkomsten	100% **		Nee
102-42	Identificatie en selectie van de stakeholders	Dialogo met de stakeholders: materialiteitsmatrix	25	Nee
102-43	Benadering van de betrokkenheid van stakeholders	Dialogo met de stakeholders: materialiteitsmatrix	25-30	Nee
102-44	Grootste uitdagingen en bekommernissen	Dialogo met de stakeholders: materialiteitsmatrix	25-30	Nee
Rapportagepraktijken				
102-45	Entiteiten opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening	Luminus nv		Nee
102-46	Definitie van de inhoud van het rapport en de reikwijdte van de uitdaging	Dialogo met de stakeholders: materialiteitsmatrix; Context, belangrijkste trends en effecten: effecten	23, 26, 28-29	Nee
102-47	Lijst met relevante vraagstukken	Dialogo met de stakeholders: materialiteitsmatrix	26	Nee
102-49	Wijzigingen met betrekking tot de rapportage	Dialogo met de stakeholders: materialiteitsmatrix	29-30	Nee
102-50	Verslagperiode	2020		Nee
102-51	Datum van het recentste gepubliceerde verslag	2019		Nee
102-52	Verslaggeving cyclus	Jaarlijks		Nee
102-53	Aanspreekpunt voor vragen over het verslag	csr@luminus.be		Nee
102-54	Verslaggevingsverklaring in overeenstemming met de GRI-richtlijnen	Essentiële criteria		Nee
102-55	GRI-inhoudsopgave	GRI-index	94-99	Nee

* Externe controle ** Overeenkomst inzake maatschappelijke verantwoordelijkheid van de EDF-groep



SPECIFIEKE INFORMATIE-ELEMENTEN

GRI Norm	Titel	Hoofdstuk(ken) van het MVO-rapport van 2020	Pagina(s)	EC*	
Ethiek en Verantwoordelijkheid					
GRI 103 - Managementbenadering	103-1	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context, belangrijkste trends en effecten: effecten; Ethiek en verantwoordelijkheid	23, 33-35	Nee
	103-2	Beschrijving van de managementbenadering	Ethiek en verantwoordelijkheid: het kader	33	Nee
	**	Aantal nieuwe medewerkers die de e-learning rond ethiek hebben gevolgd	Ethiek en verantwoordelijkheid: indicatoren	34	Nee
	**	Inventaris van de aan EDF gemelde ethische incidenten	Ethiek en verantwoordelijkheid: indicatoren	34	Nee
GRI 205: Strijd tegen corruptie	205-3	Bevestigde gevallen van corruptie en genomen maatregelen	Ethiek en verantwoordelijkheid: lokale ethische melding	34	Nee
GRI 414 - Sociale evaluatie van leveranciers	414-2	Aantal geëvalueerde/geauditeerde leveranciers op ecologisch en sociaal vlak	Ethiek en verantwoordelijkheid: indicatoren	34	Nee
	**	Leverancierscontracten met MVO-bedingen	100%		Nee
Milieu					
HERNIEUWBARE ENERGIE					
GRI 103 - Managementbenadering	103-1	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context, belangrijkste trends en effecten: effecten; Milieu-uitdagingen	36	Nee
	103-2	Beschrijving van de managementbenadering	Hernieuwbare energie: het kader	37	Nee
	**	Investerings in hernieuwbare energie	Hernieuwbare energie: indicatoren	37	Nee
	**	Aantal windmolens	Hernieuwbare energie: indicatoren	38	Nee
KOOLSTOFDIOXIDE-VOETAFDRUK					
GRI 103 - Managementbenadering	103-1	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context, belangrijkste trends en effecten: effecten; Milieu-uitdagingen	23, 36	Nee
GRI 302: Energie	302-1	Energieverbruik binnen de organisatie	Koolstofdioxide-voetafdruk: Scope 2	43	Ja
	302-5	Vermindering van de energiebehoefte van producten en diensten	Koolstofdioxide-voetafdruk; Hernieuwbare energie	37-40, 44	Nee
GRI 305 - Uitstoot	305-1	Directe uitstoot van broeikasgassen (scope 1)	Koolstofdioxide-voetafdruk: Scope 1	43	Ja
	305-2	Indirect uitstoot van broeikasgassen (scope 2)	Koolstofdioxide-voetafdruk: Scope 2	43	Ja
	305-3	Andere indirecte uitstoot van broeikasgassen (scope 3)	Koolstofdioxide-voetafdruk: Scope 3	44	Ja
	305-5	Vermindering van de uitstoot van broeikasgassen	Koolstofdioxide-voetafdruk: de voetafdruk verkleinen	46-48	Ja
**	Emissies van het wagenpark van Luminus	Koolstofdioxide-voetafdruk: de voetafdruk verkleinen	46-48	Ja	

* Externe controle ** Bijkomende niet-GRI-informatie



GRI INDEX - SPECIFIEKE INFORMATIE-ELEMENTEN

GRI Norm		Titel	Hoofdstuk(ken) van het MVO-rapport van 2020	Pagina(s)	EC*
Milieu (volgend)					
VEILIGHEID VAN DE INSTALLATIES					
GRI 103 - Managementbenadering	103-1	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context, belangrijkste trends en effecten: effecten; Milieu-uitdagingen	23, 48	Nee
	**	Jaarlijks aantal gemelde milieu-incidenten	Veiligheid van de installaties: indicatoren	48	Nee
BESCHERMING VAN DE ECOSYSTEMEN					
GRI 103 - Managementbenadering	103-1	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context, belangrijkste trends en effecten: effecten; Milieu-uitdagingen	23, 48	Nee
GRI 303 - Water en afvalwater	303-1	Contact met water als gedeelde hulpbron	Bescherming van de ecosystemen: waterverbruik	49	Nee
GRI 304 - Biodiversiteit	304-3	Beschermde of herstelde habitats, compenserende maatregelen	Bescherming van de biodiversiteit: indicatoren	52	Ja
GRI 305 - Uitstoot	305-7	NO _x , SO ₂ en andere significante uitstoot in de lucht	Bescherming van de ecosystemen: waterkwaliteit	50	Nee
GRI 306 - Afval	306-1	Afvalproductie en significante afvalgerelateerde gevolgen	Bescherming van de ecosystemen: beheer industrieel afval	51	Nee
	**	Bodemverontreiniging - inventaris	Bescherming van de biodiversiteit: indicatoren	52	Nee
Klanten					
CONSUMENTENBESCHERMING					
	**	Net Promoter Score voor "nieuwe klanten" na ondertekening van het contract	Handelspraktijken	58	Nee
	**	Net Promoter Score in de week na een contact	Kwaliteit van de dienstverlening	59	Nee
	**	Net Promoter Score over de nieuwe diensten	Kwaliteit van de dienstverlening	59	Nee
GRI 203 - Indirecte economische gevolgen	203-2	Significante indirecte economische gevolgen: betalingsplannen op vrijwillige basis	Kwetsbare klanten	61	Nee
ENERGIEOPLOSSINGEN					
	**	Gecumuleerd vermogen van de zonnepanelen bij de klanten	Energieoplossingen	64	Nee
	**	Maandelijkse facturen verstuurd zonder papier	Energieoplossingen	64	Nee
	**	Contractlabel "hernieuwbaar"	Energieoplossingen	64	Nee
	**	Aankoop van groene stroom	Energieoplossingen	64	Nee

* Externe controle ** Bijkomende niet-GRI-informatie



GRI INDEX - SPECIFIEKE INFORMATIE-ELEMENTEN

GRI Norm		Titel	Hoofdstuk(ken) van het MVO-rapport van 2020	Pagina(s)	EC*
Klanten (volgend)					
		BEVOORRADINGSZEKERHEID			
**		Beschikbaarheid van elektriciteitsproductie-eenheden van meer dan 100 MW	Bevoorradingszekerheid: indicatoren	75	Nee
Innovatie					
GRI 103 - Managementbenadering	103-1	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context, belangrijkste trends en effecten: effecten; Innovatie: de uitdagingen	23, 76	Nee
GRI 201 - Economische prestaties	201-4	Belastingverlaging voor innovatie en hernieuwbare energie	Innovatie: indicatoren	77	Nee
GRI 203 - Indirecte economische gevolgen	203-1	Totale investeringen	Innovatie: indicatoren	77	Nee
Human resources					
		VEILIGHEID EN WELZIJN OP HET WERK			
GRI 103 - Managementbenadering	103-1	Toelichting van de relevante uitdaging en haar reikwijdte	Context, belangrijkste trends en effecten: effecten; human resources	23, 82	Nee
	103-2	Beschrijving van de managementbenadering	Veiligheid en welzijn: doelstellingen en kader; Levenskwaliteit op het werk: het kader	83, 85	Nee
GRI 403 - Gezondheid en veiligheid op het werk	403-2	Identificatie van de gevaren, risicobeoordeling en onderzoek naar ongewenste voorvallen	Veiligheid en welzijn: het kader ***	83	Nee
	403-9	Arbeidsongevallen	Veiligheid en gezondheid: indicatoren	87-88	Nee
	**	Opleidingsuren in verband met veiligheid	Veiligheid en gezondheid: indicatoren	87-88	Nee
	**	Betrokkenheidsgraad van het personeel	Levenskwaliteit op het werk: indicatoren	85-86	Nee
	**	Meldingen bij vertrouwenspersonen	Levenskwaliteit op het werk: indicatoren	85-86	Nee
		COMPETENTIES EN LOOPBANEN			
GRI 103 - Managementbenadering	103-1	Toelichting van de relevante uitdaging en haar reikwijdte	Context, belangrijkste trends en effecten: effecten; human resources: competentieontwikkeling	23, 82	Nee
GRI 404 - Opleiding en ontwikkeling	404-1	Gemiddeld aantal opleidingsuren per jaar en per werknemer	Competentieontwikkeling: indicatoren	87-88	Nee
	**	Intern ingevulde vacatures	Competentieontwikkeling: indicatoren	87-88	Nee

* Externe controle ** Bijkomende niet-GRI-informatie *** HSE-beleid



GRI INDEX - SPECIFIEKE INFORMATIE-ELEMENTEN

GRI Norm		Titel	Hoofdstuk(ken) van het MVO-rapport van 2020	Pagina(s)	EC*
Human resources (volgend)					
DIVERSITEIT					
GRI 103 - Managementbenadering	103-1	Toelichting van de relevante uitdaging en haar reikwijdte	Context, belangrijkste trends en effecten: effecten; human resources: diversiteit	23, 82	Nee
	103-2	Beschrijving van de managementbenadering	Diversiteit: het kader	89	Nee
GRI 405 - Diversiteit en gelijkheid van kansen	405-1	Diversiteit van bestuursorganen en medewerkers	Diversiteit: indicatoren ***	89-90	Nee
	**	Spreiding van werknemers naar geslacht	Diversiteit: indicatoren	89-90	Nee
	**	Leeftijdspiramide	Diversiteit: indicatoren	90	Nee
PERSONEELSBESTAND					
GRI 102 - Algemene informatie-elementen	102-8	Totaal aantal werknemers naar type arbeidsovereenkomst en geslacht	Human resources: personeel	91	Nee
Economische prestaties					
GRI 103 - Managementbenadering	103-1	Presentatie van de relevante vraagstukken en de reikwijdte van hun impact	Context, belangrijkste trends en effecten: effecten; Economische prestaties: de uitdagingen	23, 92	Nee
GRI 201 - Economische prestaties	201-1	Gegenereerde en gedistribueerde directe economische waarde	Economische prestaties: indicatoren	92-93	Ja

* Externe controle ** Bijkomende niet-GRI-informatie *** Luminus-site (Uitvoerend comité)



Doe de test en ontdek jouw persoonlijke energie- besparingsplan

Bereken je besparing

Een succesvolle campagne om energie-efficiëntie te stimuleren

In 2020 werden in april en november twee nieuwe campagnes gelanceerd voor residentiële klanten. De focus was 'ontdek hoeveel je kan besparen op je energiekosten en hoe je dat het best aanpakt'.

Deze campagnes hebben bijgedragen tot de verkoop van energiediensten zoals voor woningisolatie, installatie van zonnepanelen, installatie van boilers en batterijen.

In totaal bezochten 225 000 mensen het nieuwe, sterk gepersonaliseerde en interactieve platform dat in april werd gelanceerd. 40 000 van hen hebben zelfs een besparingsplan op maat gemaakt.

Uitstootbeperking van broeikasgassen: kerncijfers en acties

- 302,5 miljoen euro geïnvesteerd in hernieuwbare energie in 3 jaar, waarvan 79,8 miljoen in 2020
- In totaal 234 windturbines, waarvan 22 nieuwe windturbines gebouwd in 2020, d.w.z. 588 MW geïnstalleerd (+13,3%)
- 65 MW aan fotovoltaïsche energie geïnstalleerd bij klanten, waarvan 21,4 MW in 2020 (+49,1%)
- 22% van de aardgasverkoop CO₂-gecompenseerd in 2020
- 504 ton CO₂-equivalent minder uitgestoten door het wagenpark van Luminus, in vergelijking met vorig jaar (-37%)

